

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MODLOVA

**MODUL DE GESTIONARE A
RESURSELOR FINANCIARE PUBLICE
DIN EXERCITIUL BUGETAR 2005**

RAPORT ANUAL

CHIȘINĂU, 2006

Raportul
asupra modului de gestionare a
resurselor financiare publice
din exercițiul bugetar
2005

CHIȘINĂU, 2006

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	4
INTRODUCERE.....	5
CONTEXTUL MACROECONOMIC AL EXECUTĂRII BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL.....	7
CAPITOLUL I. FORMAREA ȘI ÎNTREBUINȚAREA RESURSELOR FINANCIARE PUBLICE.....	9
1.1. Executarea părții de venituri și utilizarea mijloacelor bugetului de stat.....	9
1.2. Controlul contului anual al datoriei publice a statului și situația garanțiilor guvernamentale pentru creditele externe primite de către alte persoane juridice.....	34
1.3. Formarea și utilizarea resurselor bugetului asigurărilor sociale de stat.....	39
1.4. Formarea și utilizarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.....	45
1.5. Formarea și utilizarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale.....	56
CAPITOLUL II. INTEGRITATEA ȘI GESTIONAREA PATRIMONIULUI PUBLIC	68
CAPITOLUL III. ACȚIUNILE ÎNTREPRINSE PENTRU LICHIDAREA ÎNCĂLCĂRILOR DEPISTATE DE CĂTRE CURTEA DE CONTURI	79
CAPITOLUL IV. ALTE ACȚIUNI DE CONTROL ȘI ACTIVITĂȚI	87
4.1. Acțiuni de control la solicitările fracțiunilor parlamentare.....	87
4.2. Avizarea unor proiecte de legi	89
CAPITOLUL V. ORGANIZAREA ȘI ACTIVITATEA INTERNĂ A CURȚII DE CONTURI.....	90
5.1. Activitatea organizatorico-metodologică.....	90
5.2. Activitatea pe plan internațional	93
5.3. Executarea devizului de cheltuieli de către Curtea de Conturi în anul 2005	94
ÎNCHEIERE.....	96
ANEXE.....	98

Lista abrevierilor

ANOMF	- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
BASS	- Bugetul asigurărilor sociale de stat
BNM	- Banca Națională a Moldovei
CA	- Consiliul de Administrație
CCCEC	- Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
CNAM	- Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	- Casa Națională de Asigurări Sociale
CSI	- Comunitatea Statelor Independente
CTAS	- Casa teritorială de asigurări sociale
EUROSAI	- Organizația Europeană a Instituțiilor Supreme de Audit
FAOAM	- Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
FEL	- Fondurile ecologice locale
FEN	- Fondul Ecologic Național
FISM	- Fondul de Investiții Sociale din Moldova
HVS	- Hîrtii de valoare de stat
IDA	- Asociația Internațională pentru Dezvoltare
IDI	- Institutul de Dezvoltare Internațională
IES	- Inspectoratul Ecologic de Stat
IFPS	- Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
IFS	- Inspectoratul Fiscal de Stat
IMSP	- Instituții medico-sanitare publice
INTOSAI	- Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
ISA	- Instituție Supremă de Audit
MAE IE	- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	- Ministerul Afacerilor Interne
MAIA	- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MCT	- Ministerul Culturii și Turismului
MDI	- Ministerul Dezvoltării Informaționale
MERN	- Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale
MSPS	- Ministerul Sănătății și Protecției Sociale
OCT	- Oficiul cadastral teritorial
PIB	- Produsul intern brut
SCERS	- Strategia pentru Creșterea Economică și Reducerea Sărăciei
SCM	- Spitalul Clinic Municipal
TVA	- Taxa pe valoarea adăugată
TI	- Tehnologii informaționale
UAT	- Unitate administrativ-teritorială
UE	- Uniunea Europeană
UTA	- Unitate teritorială autonomă

INTRODUCERE

În cadrul sistemului financiar al statului, Curtea de Conturi, organul suprem de control financiar de stat, are ca atribuție principală verificarea modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor publice, precum și a modului de gestionare a patrimoniului public.

Curtea de Conturi își exercită atribuțiile în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și legea sa organică și are independență organizatorică și funcțională.

Prezentul raport este elaborat întru executarea articolului 133 alineatul (4) din Constituție și articolului 3 alineatul (2) din Legea privind Curtea de Conturi nr. 312-XIII din 08.12.1994, care prevăd că Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar expirat, acesta reflectând, în mod general, rezultatele controalelor efectuate de către Curtea de Conturi în perioada de activitate de după raportul precedent. Raportul este structurat pe capitole, în care sînt expuse cele mai importante aspecte ale controalelor asupra formării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului de stat.

În *Contextul macroeconomic al executării bugetului public național* sînt evidențiați principalii indicatori macroeconomici ai dezvoltării economiei naționale în anul de gestiune raportat.

Capitolul I reflectă *formarea și întrebuințarea resurselor financiare publice*, inclusiv rezultatele controalelor asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetelor UAT.

Capitolul II redă nivelul asigurării *integrității și gestionării patrimoniului public*, în baza rezultatelor controalelor asupra gestionării patrimoniului în unele ramuri ale economiei naționale.

În *Capitolul III* sînt analizate *acțiunile întreprinse de către entități pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor depistate* de către Curtea de Conturi în procesul controalelor, precum și întru executarea cerințelor și recomandărilor prezentate pe marginea controalelor.

Capitolul IV include compartimentele despre rezultatele acțiunilor de control efectuate de Curtea de Conturi la solicitarea fracțiunilor parlamentare; avizarea proiectelor de legi.

Capitolul V prezintă rezultatele activității organizatorico-metodologice a Curții de Conturi, inclusiv pe plan internațional, precum și executarea propriului buget.

Încheierea raportului cuprinde unele concluzii și recomandări privind modul de formare și gestionare a banilor și patrimoniului public, în baza analizei rezultatelor controalelor efectuate asupra executării veniturilor și cheltuielilor bugetului public național și gestionării patrimoniului de stat.

În Raport sînt generalizate acțiunile de control efectuate pe parcursul anului 2005 și, parțial, în anul 2006 la 645 de entități. Paralel cu controlul asupra executării

devizului de cheltuieli, la entitățile controlate au fost efectuate și unele controale tematice, cum ar fi controalele asupra:

- utilizării resurselor naturale (Concernul „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”);
- legalității privatizării obiectelor din fondul de imobile nelocuibile, precum și asupra comercializării activelor neutilizate în procesul tehnologic;
- utilizării mijloacelor la desfășurarea alegerilor;
- utilizării mijloacelor fondului pentru susținerea sectorului agrar;
- modului de gestionare a patrimoniului public de către unele întreprinderi din complexul energetic;
- eficienței gestionării patrimoniului în ramura de fermentare a tutunului;
- utilizării unor credite acordate Republicii Moldova, precum și asupra respectării garanțiilor guvernamentale;
- ș.a.

La elaborarea Programului activității de control, Curtea de Conturi s-a bazat pe principiul independenței, tematica controalelor fiind selectată în baza următoarelor criterii:

- actualitatea temei și rezonanța pentru opinia publică;
- existența unor sesizări, interpelări, reclamații, petiții referitor la activitatea entităților;
- frecvența și natura abaterilor de la disciplina bugetară și financiar-contabilă, constatate în cadrul controalelor anterioare;
- interesul manifestat de către Parlament sau alte autorități ale statului privind activitatea desfășurată de către entitate la îndeplinirea misiunii sale de “Serviciu public”;
- volumele alocațiilor și cheltuielilor de mijloace bugetare, inclusiv alocate suplimentar prin hotărâri ale Guvernului etc., și verificarea realizării scopurilor pentru care au fost acordate;
- prioritatea controalelor pentru perioadele și entitățile neverificate în cadrul controalelor precedente.

Obiectivul principal al controalelor a fost respectarea legislației care reglementează aspectele bugetar-fiscal și economico-financiar.

Concomitent cu respectarea regularității operațiunilor economico-financiare, o atenție deosebită față de anii precedenți a fost acordată celor trei elemente ale auditului performanței: economicității, eficienței și eficacității la utilizarea mijloacelor bugetare și a patrimoniului public.

Probele de control au fost colectate prin examinarea documentelor primare, registrelor contabile, rapoartelor financiare și statistice, efectuarea contracontroalelor și aplicarea altor metode și procedee care se află în continuă perfecționare.

Raportul este o sinteză a rezultatelor controalelor efectuate de către Curtea de Conturi la autoritățile publice centrale și locale. Expunerea detaliată a constatărilor se conține în hotărârile Curții de Conturi privind rezultatele controalelor, adoptate și publicate în ordinea stabilită.

CONTEXTUL MACROECONOMIC AL EXECUTĂRII

BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL

Formarea, administrarea și întrebuințarea resurselor financiare publice în anul 2005 s-au îndeplinit în condițiile realizării obiectivelor stipulate în programele de activitate ale Guvernului: „Republica Moldova-Uniunea Europeană”, „Strategia pentru Creșterea Economică și Reducerea Sărăciei”, „Provocările Mileniului”, orientate spre:

- îmbunătățirea mediului de afaceri și al celui investițional, prin simplificarea reglementării de stat a activităților antreprenoriale;
- susținerea micului business;
- perfecționarea cadrului de reglementare a relațiilor economice externe;
- perfecționarea managementului proprietății publice (transmiterea atribuțiilor ce țin de gestionarea proprietății publice și a procesului de privatizare Ministerului Economiei și Comerțului);
- perfecționarea în continuare a sistemului bugetar și procesului bugetar, politiciii și administrării fiscale și vamale etc.

Au continuat eforturile de îmbunătățire a planificării strategice a cheltuielilor publice în contextul elaborării Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu prin extinderea aplicării la nivel local, fiind antrenate în proces trei raioane-pilot: Orhei, Ungheni și Glodeni.

Politica fiscală a fost orientată spre reducerea în continuare a poverii fiscale față de persoanele fizice și juridice, precum și spre scoaterea în evidență a contribuabililor din economia tenebră.

Cota impozitului pe venitul persoanelor juridice s-a micșorat de la 20% (în anul 2004) până la 18 % (în anul 2005), cotele inferioare și mijlocii ale impozitului pe venitul persoanelor fizice, fără modificarea grilelor de impozitare anuale - respectiv, de la 10% și 15% până la 9% și 14%, iar cota maximă a impozitului pe veniturile persoanelor fizice – de la 22% până la 20%. Concomitent, plafonul maximal al scutirilor personale s-a majorat de la 3600 lei până la 3960 lei, iar al scutirilor persoanelor întreținute - de la 240 lei până la 600 lei. S-au acordat facilități fiscale pentru procurarea mijloacelor în leasing. Bugetele unor autorități publice au fost fundamentate pe programe și performanțe. Serviciul Fiscal a efectuat selectarea computerizată a contribuabililor supuși controlului în baza unor factori de risc, fapt care va contribui cu certitudine la sporirea eficienței instrumentelor de control, precum și la optimizarea sistemului de coordonare a activităților de control. Legea bugetului a inclus mai puține norme de reglementare fiscală cuprinse în Codul fiscal.

Mijloacele financiare publice s-au format și s-au utilizat în anul 2005 în condițiile de menținere a stabilității macroeconomice. Astfel, **PIB** a înregistrat o creștere de 7,1% față de anul precedent (în anul 2004 – 7,4% în raport cu anul 2003), însumând în valoare nominală **36 755,4 mil.lei.**

Întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat producție în valoare de 21 124 mil.lei (în prețuri curente), sau, în termeni reali față de anul precedent, cu 6,3% mai mult.

Producția agricolă obținută de toate categoriile de gospodării a însumat 11 937 mil.lei, sau cu 1% mai mult (în prețuri curente) față de nivelul în anul 2004.

Investițiile în capitalul fix din contul tuturor surselor de finanțare au constituit 6 548 mil.lei, sau cu 9% mai mult în raport cu anul 2004.

Rata medie lunară a inflației în anul 2005 a constituit 0,8%, față de 1,0% în anul 2004. Rata inflației la sfârșitul anului 2005 era de 10%, față de 12% la sfârșitul anului 2004.

Cursul de schimb nominal mediu anual al monedei naționale a fost de 12,60 lei pentru 1 dolar SUA, față de 12,33 lei în anul 2004, ceea ce constituie o creștere de 2,2%.

Rata șomajului a constituit 7,3%, față de 8,1% în anul 2004.

Salariul mediu lunar al unui lucrător din economia națională a constituit 1319,5 lei în anul 2005, față de 1103 lei în anul 2004, majorându-se cu 20% (salariul real a crescut cu 7%).

Mărimea medie a pensiei lunare a constituit 383,4 lei, înregistrând o creștere de 18% în raport cu anul 2004.

Volumul exporturilor a atins cifra de 1 091,3 mil.dolari SUA (cca 30% din volumul comerțului exterior), majorându-se față de anul 2004 cu 10,7%.

Volumul comerțului exterior a crescut cu 23,6% în raport cu anul 2004, constituind în valoare sumară 3 403,1 mil. dolari SUA.

Concomitent cu aceste realizări, în economia națională s-au înregistrat și unele tendințe negative.

Indicele prețurilor de consum a constituit 111,9% față de anul 2004.

Cu toate că salariul mediu a sporit, **valoarea restanțelor la 01.01.2006 la achitarea salariilor** a constituit cca 100,0 mil.lei.

Importul mărfurilor s-a majorat cu 30,7 % față de anul precedent, constituind 2 311,8 mil.dolari SUA (cca 70% din volumul comerțului exterior).

Balanța comercială a înregistrat un deficit de 1 220,5 mil.dolari SUA, sau cu 437,2 mil.dolari SUA mai mult față de perioada precedentă (în anul 2004 deficitul crescuse, în raport cu anul 2003, cu 170,9 mil.dolari SUA).

Deficitul a fost cauzat de majorarea cu cca 30-35%, în raport cu anul precedent, a importului de resurse energetice, materie primă și utilaj, care constituie cca 50% din volumul mărfurilor și produselor importate.

CAPITOLUL I. Formarea și întrebuințarea resurselor financiare publice

1.1. Executarea părții de venituri și utilizarea mijloacelor bugetului de stat

1.1.1. Elaborarea și execuția de ansamblu a bugetului de stat pe anul 2005

Spre deosebire de anii precedenți, bugetul de stat pe anul 2005 a fost elaborat și ulterior aprobat prin Legea bugetului de stat pe anul 2005 nr.373-XV din 11.11.2004, *pe componente, integrând, pe lângă veniturile de bază, proiectele investiționale, mijloacele și fondurile speciale.* Pe parcursul anului bugetar au fost operate două rectificări de buget și efectuate precizări definitive atât la partea de venituri, cât și la cea de cheltuieli ale bugetului de stat, în temeiul prevederilor art.31 din legea menționată.

Sintetic realizarea prevederilor bugetului de stat pe anul 2005 se prezintă astfel:

mil.lei

Nr. d/o	Indicatori sintetici	Prevederi bugetare aprobate prin Legea nr. 373-XV	Prevederi bugetare rectificate de Parlament	Prevederi bugetare definitive	Reali - zări	% față de prevederile bugetare:		
						inițial aprobate	rectificate de Parlament	definitive
1.	Venituri	7473,2	8738,2	9026,2	9062,1	121,3	103,7	100,4
2.	Cheltuieli	7724,2	8511,8	9018,6	8482,5	109,8	99,7	94,1
3.	Excedent/ Deficit (+;-)	-251,0	+ 226,4	+7,6	+579,6			
4.	Surse interne de finanțare a deficitului				+ 61,6			
5.	Surse externe de finanțare a deficitului				-53,4			
6.	Sold la 01.01.2005				422,1			
7.	Sold la 01.01.2006				1009,9			

Bugetul de stat a încheiat exercițiul bugetar al anului 2005 cu un excedent triplu majorat față de deficitul aprobat inițial, care se datorează, pe de o parte, realizării sporite a părții de venituri (36,0 mil.lei peste nivelul prevederilor definitive) și excedentului precizat prin lege în sumă de 7,6 mil lei, iar pe de altă parte, neexecutării cheltuielilor cu 536,1 mil. lei, sau 5,9% din volumul cheltuielilor definitive.

Ministerul Finanțelor, luând ca bază doar clasificăția bugetară, n-a stabilit modul de consolidare a transferurilor între componentele bugetului de stat în sumă de 10,5 mil. lei, inclusiv 2,3 mil. lei - din veniturile de bază în fondurile speciale, 7,2 mil.lei - din Fondul republican de susținere socială a populației în

veniturile de bază, 1,0 mil. lei – din Fondul special pentru susținerea unor măsuri în domeniul ocrotirii sănătății în mijloacele speciale.

În urma controlului s-a stabilit:

- neincluderea de către Ministerul Finanțelor în prevederile definitive ale părții de venituri a mijloacelor în sumă de 1,0 mil. lei, alocate și utilizate suplimentar de executorii de buget, prin ce s-a încălcat art. 9 alin.(2) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24.05.1996;
- nedelimitarea și neprecizarea surselor de venit aferente dobânzilor calculate la Fondul special pentru manuale în sumă totală de 725,2 mii lei și la Fondul special pentru susținerea financiară a unor măsuri în domeniul învățământului în sumă de 126,1 mii lei.

1.1.2. Cu privire la veniturile bugetului de stat

Evoluția veniturilor bugetului de stat a avut un caracter de ascensiune.

În perioada anului 2005 *încasările* în bugetul de stat la *toate componentele* au constituit 9062,1 mil. lei și depășesc cu 0,4% prevederile anuale definitive. În comparație cu anii 2003-2004 (cu ajustări la toate componentele), partea de venituri a fost depășită cu 2500,6 mil. lei și, respectiv, 3596,6 mil. lei, sau cu 38,1% și 65,8%. Ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național a constituit 61,2 %, iar în PIB – 24,7 %. Comparativ cu anul 2004, acești parametri s-au majorat cu 4% și, respectiv, 4,2%.

Realizarea veniturilor bugetului de stat pe componente și structura lor în anul 2005 se prezintă astfel:

Indicatori	Prevederi definitive	Realizat	Devieri	Executat, %	mil. lei
					Structura veniturilor realizate, %
VENITURI, TOTAL	9026,2	9062,1	35,9	100,4	100,0
Venituri de bază	7603,7	7798,1	194,4	102,6	86,0
Mijloace speciale	1080,7	946,3	- 134,4	87,6	10,4
Proiecte investiționale	219,2	177,1	- 42,1	80,8	1,9
Fonduri speciale	133,1	150,9	17,8	113,4	1,7
Ajustări în urma consolidării transferurilor între componentele bugetului de stat	-10,5	-10,3	-	-	-

Cu toate că prevederile definitive la veniturile totale au fost realizate la nivelul de 100,4%, sau cu 35,9 mil. lei mai mult, *totuși s-au înregistrat nerealizări la două componente* (mijloace speciale și proiecte investiționale) în sumă totală de 176,5 mil. lei.

În totalul veniturilor bugetului de stat, încasările de la **veniturile fiscale** alcătuiesc 6957,7 mil. lei (76,8 %), cu o creștere de 32,8% față de nivelul lor în anul precedent.

În anul 2005 s-a înregistrat un nivel mai înalt (comparativ cu anul 2004) de colectare a impozitului pe venit, TVA și taxelor vamale, cu următorii indicatori:

Indicatori	Aprobat	Precizat	Executat		% față de	
	2005	2005	2005	2004	precizat	2004
Impozite interne pe mărfuri și servicii, din care:	4948,8	5958,2	5970,8	4461,8	100,2	133,8
Total, TVA	3890,1	4700,2	4591,5	3411,9	97,7	134,6
Total, accize	879,0	1063,0	1163,6	899,8	109,5	129,3
Taxa pentru folosirea mărcilor proprietate de stat	66,3	66,3	82,1	1,5	123,8	5473,3
Impozitele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	570,0	658,2	685,1	495,6	104,1	138,2
Taxa vamală achitată de persoane juridice	354,8	399,7	415,6	299,4	104,0	138,8

Veniturile nefiscale realizate au constituit 1553,5 mil. lei, sau 17,1% din totalul veniturilor, și se compun din veniturile nefiscale tradiționale, încasările provenite din mijloace speciale și încasările în fondurile speciale. Veniturile nefiscale tradiționale în anul 2005 au alcătuit 499,8 mil lei, sau 5,5% din totalul veniturilor realizate, majorându-se de 2 ori față de nivelul lor în anul precedent. Creșterea încasărilor la veniturile nefiscale a fost favorizată de încasarea venitului net al BNM în sumă de 183,8 mil. lei.

Veniturile din operațiunile cu capital s-au realizat în volum de 34,3 mil. lei, sau 0,3% din totalul veniturilor. Partea de venituri a mai fost suplimentată cu încasările din **granturi** în sumă totală de 459,4 mil. lei (5,1% din veniturile total realizate), precum și cu **transferurile de la bugetele municipale Chișinău și Bălți** în mărime de 57,3 mil. lei, efectuate în conformitate cu art.25 din Legea bugetului de stat pe anul 2005.

Volumul realizării veniturilor bugetului de stat este influențat de restituirile TVA la cota zero și accize, solicitate de către contribuabili conform legislației în vigoare. Pe parcursul anului bugetar, Ministerul Finanțelor a restituit TVA la cota zero în sumă de 1006,2 mil. lei, sau cu 106,2 mil. lei peste nivelul prevederilor precizate în buget, și accize - de 99,9 mil. lei, sau cu 1,1 mil. lei sub nivelul prevăzut. Din volumul acestor restituiri, conform cererilor depuse de beneficiari, au fost achitate impozite, taxe și plăți în diferite bugete, precum și transferate mijloace la conturile respective ale agenților economici, după cum urmează:

Indicatori	TVA	Accize
Bugetul de stat	512,9	65,2
Bugetul asigurărilor sociale de stat	109,7	6,7
Bugetele UAT	83,0	3,9
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	8,2	0,8
La contul agentului economic	292,4	23,3
Total, restituiri:	1006,2	99,9

1.1.3. Cu privire la neplățile în bugetul de stat

Restanțele agenților economici la plățile în bugetul de stat (fără amenzi și penalități) rămân a fi considerabile și la 01.01 2006 au constituit 1106,1 mil. lei. Analiza comparativă a restanțelor în anul 2005 denotă o majorare a lor cu 0,9 % (9,7 mil. lei) față de cele înregistrate în anul 2004.

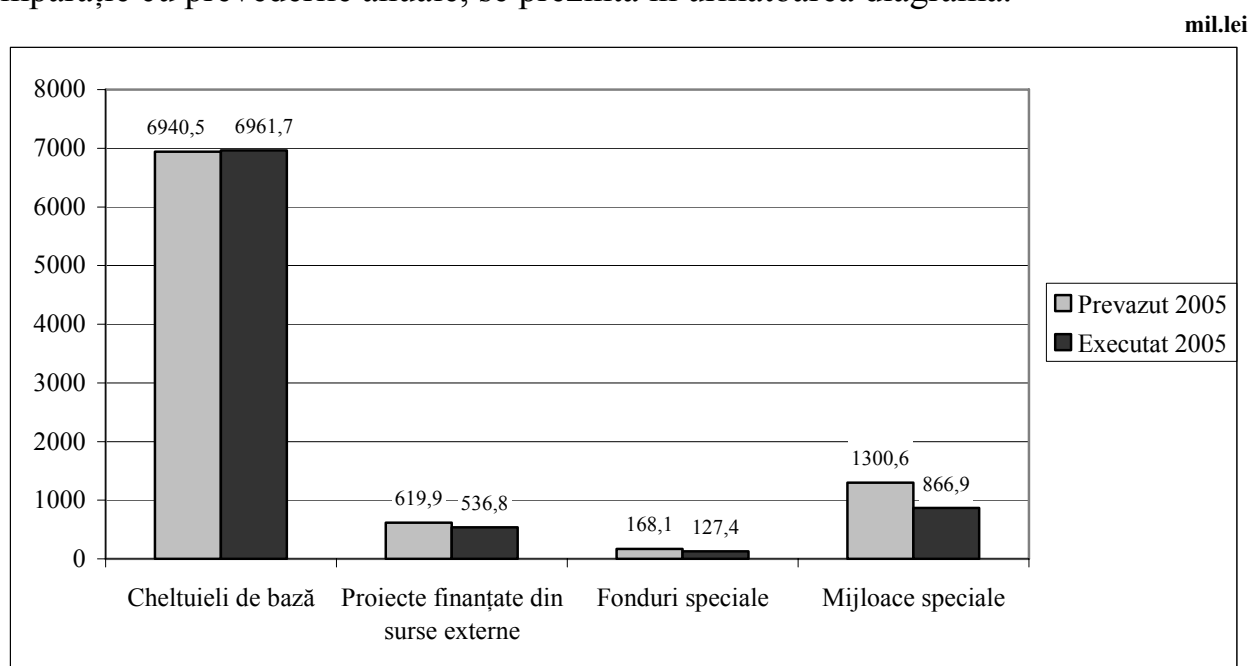
În structură, partea preponderentă de 53,1% (587,4 mil. lei) o dețin restanțele la impozitele și taxele administrate de Serviciul Fiscal de Stat, fiind urmate de restanțele aferente sumelor neachitate în temeiul deciziilor CCCEC - de 38,4% (424,9 mil. lei). Ponderea restanțelor la impozitele și plățile administrate de Serviciul Vamal constituie 8,5% (93,8 mil. lei), inclusiv datoriile pe anul 2005 - de 9,9 mil. lei, formate prin restabilirea restanțelor în urma anulării recipiselor de creanță ale Ministerului Finanțelor, eliberate în anii precedenți.

Analiza comparativă (față de anul 2004) a restanțelor în structură, pe tipurile de impozite și taxe, a stabilit următoarele. Restanțele la TVA s-au diminuat cu 35,5 mil. lei (5,9 %), la accize – cu 14,7 mil. lei (23,9%), la alte impozite și taxe – cu 4,0 mil. lei (15,5%). Totodată, s-au majorat restanțele la impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător – cu 13,7 mil. lei (43,6%) și restanțele la sumele calculate în baza deciziilor CCCEC – cu 50,2 mil. lei (13,4%).

1.1.4. Cu privire la cheltuielile bugetului de stat

Execuția bugetului de stat pe anul 2005 la partea de cheltuieli, pe toate componentele, a constituit 8482,5 mil. lei, sau 94,1% față de prevederile definitive. La finele anului bugetar au rămas neînsușite alocații prevăzute de legea bugetară anuală pentru efectuarea cheltuielilor pe toate componentele în mărime de 536,1 mil. lei.

Sub aspectul componentelor, cheltuielile bugetului de stat pe anul 2005, în comparație cu prevederile anuale, se prezintă în următoarea diagramă.

Cheltuielile de bază efectuate din contul veniturilor generale de stat au alcătuit 6961,7 mil. lei, sau 100,3% față de prevederile definitive ale bugetului. Cheltuielile pe restul 3 componente ale bugetului de stat s-au executat *sub nivelul bugetului definitiv*, după cum urmează:

Indicatori	Total, pe componente	Inclusiv pe componente:			
		Cheltuieli de bază	Mijloace speciale	Fonduri speciale	Proiecte investiționale
Executarea cheltuielilor, %	94,1	100,3	66,7	75,8	86,6
Prevederi definitive	9018,6	6940,5	1300,6	168,1	619,9
Executarea de casă	8482,5	6961,7	866,9	127,4	536,8
Nerealizări	-536,1	21,2	-433,7	-40,7	-83,1
Sold de mijloace la 01.01.2005	422,1	33,0	215,1	83,6	90,4
Sold de mijloace la 31.12.2005, din care:	1009,8	550,6	294,5	107,1	57,6
mijloace deponate	266,2	222,2	3,0	41,1	-

Neexecutarea părții de cheltuieli a bugetului de stat a fost influențată de neexecutarea cheltuielilor din contul mijloacelor speciale – cu 433,7 mil. lei (33,3%), proiectelor investiționale – cu 83,1 mil. lei (13,4%) și din contul fondurilor speciale – cu 40,7 mil. lei (24,2%).

În această conjunctură se menționează că stipulările referitor la acordarea unor drepturi suplimentare executorilor de buget, în vederea concretizării volumelor de mijloace speciale prevăzute în art.31 din legea bugetului, n-au atins efectul scontat și n-au contribuit la îmbunătățirea disciplinei financiare a executorilor de buget. Astfel, fiind abilitați cu drepturi legale, **executorii de buget** au majorat partea de venituri, concomitent planificându-și și cheltuieli în aceleași proporții, pe care de fapt nu le-au executat. Aceasta devine deja o practică vicioasă a executorilor de buget, care, întru evitarea transferării la buget a „depășirii veniturilor asupra cheltuielilor”, își planifică exagerat partea de cheltuieli a devizelor pe mijloacele speciale, beneficiind de prevederile Regulamentului „Cu privire la gestionarea mijloacelor speciale ale instituțiilor publice finanțate de la buget”. Ca urmare, sume mari de mijloace speciale rămân neutilizate până la finele anului, astfel formându-se solduri pasibile utilizării în anul bugetar următor. Pentru comparație, se relevă că soldurile de mijloace speciale înregistrate la finele anului 2005 au însumat 294,5 mil. lei, iar la buget s-au transferat ca „depășire a veniturilor asupra cheltuielilor” **doar 2,7 mii lei**.

Instituțiile din domeniul învățământului dețin ponderea majoritară a mijloacelor speciale. În ansamblu, veniturile instituțiilor din învățământ provin din achitarea taxelor pentru anul de studii, care nu corespund cu anul financiar în exercițiu, fapt ce denotă necesitatea revizuirii condițiilor de achitare, cu delimitarea cheltuielilor pe perioadele respective. La 01.01.2005, instituțiile respective dețineau un sold de 150,6 mil. lei. Pe parcursul anului au încasat mijloace speciale în sumă de 468,4 mil. lei. Executarea de casă a cheltuielilor definitive a constituit 416,4 mil. lei, anul bugetar încheindu-se cu un sold al disponibilităților bănești în conturi în mărime de 202,7

mil.lei, ce constituie 68,8% din soldul mijloacelor speciale ale tuturor instituțiilor deservite de la bugetul de stat.

Pe structura funcțională, prevederile și executările de casă ale cheltuielilor bugetului de stat în anul 2005, la toate componentele, se prezintă în tabelul de mai jos.

mil.lei

Nr. d/o	Denumirea funcțională	Prevederile			Realizări	% realizării față de prevederi		
		aprobat inițial	rectific. de Parlament	definitive		aprobat inițial	rectific. de Parlament	definitive
1	2	3	4	5	6	7=6:3	8=6:4	9=6:5
I.	Total, cheltuieli, din care:	7724,2	8511,8	9018,6	8482,5	109,8	99,7	94,1
1.	Servicii de stat cu destinație generală	601,6	727,9	752,6	662,2	110,1	91,0	88,0
2.	Activitatea externă	178,2	271,6	279,9	256,3	143,8	94,4	91,6
3.	Apărarea națională	162,0	175,2	171,0	150,7	93,0	86,0	88,1
4.	Justiția	103,0	128,7	130,4	124,0	120,4	96,3	95,1
5.	Jurisdicția constituțională	2,3	2,4	2,9	2,8	121,7	116,7	96,6
6.	Mentținerea ordinii publice și securitatea națională	591,4	657,8	686,8	659,9	111,6	100,3	96,1
7.	Învățământul	806,9	921,9	1278,6	1017,7	126,1	110,4	79,6
8.	Știința și inovarea	129,9	139,2	150,7	139,5	107,4	100,2	92,6
9.	Cultura	109,7	175,2	169,6	148,6	135,5	84,8	87,6
10.	Ocrotirea sănătății	1300,6	1270,1	1306,4	1267,9	97,5	99,8	97,1
11.	Asigurare și asistență socială	1023,9	1073,5	1078,5	1162,1	113,5	108,3	107,8
12.	Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	394,1	550,4	554,7	540,8	137,2	98,3	97,5
13.	Protecția mediului înconjurător și hidrometeorologia	50,9	79,7	84,2	54,1	106,3	67,9	64,3
14.	Industria și construcțiile	13,8	15,2	17,4	13,2	95,7	86,8	75,9
15.	Transporturi, gospodăria drumurilor, comunicații și informatică	152,6	169,3	169,0	168,9	110,7	99,8	99,9
16.	Gospodăria comunală și de exploatare a fondului locuinței	97,1	81,4	86,5	64,6	66,5	79,4	74,7
17.	Complexul pentru combustibil și energie	114,0	308,3	313,8	306,6	268,9	99,4	97,7
18.	Serviciul datoriei de stat	790,1	472,1	472,1	470,6	59,6	99,7	99,7
19.	Completarea rezervelor de stat	55,9	82,1	92,7	59,1	105,7	72,0	63,8
20.	Alte servicii legate de activitatea economică	112,7	108,4	119,2	104,6	92,8	96,5	87,8
21.	Cheltuieli neatribuite la alte grupe principale	917,1	1142,1	1142,2	1144,3	124,8	100,2	100,2
22.	Creditarea netă	- 44,4	- 40,6	- 40,6	-36,0	81,1	88,7	88,7
	Majorarea salariului în sectorul bugetar	60,8						

Datele prezentate în tabel scot în evidență nivelul de executare, în comparație cu prevederile definitive, a cheltuielilor pe fiecare grupă principală de funcție, care a fost cuprins între 63,8% și 107,8%. În condițiile în care nivelul cheltuielilor de casă executate în ansamblu a fost de 94,1%, se remarcă depășirea nivelului prevederilor definitive cu 7,8% (83,6 mil.lei) la grupa „Asigurare și asistență socială” și cu 0,2%

(2,1 mil.lei) la grupa „Cheltuieli neatribuite la alte grupe principale”. Executarea de casă cu depășirea limitelor bugetare definitive la grupa „Asigurare și asistență socială” a fost influențată de achitarea integrală de la bugetul de stat a datoriilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat, formate în anii precedenți, în sumă totală de 152,0 mil.lei. În același timp, la unele grupe principale de funcție, cheltuielile de casă executate au înregistrat un nivel redus de executare – 63,8%, 64,3%, 74,7%.

1.1.5. Cu privire la rezultatele controalelor efectuate la autoritățile publice centrale

Curtea de Conturi, întru executarea cerințelor stipulate în art.3 alin.(2) din Legea privind Curtea de Conturi, a efectuat la 12 autorități publice centrale și unele instituții din subordinea lor controale asupra utilizării finanțelor publice în anul bugetar expirat, ale căror rezultate sînt expuse succint în continuare.

A) Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale

Examinînd rezultatele controlului asupra utilizării mijloacelor pentru întreținerea **Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale**, formării și utilizării mijloacelor Fondului Ecologic Național (FEN) în perioada anului 2005, efectuat la Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN) și Oficiul Biodiversitate, Curtea de Conturi **a constatat:**

1. Alocațiile prevăzute pentru protecția mediului înconjurător și hidrometeorologie au fost însușite sub nivelul prevăzut. Conform dărilor de seamă ale executorilor de buget, la această grupă s-au executat cheltuieli de casă în sumă de 54139,8 mii lei, sau la nivelul de 64,3%, inclusiv cheltuielile *pe componenta de bază* - la nivelul de 96,7%, cheltuielile aferente *proiectelor cu finanțare externă* - la nivelul de 98,4%, cheltuielile din *mijloacele speciale* - la nivelul de 63,5%, iar cheltuielile din *fondurile speciale* – doar la nivelul de 53,1%.

Suplimentar, Institutul Național de Ecologie „INECO” a administrat și utilizat 2393,1 mii lei (96,2% din prevederi), atribuite la grupa principală ***Știință și inovare***, iar Agenția de Stat pentru Geologie „AGEOM” a utilizat 3015,0 mii lei (99,2%), executînd cheltuieli la realizarea măsurilor de prospecțiuni geologice din contul mijloacelor prevăzute la grupa ***Industria extractivă***.

2. Oficiul Biodiversitate nu a fost creat în conformitate cu cerințele Hotărîrii Parlamentului nr.112 din 27.04.2001 „Cu privire la aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiuni în domeniul conservării diversității biologice”, dar reorganizat doar prin Ordinul ministrului ecologiei și resurselor naturale nr.67 din 13.07.2005, prin care i s-a atribuit statut de persoană juridică. Potrivit propriului regulament, aprobat prin același ordin, Oficiul Biodiversitate este o subdiviziune necomercială și nonprofit a MERN. În același timp, Oficiul Biodiversitate, ca componentă structurală a MERN, nu figurează în Hotărîrea Guvernului nr.573 din 13.06.2005 „Cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită și Regulamentului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale”.

Fondul ecologic național

1. Pentru anul bugetar 2005, partea de venituri a Fondului ecologic național a fost inițial aprobată în sumă de 18800,0 mii lei. Ulterior, prin rectificările la Legea bugetului de stat pe anul 2005, FEN s-a precizat la venituri în sumă de 35130,0 mii lei și la cheltuieli - de 46600,6 mii lei, incluzând soldul de la începutul anului în mărime de 11470,6 mii lei. Dinamica realizării veniturilor FEN (după surse) și executării cheltuielilor FEN (după compartimente) se reflectă în anexele nr.1 și nr.2.

2. La etapa de fundamentare a bugetului FEN n-au fost prevăzute ca surse de formare a acestui fond dobânzile calculate la soldurile curente, fapt ce a generat creșterea ponderii realizării părții de venituri a FEN cu 6,4% (2245,4 mii lei).

3. **Se mențin divergențe esențiale între datele Inspectoratului Ecologic de Stat (IES), Serviciului Vamal și MERN privind plățile calculate pentru emisiile de poluanți.** Astfel, datele Serviciului Vamal confirmă faptul că pe parcursul anului 2005 în țară s-au importat mărfuri, de la care urma a fi percepută plata pentru poluarea mediului în mărime de 44376,1 mii lei, pe când IES a perfectat declarații ecologice pentru importul mărfurilor respective în valoare de numai 31991,8 mii lei, sau cu 12384,3 mii lei mai puțin.

4. **Programele nu se realizează la nivelul preconizat.** Cheltuielile de casă executate din mijloacele FEN în anul 2005 au alcătuit 23821,0 mii lei, ceea ce constituie doar 51,1% din mijloacele prognozate spre utilizare, astfel formându-se datorii debitoare în sumă de 17206,0 mii lei. Soldul mijloacelor nevalorificate la sfârșitul anului constituie 29834,3 mii lei, depășind cheltuielile efective pe parcursul anului cu 6013,3 mii lei.

5. **Este insuficientă capacitatea de identificare a activităților de mediu spre finanțare.** Lipsesc criteriile clare în conformitate cu care evaluatorul ar putea aprecia calitatea propunerii de proiect și a mecanismului oficial de aranjare/priorizare a proiectelor în funcție de beneficiile potențiale, raportul cost-rezultat sau de alte criterii.

6. **Cheltuielile executate din mijloacele FEN și Fondurilor ecologice locale (FEL) rămân cu mult în urma realizării părților de venituri ale fondurilor respective.**

Faptul că utilizarea mijloacelor FEN și FEL întârzie în raport cu creșterea veniturilor, pe fondalul gradului înalt de poluare a mediului, denotă existența unor puncte slabe în managementul fondurilor ecologice și calitatea joasă a proiectelor prezentate.

7. **MERN și FEN utilizează ca mod de finanțare a proiectelor din contul mijloacelor FEN numai forma de grant.**

8. **Valoarea totală a granturilor acordate beneficiarilor de proiecte este mică.** Plafonul unui grant pentru autoritățile publice locale constituie 100,0 mii lei și nu este suficient pentru a soluționa o problemă concretă de mediu.

9. **Lipsește controlul asupra utilizării la destinație a mijloacelor FEN.** Ca urmare, o bună parte din beneficiarii de proiecte nu prezintă dări de seamă privind utilizarea mijloacelor alocate din FEN, iar CA ale FEL nu întreprind măsuri de redresare a situației conform prevederilor pct.30 din Regulamentul privind administrarea fondurilor ecologice. În același timp, dările de seamă prezentate de unii

beneficiari în termenele stabilite nu sînt examinate, evaluate și aprobate de către CA al FEN și nu sînt reflectate la timp în evidența contabilă a FEN.

FEN continuă practica de modificare a destinației (rezumatului) proiectului după transferarea mijloacelor din FEN, legiferînd în așa mod cheltuielile executate de beneficiar contrar destinației.

Generalizînd cele constatate în urma controlului efectuat la MERN, Curtea de Conturi menționează că pe parcursul anului 2005 veniturile de mediu au crescut considerabil, dar domeniile pentru finanțare prioritară nu sînt clar definite; soldurile tranzitive din FEN și FEL, care se află în continuă creștere, coexistă cu finanțarea insuficientă a proiectelor de mediu în domeniile prioritare; evaluarea reală a rezultatelor și impactului proiectelor, de regulă, nu se face; nu s-au înregistrat schimbări esențiale la utilizarea eficientă și rațională a mijloacelor alocate din FEN.

B) Ministerul Sănătății și Protecției Sociale

Controlul efectuat la **Ministerul Sănătății și Protecției Sociale (MSPS)** a stabilit:

1. În perioada anului bugetar 2005, pentru întreținerea ministerului și a instituțiilor subordonate au fost aprobate și precizate mijloace bugetare în sumă de 395543,2 mii lei, dar s-au alocat 392645,7 mii lei (99,3%), cheltuielile efective constituind 391676,3 mii lei (99,0%).

Din totalul cheltuielilor finanțate în această perioadă, cea mai mare cotă a fost stabilită la plata mărfurilor și serviciilor în cuantum de 38%, remunerarea muncii – 22%, transferuri pentru sănătate și populație (burse) – 15%, investiții și reparații capitale – 10%, procurări de utilaj – 4,4% și la alte cheltuieli – 10,6 %.

Cheltuielile finanțate în sumă de 392645,7 mii lei au fost distribuite pe ramuri (grupe), după cum urmează: în domeniul sănătății – la nivelul de 75,2% (295302,6 mii lei), inclusiv ocrotirea sănătății – 54% (211969,5 mii lei); învățămînt – 16,5% (64690,9 mii lei); cercetări științifice – 4,6% (18218,8 mii lei) și protecția socială – 24,8% (97539,8 mii lei).

2. **Cu toate că în anul de gestiune 2005 la totalul alocațiilor precizate MSPS n-au fost înregistrate supracheltuieli, unele instituții subordonate ministerului, conform rapoartelor financiare, au admis depășirea cheltuielilor față de devizul precizat.** Astfel, cu derogare de la art.36 alin.(1) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, instituțiile au admis depășirea limitelor de cheltuieli: sanatoriul pentru copii „Sergheevca” – cu 791,9 mii lei, Centrul de plasament și reabilitare – cu 206,1 mii lei, Centrul de medicină preventivă mun. Bălți – cu 217,3 mii lei etc.

3. **Unele instituții din subordine au admis creșterea datoriilor creditoare** în comparație cu situația la 01.01.2005, în special: sanatoriul pentru copii „Sergheevca” – cu 435,0 mii lei, Centrul de plasament și reabilitare – cu 107,9 mii lei, Centrul de medicină preventivă or. Rezina – cu 19,9 mii lei, Centrul de medicină preventivă or. Cahul – cu 43,3 mii lei. Datoriile debitoare și datoriile creditoare cu termenul de prescripție expirat au fost înregistrate la 01.01.2006 în sumă totală de 160,2 mii lei și, respectiv, 199,9 mii lei.

4. MSPS, cu toate că examinează necesarul de medicamente pe categorii de bolnavi, în baza solicitărilor instituțiilor specializate, **nu dispune de informația privind distribuția de medicamente pacientului sau utilizatorului final**, ceea ce face dificilă analiza executării scopului programului de stat și utilizarea la destinație a medicamentelor de către pacienții incluși în solicitări. În unele dări de seamă despre realizarea programului lipsesc indicatorii aprobați de evaluare a performanței, cu toate că aceștia figurează în solicitările instituțiilor competente.

5. **MSPS a atribuit la categoria de mijloace speciale suma de 2535,5 mii lei**, destinată azilurilor pentru bătrâni și invalizi și prevăzută în bugetul asigurărilor sociale de stat, conform art.19 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005 nr.383-XV din 18.11.2004, ca cheltuieli ale sumelor rămase după achitarea parțială a pensiei pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă, **acestea nefiind destinate categoriei respective**. Alocațiile vizate au fost prevăzute pentru procurarea alimentelor, lenjeriei de corp și de pat, îmbrăcăminte și încălțăminte pentru pensionari și s-au distribuit instituțiilor subordonate.

6. **Cu derogare de la prevederile art.34 alin.(1) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, execuția de casă la partea de venituri și cea de cheltuieli a mijloacelor prevăzute ca sume rămase după achitarea parțială a pensiei pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă a fost efectuată de către minister pe parcursul anului 2005 prin contul bancar deschis în BC „Moldova Agroindbank” S.A.** În luna august 2005, mijloacele în sumă de 174,0 mii lei, transferate la contul ministerului de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), rămase după achitarea parțială a pensiei, precum și sumele pentru procurarea билетelor de tratament balneosanatorial, care timp de o lună au fost ținute la contul bancar al BC „Moldova Agroindbank” S.A., n-au fost transferate azilurilor, internatelor, centrelor pentru bătrâni, adică la destinație.

7. **Cu încălcarea de către minister a art.36 alin.(2) din legea sus-menționată, mijloacele prevăzute ca sume rămase după achitarea parțială a pensiei pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă au fost redistribuite între destinatari.** Astfel, în luna octombrie 2005, Centrului de reabilitare a invalizilor și pensionarilor din com. Cocieri i-au fost transferate cu 100,0 mii lei mai mult față de planul aprobat de 40,3 mii lei, iar Internatului psihoneurologic din or. Bălți - cu 100,0 mii lei mai puțin față de planul aprobat de 133,6 mii lei.

8. Pe parcursul anului 2005, **s-a admis circulația mijloacelor bănești prin conturile băncilor comerciale și casieria instituțiilor, fără a fi înregistrate în conturile trezoreriale**, aceasta contribuind la admiterea devierilor dintre datele cheltuielilor de casă din dările de seamă și cele înregistrate pe conturile trezoreriale în sumă de 2027,0 mii lei. Totodată, contrar art.12 și art.34 alin.(1) din legea sus-numită, Centrul de reabilitare „Speranța” a efectuat cheltuieli în sumă de 94,2 mii lei direct din casieria instituției (pentru retribuirea muncii – 26,7 mii lei, procurări de mărfuri și servicii – 67,5 mii lei), fără a fi înregistrate prin conturile trezoreriale.

C) Ministerul Educației, Tineretului și Sportului

Cheltuielile pentru întreținerea instituțiilor de învățământ din subordinea tuturor autorităților publice centrale au fost definitive în volum de 1278,6 mil. lei și

executate în sumă totală de 1017,7 mil. lei, sau la nivelul de 79,6%, acesta fiind influențat, în fond, de realizarea cheltuielilor din mijloacele speciale cu 239,9 mil. lei (36,6%) sub nivelul preconizat.

La nivelul de numai 23% au fost executate alocațiile preconizate Fondului pentru susținerea cadrelor didactice tinere din mediul rural, care, fiind prevăzute în sumă de 10,0 mil. lei, s-au valorificat în volum de 2,3 mil. lei.

În urma controlului efectuat la aparatul central al Ministerului Educației, Tineretului și Sportului, Fondul extrabugetar pentru manuale, Î.S. „Mold-Didactica”, Universitatea de Stat din Taraclia, 3 colegii, 3 școli profesionale, o școală de meserii și Școala-internat auxiliară din s.Crihana Veche, r-nul Cahul, Curtea de Conturi a **constatat:**

1. Alocațiile prevăzute Ministerului Educației, Tineretului și Sportului au fost însușite sub nivelul prevăzut. Ministerul a gestionat mijloace alocate *pe componenta de bază* în sumă de 440,6 mil. lei (97,0%), mijloace speciale în sumă de 328,6 mil. lei (62,1%), *granturi, ajutoare umanitare și investiții* în sumă de 19,7 mil. lei.

2. În Fondul special pentru manuale au fost acumulate venituri din taxele pentru închirierea manualelor în sumă de 87,6 mil. lei. Manualele „Deprinderi de viață”, editate din contul Proiectului național de profilaxie și combatere a infecției HIV/SIDA, în sumă de 1886,7 mii USD (23511,9 mii lei) nu sînt utilizate, astfel nefiind acumulate mijloace în Fondul pentru manuale în sumă de circa 2,0 mil. lei (de la închirierea manualelor).

3. Nerespectîndu-se art.33(32), art.36(35) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, aparatul central al ministerului a beneficiat de bunuri materiale procurate de către instituțiile din subordine în sumă de 64,4 mii lei.

4. Unele cheltuieli pe componenta de bază s-au executat cu derogare de la actele normative.

A fost admisă depășirea cheltuielilor față de limitele precizate la grupa „Învățămîntul mediu de specialitate” în sumă de 122,6 mii lei, la procurarea mărfurilor și serviciilor la unele alineate - în sumă totală de 1149,1 mii lei.

Pe aparatul central al ministerului, cheltuielile au fost executate cu o depășire de 17,7 mii lei. Încălcînd art.21 alin.(2) din Legea bugetului de stat pe anul 2004 și art.18 alin.(2) din Legea bugetului de stat pe anul 2005, ministerul, contractînd combustibil, a depășit cu 429,4 mii lei limita alocațiilor bugetare. Din mijloacele bugetului de stat s-au achitat 1199,9 mii lei pentru cheltuielile legate de distribuirea manualelor și literaturii artistice, editate și procurate de către **Proiectul de reformă a învățămîntului general obligatoriu.**

Ignorînd prevederile Legii privind calitatea în construcții nr.721-XIII din 02.02.1996 și art.4, art.7 și art.25 din Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului nr.1166-XIII din 30.04.1997, mijloacele în sumă de 100,0 mii lei, alocate **Școlii Profesionale din Cimișlia** pentru reparații capitale, au fost utilizate în lipsa proiectelor, devizelor de cheltuieli și fără efectuarea procedurii de achiziții publice la reparațiile curente ale căminelor.

5. Contrar actelor normative au fost executate unele cheltuieli din mijloacele speciale.

Nerespectându-se pct.1 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a RM, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.764, pct.32 din Regulamentul nr. 43 și pct.13 din Regulamentul nr.94 ale Ministerului Finanțelor, mijloacele realizate de la gospodăria auxiliară a **Școlii Profesionale din Cimișlia** în sumă de 28,4 mii lei n-au fost depuse la contul bancar, dar utilizate direct din casieria instituției.

Contrar pct.4 lit.a) și lit.b) din Hotărârea Guvernului nr.302 din 30.03.2000 „Cu privire la majorarea salariilor angajaților din ramurile bugetare ale sferei sociale”, ponderea cheltuielilor pentru remunerarea muncii angajaților **Colegiului de Construcții din Hîncești** a constituit 80% din veniturile real acumulate, sau cu 44,8 mii lei mai mult decât se permitea. În lipsa autorizației ministerului, la Colegiu au fost descompletate 16 strunguri cu valoarea inițială de 86,5 mii lei (uzura 100%), 5 automobile – 163,1 mii lei (uzura 100%), care nu se utilizează în procesul de instruire.

În contradicție cu art.12 alin.(1) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, pct.4 și pct.5 din Regulamentul nr.43, pct.1 din Regulamentul nr.94 ale Ministerului Finanțelor, **Universitatea de Stat din Taraclia**, în lipsa devizului de venituri și cheltuieli, a încasat și utilizat mijloace în sumă de 42,9 mii lei. Contrar prevederilor art.15 alin.(1) lit.a) din Legea contabilității nr.426-XIII din 04.04.1995, Universitatea n-a reflectat în dările de seamă financiare anuale datoria studenților privind taxa de studii în sumă de 20,1 mii lei, iar datoria debitoare cu termenul de prescripție expirat în sumă de 34,4 mii lei, în lipsa documentelor justificative și fără a fi efectuată inventarierea datoriilor debitoare, a fost casată.

Nerespectând art.15 alin.(1) și art.34 din Legea contabilității, **Școala de meserii nr.12 din satul Vișoara** a denaturat dările de seamă pe mijloacele speciale, la venituri, cu 34,6 mii lei și la cheltuieli – cu 59,6 mii lei.

D) Ministerul Justiției, Departamentul instituțiilor penitenciare

Controlul Curții de Conturi efectuat la Ministerul Justiției, Departamentul instituțiilor penitenciare (aparatură centrală și 6 penitenciare) **a constatat:**

1. În ansamblu, Ministerul Justiției, ca gestionar al mijloacelor publice, n-a admis la efectuarea cheltuielilor de bază (152,0 mil.lei) depășirea alocațiilor precizate de 159,2 mil.lei. La finele anului 2005, datoriile creditoare constituiau 10,6 mil lei.

Totodată, **s-au efectuat cheltuieli cu depășirea limitelor stabilite la unele articole și alineate** (Departamentul instituțiilor penitenciare – cu 1,7 mil.lei, Institutul de expertiză juridică – cu 35,4 mii lei și aparatul central al Ministerului Justiției – cu 29,7 mii lei).

2. Cu derogare de la actele normative și cu depășirea prevederilor legale au fost calculate și achitate premii în sumă de 308,5 mii lei, inclusiv aparatului ministerului - cu 272,4 mii lei (32,2%) și notarilor - cu 36,1 mii lei.

3. Datele privind remunerarea muncii, reflectate în dările de seamă, nu sînt veridice. Premiile calculate aparatului central, înregistrate în darea de seamă, au fost diminuate cu 82,0 mii lei, iar salariile de funcție s-au majorat cu 59,5 mii lei (19,2%). Au fost diminuate premiile înregistrate în dările de seamă ale Direcției juridice a unității teritoriale autonome cu statut special Găgăuzia (Gagauz-Yeri) și ale Notariatelor de stat cu 16,1 mii lei și, respectiv, 6,4 mii lei.

4. Cadrul normativ nu reglementează modul de evidență a mijloacelor care urmează a fi recuperate la bugetul de stat de către condamnați sau persoanele care trebuie să suporte cheltuielile judiciare, în baza titlurilor executorii, pentru asigurarea inculpatului cu avocat din oficiu, precum și controlul asupra încasării acestor mijloace. Ministerul Justiției nu deține informația privind sumele recuperate, precum și cele nerecuperate la bugetul de stat pentru asigurarea inculpatului cu avocat din oficiu, dat fiind că Raportul statistic al Departamentului de Executare nu include astfel de date.

5. La executarea achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii au fost admise derogări și încălcări ale prevederilor Legii achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului. Astfel, modificînd condițiile și obiectul contractului încheiat cu antreprenorul privind efectuarea lucrărilor de reconstrucție a clădirii Judecătoriei Ialoveni – de la 514,9 mii lei pînă la 728,6 mii lei (41,5%), a fost depășită limita stabilită cu 11,5 puncte procentuale.

Grupul de lucru pentru achiziții de mărfuri al Departamentului instituțiilor penitenciare, încălcînd prevederile normative, a divizat achiziția de mărfuri în sumă de 863,8 mii lei, inclusiv prin cererea ofertelor de prețuri – de 360,1 mii lei.

La desemnarea cîștigătorului concursului pentru executarea lucrărilor de reconstrucție, grupul de lucru a selectat compania care nu a inclus în oferta sa TVA la prețul de cost al lucrărilor, adică care a oferit un preț redus față de alți participanți. Ulterior, TVA a fost aplicată la volumele de lucrări efectuate, fapt care a determinat majorarea prețului cu 122,0 mii lei.

6. Volumele lucrărilor executate de reparație a clădirii Judecătoriei Ialoveni au fost exagerate cu 29,9 mii lei, iar costul lucrărilor de proiectare și al documentației de deviz în sumă de 30,5 mii lei neîntemeiat a fost inclus în procesele-verbale de recepție a lucrărilor. Prețul de cost al lucrărilor de electrificare, conform devizului total de lucrări, constituia 41,2 mii lei, iar potrivit actelor de executare a lucrărilor de electrificare – 62,4 mii lei.

7. Ministerul Justiției și unele instituții din cadrul acestuia admit cazuri de neconfirmare documentară a cheltuielilor, nu asigura integral plenitudinea și continuitatea înregistrării în contabilitate a operațiunilor economice, prezintă indici denaturați în dările de seamă. Astfel, ministerul a denaturat datele privind datoriile debitoare la 01.01.2006 cu 66,9 mii lei; n-a fost majorată valoarea fondurilor fixe în mărimea cheltuielilor efectuate pentru reparații capitale în sumă de 2753,5 mii lei.

8. Cu nerespectarea Legii contabilității, o parte din judecătorii n-au efectuat inventarierea patrimoniului, decontărilor și a obligațiilor. La Judecătoria Ialoveni s-a stabilit lipsa bunurilor în sumă de 74,6 mii lei.

9. Nu s-au utilizat la micșorarea cheltuielilor efectuate din contul alocațiilor de la bugetul de stat pentru hrana condamnaților mijloacele reținute

din câștigul acestora în sumă de 1,5 mil. lei, acumulate la conturile de depozitare ale instituțiilor penitenciare, deși evidența contabilă și dările de seamă reflectă că aceste mijloace au fost înregistrate la micșorarea cheltuielilor bugetare pentru întreținerea instituțiilor.

Cadrul normativ existent nu reglementează modul de înregistrare în evidența contabilă a reținerilor din salariu în contul recuperării cheltuielilor pentru hrană.

10. Departamentul instituțiilor penitenciare, la 01.01.2006, a format datorii debitoare la lucrările efectuate de condamnați în sumă de 1,8 mil. lei. Ca rezultat, aceste mijloace n-au fost depozitate în conturile de peculiu ale condamnaților, nu s-a achitat la buget impozitul pe venit reținut din salariu, precum și datoriile pe titlurile executorii, inclusiv ale celor cu datorii în folosul statului, care, la 01.01.2006, au constituit 39,7 mil. lei. În perioada analizată, reținerile din câștigul condamnaților, conform titlurilor executorii, au constituit 1,0 mil. lei.

11. Cu derogare de la legislația muncii și contrar clauzelor contractelor de muncă, care prevedeau achitarea lucrărilor executate de condamnați cu mijloace bănești, unele penitenciare au achitat lucrările executate de condamnați cu produse alimentare și valori materiale în sumă de 2,4 mil. lei.

12. În darea de seamă generalizatoare a Departamentului instituțiilor penitenciare privind executarea devizului pentru mijloacele speciale, la 01.01.2006, se înregistrau datorii debitoare în sumă totală de 2,4 mil. lei și datorii creditoare în aceeași sumă. Aceste datorii, de fapt, nu reflectă starea reală a datoriilor pe mijloacele speciale. Din datoriile debitoare menționate, 1,8 mil. lei (76,0%) reprezintă datoriile agenților economici pentru lucrările efectuate de condamnați, în baza contractelor de muncă, încheiate de către penitenciare cu agenții economici, care nu se atribuie la mijloacele speciale. Din datoriile creditoare menționate, 1,4 mil. lei (56,1%) constituie datoriile reținute din câștigul condamnaților, conform titlurilor executorii, dar netransferate în modul stabilit.

Instrucțiunea aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.85 nu reglementează modul de înregistrare în evidența contabilă a acestor datorii.

13. Penitenciarul nr.1 – Taraclia n-a înregistrat în dările de seamă mijloacele speciale provenite de la comercializarea mărfurilor în sumă de 24,0 mii lei și a valorilor materiale cu titlu de ajutor umanitar - de 52,6 mii lei. Incorect s-a reflectat la cheltuieli bugetare suma de 11,9 mii lei și s-au casat la cheltuieli valori materiale în sumă de 56,3 mii lei, fără înregistrarea lor în evidența contabilă.

14. Penitenciarul nr.10 – Goian a înregistrat în darea de seamă despre îndeplinirea devizului de cheltuieli al instituției din contul mijloacelor bugetare cheltuielile efectuate din contul mijloacelor speciale în sumă totală de 116,8 mii lei.

15. La penitenciarul nr.9 – Pruncul au fost diminuate cu 122,0 mii lei cheltuielile efective înregistrate în Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază. Datoriile creditoare cu termenul de prescripție expirat în sumă de 4,7 mii lei, înregistrate la 01.01.2006, n-au fost reflectate la majorarea finanțării.

E) Ministerul Apărării

Controlul efectuat la Ministerul Apărării **a constatat:**

1. În anul 2005, pentru întreținerea Armatei Naționale au fost precizate și executate cheltuieli de la bugetul de stat (cu excepția fondurilor și mijloacelor speciale) în sumă de 211,2 mil. lei, inclusiv pensiile militarilor și compensațiile nominative – 77,6 mil. lei, investițiile capitale – 5,1 mil. lei și alte transferuri în scopuri de producție – 3,1 mil. lei, din care gestionate de către aparatul central al ministerului – 24,0 mil. lei (pentru întreținerea aparatului central, Marelui Stat Major, Forțelor de Menținere a Păcii și Judecătoriei Militare). Cheltuielile efective, în ansamblu pe Armata Națională, au însumat 227,8 mil. lei.

2. Ministerul Apărării, unitățile militare și instituțiile subordonate acestuia n-au asigurat pe deplin integritatea mijloacelor bănești și a bunurilor materiale. Pe parcursul anului 2005 au fost constatate lipsuri în sumă de 296,2 mii lei, din care au fost atribuite persoanelor culpabile, conform hotărârilor instanțelor de judecată – 85,8 mii lei.

3. Ministerul, unitățile militare și instituțiile subordonate n-au întreprins măsurile de rigoare în vederea realizării veniturilor pe mijloacele speciale. Fiind aprobate venituri în sumă totală de 35,6 mil. lei, în realitate au fost realizate în sumă de 25,7 mil. lei (72% din suma veniturilor aprobate), sau cu 9,9 mil. lei mai puțin.

N-au fost înregistrate la venituri mijloacele în sumă de 109,9 mii lei, realizate de către cantina de ofițeri a Batalionului de pază și asigurare de la prestarea serviciilor de alimentație a militarilor care satisfac serviciul prin contract. Mijloacele indicate s-au utilizat în numerar pentru necesitățile curente ale cantinei, prin ce a fost încălcat pct.7 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.764 din 25.11.1992. O parte din cheltuielile pentru serviciile comunale, precum și pentru salarizarea personalului în sumă de 18,3 mii lei neîntemeiat au fost efectuate din contul mijloacelor bugetare.

Nu s-a asigurat încasarea integrală și în termenele stabilite a veniturilor pentru plata chiriei de la locatarii căminelor, blocurilor locative, hotelurilor subordonate instituțiilor publice. La 01.01.2006, datoriile debitoare ale locatarilor pentru chirie și serviciile comunale au constituit 1340,6 mii lei, din care 464,0 mii lei – cu termenul de prescripție expirat. În anul 2005 n-au fost încasate venituri în sumă de 573,4 mii lei.

F) Ministerul Afacerilor Interne

Controlul efectuat la Ministerul Afacerilor Interne (MAI) **a constatat:**

1. Cheltuielile pentru întreținerea organelor afacerilor interne nu au depășit sumele aprobate. În anul 2005, pentru întreținerea organelor afacerilor interne au fost precizate cheltuieli de bază de la bugetul de stat în sumă de 251,5 mil. lei și executate cheltuieli de 251,1 mil. lei. Cheltuielile efective au însumat 240,5 mil. lei, inclusiv gestionate de către aparatul central al MAI – în mărime de 51,7 mil. lei (21,5 %). În afară de aceasta, au fost precizate și executate cheltuieli pentru

transferuri către populație (achitarea pensiilor și indemnizațiilor) în sumă de 83,7 mil. lei.

Deși pe devizul de cheltuieli integral al MAI nu s-au înregistrat supracheltuieli, au fost admise depășiri ale limitelor de cheltuieli aprobate la unele articole și alineate în sumă totală de 1,3 mil. lei, inclusiv pentru retribuirea muncii – 0,5 mil. lei, pentru deplasări în interes de serviciu – 0,1 mil. lei, rechizite de birou, materiale și obiecte de uz gospodăresc – 0,4 mil. lei etc.

2. Cu derogare de la pct.4.2.11 din Regulamentul „Privind statutul, drepturile și obligațiunile executorilor de buget”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.109 din 02.12.2002, MAI n-a înregistrat în Raportul privind executarea bugetului instituției soldul neutilizat la achitarea pensiilor, care, la 01.01.2005, constituia 209,9 mii lei și, la 01.01.2006 – 29,7 mii lei, mijloace care urmau a fi transferate la bugetul de stat.

3. La finele anului 2005 au fost înregistrate datoriile debitoare în mărime de 3,1 mil. lei, cu 1,1 mil. lei mai mult față de 01.01.2005, precum și datoriile creditoare în mărime de 17,2 mil. lei, cu 6,7 mil. lei mai puțin față de 01.01.2005. Totodată, în anul 2005, s-au majorat cu 432,3 mii lei datoriile creditoare la unele articole și alineate ale devizului de cheltuieli.

4. În subordinea MAI, conform Hotărîrii Guvernului nr.844 din 30.07.1998 „Cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne”, sînt aprobate 26 de subdiviziuni, fără a fi reglementat statutul acestora. 16 subdiviziuni cu un personal de 955 de unități nu au statut de persoană juridică, inclusiv secția secretariat, direcția juridică, secția pensionare, transferate în subordinea MAI în urma reducerii personalului aparatului central al MAI, conform hotărîrii nominalizate, acestea executînd de fapt funcțiile anterioare. Pentru subdiviziunile fără statut de persoană juridică se aprobă un singur deviz de cheltuieli. În anul 2005, pentru întreținerea acestora au fost precizate cheltuieli de bază în mărime de 45,4 mil. lei, cheltuielile efective însumînd 40,8 mil. lei, iar aparatului central al MAI i s-au precizat și au fost executate cheltuieli de bază în sumă de 6,3 mil. lei, cheltuielile efective constituind 5,5 mil. lei. Gestionarea mijloacelor subdiviziunilor menționate este efectuată de către aparatul central al MAI, evidența contabilă a acestora fiind ținută, de asemenea, de către contabilitatea aparatului central al MAI.

5. Au fost denaturate datele privind datoriile debitoare înregistrate, la 01.01.2005, cu 46,4 mii lei și, la 01.01.2006, cu 184,0 mii lei, în urma înregistrării în evidența contabilă la intrări, în decembrie 2004 și decembrie 2005, a mărfurilor primite conform facturilor din ianuarie 2005 și ianuarie 2006.

6. MAI neîntemeiat a înregistrat în Raportul privind executarea bugetului din contul mijloacelor bugetare pe instituțiile subordonate cheltuielile efective pentru echipamentul livrat Academiei „Ștefan cel Mare”, Direcției poliției în transport, Comisariatelor de poliție în sumă de 2,6 mil. lei, fapt care a contribuit la denaturarea cheltuielilor efective înregistrate în rapoartele acestor instituții.

7. Pentru anul 2005, subdiviziunilor MAI le-a fost precizat planul de venituri pe mijloacele speciale în sumă de 126,5 mil. lei. Au fost realizate venituri în mărime de 119,4 mil. lei (94,4%), fiind înregistrate, la 01.01.2006, datoriile debitoare

în mărime de 14,6 mil. lei și datorii creditoare - de 1,2 mil. lei. Din suma totală a veniturilor, 86,9 mil. lei (72,7%) revin veniturilor realizate de către Direcția Generală Pază de Stat (tipul 123). Soldul mijloacelor bănești, la 01.01.2006, a alcătuit 12,3 mil. lei, inclusiv 6,4 mil. lei – soldul Direcției Generale Pază de Stat.

G) Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Controlul efectuat la aparatul central al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAE IE) **a constatat:**

1. Ministerul n-a admis depășirea cheltuielilor aprobate. În anul 2005, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (cu structurile subordonate) i-au fost precizate cheltuieli de bază de la bugetul de stat în sumă de 211,3 mil. lei, fiind executate cheltuieli pe parcursul anului în sumă de 193,2 mil. lei (93,7%). Cheltuielile efective au însumat 188,9 mil. lei.

2. Mijloacele alocate aparatului central al MAE IE au fost utilizate în conformitate cu devizele de cheltuieli aprobate. Aparatului central al MAE IE i-au fost precizate cheltuieli de bază în sumă de 8,4 mil. lei, care s-au executat în sumă de 8,0 mil. lei, cheltuielile efective alcătuiind 7,6 mil. lei. Numărul de salariați, la 01.01.2006, a constituit 160 de persoane, înregistrându-se 19 funcții vacante.

3. Datoriile debitoare și creditoare ale misiunilor diplomatice au crescut. Pentru întreținerea a 27 de misiuni diplomatice ale Republicii Moldova peste hotare, cu un personal scriptic de 182 de persoane, în anul 2005 au fost precizate cheltuieli în sumă de 202,2 mil. lei (inclusiv din contul taxelor consulare – 60,9 mil. lei), care au fost executate în mărime de 184,5 mil. lei (respectiv, 52,7 mil. lei). Cheltuielile efective ale misiunilor au constituit 180,3 mil. lei (respectiv, 53,2 mil. lei), înregistrând, la 01.01.2006, datorii debitoare în sumă de 5,3 mil. lei și datorii creditoare - de 0,9 mil. lei, cu 3,2 mil. lei și, respectiv, 0,5 mil. lei mai mult față de 01.01.2005.

4. La 01.01.2005, soldurile mijloacelor bănești disponibile ale misiunilor diplomatice constituiau 10,7 mil. lei, iar la 01.01.2006 s-au majorat pînă la 31,6 mil. lei, inclusiv la conturile curente ale bugetului de stat pentru cheltuielile alocate direct de la bugetul de stat - 1,8 mil. lei; pe mijloacele speciale – 9,4 mil. lei; din taxele consulare - 20,4 mil. lei, care n-au fost redistribuite pe parcursul anului.

H) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Controlul efectuat la aparatul central al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), 8 instituții finanțate din buget, 11 întreprinderi de stat, 8 societăți pe acțiuni cu cota statului în capitalul social de 80-100%, 30 autorități ale administrației publice locale de nivelul al doilea **a constatat:**

1. În total pe minister n-a fost admisă depășirea cheltuielilor efective față de cele precizate. În a.2005 au fost precizate cheltuieli de la bugetul de stat pentru întreținerea ministerului în sumă de 213474,3 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 196669,3 mii lei, înregistrându-se datorii creditoare la finele anului în sumă de 2033,8 mii lei. Totodată, au fost efectuate cheltuieli cu depășirea limitei stabilite (la Inspectoratul de Stat Republican pentru Protecția Plantelor – cu 267,7 mii lei, Inspectoratul Republican de Stat pentru Semințe – cu 65,2 mii lei, Comisia de stat

pentru încercarea soiurilor de plante – cu 0,5 mii lei, Inspectoratul de Stat pentru Selecție și Reproducere în Zootehnie – cu 23,3 mii lei, Agenția Agroindustrială „Moldova-Tutun” – cu 3,5 mii lei, aparatul central al MAIA – cu 51,0 mii lei).

La unele articole ale devizului de cheltuieli pe mijloacele speciale a fost admisă depășirea cheltuielilor efective față de cele planificate (Centrul Republican de Diagnostică Veterinară – cu 74,1 mii lei și aparatul central al MAIA – cu 5,1 mii lei).

2. Nerespectându-se art.8 din Legea „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi” nr.845-XII din 03.01.1992 și art.6 alin.(4) din Legea „Cu privire la întreprinderea de stat” nr.146-XIII din 16.06.1994, la întreținerea aparatului central al MAIA au fost utilizate mijloacele instituțiilor subordonate în sumă totală de 36,9 mii lei.

3. Cu depășirea normelor și limitelor stabilite pentru întreținerea aparatului central al MAIA, s-a casat combustibil în sumă de 51,9 mii lei și s-au trecut la cheltuieli 77,0 mii lei pentru convorbiri telefonice.

4. Mijloacele alocate pentru realizarea programului de performanță „Profilaxia și tratarea bolilor infecțioase și neinfecțioase la animale” în sumă de 1692,7 mii lei au fost transferate unor furnizori, care au aplicat adaosuri de pînă la 170%, obținînd profit de la aceste tranzacții în sumă de 709,2 mii lei (S.A. „Nicoleta Lux”).

5. Unii agenți economici au utilizat mijloace bugetare cu depășirea termenului prevăzut de legislație, pentru ce au fost aplicate sancțiuni în sumă de 10,9 mii lei.

6. Cu derogare de la art.10 alin.(5) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, la Î.S. „Anina” au fost efectuate decontări în numerar în sumă de 1245,7 mii lei, datoriile cu termenul de prescripție expirat alcătuind 10872,0 mii lei, iar creanțele cu termenul de prescripție expirat – 5038,1 mii lei. Bunurile imobile situate pe suprafața totală de 41812,4 m², care în perioada anilor 2003-2005 au fost comercializate și sechestrate, au rămas înregistrate în evidența contabilă.

7. La contul Fondului pentru încurajarea dezvoltării culturii nucului au fost acumulate mijloace în sumă de 2,7 mil.lei, sau 90% din suma aprobată prin legea bugetară și 69,2% din suma posibilă spre acumulare de 3,9 mil. lei, reieșind din datele Serviciului Vamal privind exportul nucilor.

Fondul pentru susținerea sectorului agrar.

1. Contrar prevederilor pct.2 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.19-XV, au fost subvenționați în sumă de 114,3 mii lei agenți economici care n-au utilizat în scopuri de producere creditele primite.

2. La subvenționarea înființării plantațiilor pomicele au fost acordate subvenții în sumă de 367,4 mii lei, fără a se ține cont de cheltuielile suportate la procurarea materialului săditor.

3. Nerespectându-se Regulamentul sus-menționat, în anul 2005 au fost subvenționate cu 660,8 mii lei 6 stațiuni tehnologice de mașini, create în anul

2004, iar Cooperativei de Producere „Inești”, r-nul Telenești i-au fost alocate 147,3 mii lei pentru alte scopuri decât cele prevăzute.

4. Cu derogare de la pct.32 din Regulamentul nominalizat, **au fost alocate subvenții în sumă de 79,7 mii lei pentru suprafețe de terenuri neprelucrate, pășuni.**

5. Încălcându-se pct.36 din Regulamentul sus-numit, **au fost subvenționați cu suma de 292,2 mii lei proprietari și utilizatori de terenuri, care nu și-au înregistrat legal dreptul asupra terenurilor agricole.**

6. Din fondul de subvenționare a sectorului agrar, unii beneficiari **au utilizat 1193,1 mii lei pentru achitarea datoriilor față de buget.**

7. Încălcându-se pct.40 din Regulamentul menționat mai sus, la momentul controlului **n-a fost transferat la buget soldul mijloacelor neutilizate în sumă de 592,8 mii lei.**

I) Ministerul Culturii și Turismului

Controlul efectuat la aparatul central al Ministerului Culturii și Turismului (MCT) **a constatat:**

1. Conform Legii bugetului de stat pe anul 2005, MCT i-au fost aprobate mijloace din componenta de bază în sumă de 92988,6 mii lei și mijloace speciale în sumă de 10270,3 mii lei. Fiind finanțat în sumă de 92516,1 mii lei (90,1%), cheltuielile efective au constituit 88223,5 mii lei. În perioada controlată ministerul a beneficiat de mijloace alocate din fondul de rezervă al Guvernului în sumă de 3269,1 mii lei, care în dările de seamă au fost incluse în suma cheltuielilor generale, și de mijloace speciale în sumă de 10270,3 mii lei.

În ansamblu pe minister s-a format o economie a mijloacelor față de devizul de cheltuieli aprobat, iar la unele articole a fost depășită limita (cu 122,1 mii lei – la „Retribuirea muncii” și cu 51,5 mii lei – la „Reparații capitale”).

La executarea devizului de cheltuieli, în total pe articole, la 01.01.2006 s-a înregistrat datoria debitoare în sumă de 7181,7 mii lei, inclusiv la „Investiții capitale” - 4325,1 mii lei și la „Plata mărfurilor și serviciilor” - 1993,4 mii lei. Totodată, s-a format și o datorie creditoare în sumă de 2180,6 mii lei, inclusiv la „Retribuirea muncii” - 1579,2 mii lei.

2. Aparatului central al MCT, pentru perioada supusă controlului, i-au fost aprobate alocații în sumă de 2702,8 mii lei, dar s-au finanțat 2694,9 mii lei. Efectuându-se cheltuieli în sumă de 3273,7 mii lei, **s-a admis o depășire față de devizul de cheltuieli în sumă totală de 714,2 mii lei.** Din suma depășirii, 703,9 mii lei (98,6%) revin investițiilor capitale. Admiterea supracheltuielilor la acest articol parțial a fost influențată de efectuarea cheltuielilor neprevăzute în devizul de cheltuieli în sumă de 41,1 mii lei, astfel ignorându-se art.34 din Legea privind calitatea în construcții nr.721-XIII din 02.02.1996 (cu modificările ulterioare), care prevede că astfel de lucrări sînt executate din contul agentului economic vinovat de executarea lucrărilor cu abateri de la documentele normative în vigoare.

3. În perioada supusă controlului, ministerul a realizat mijloace speciale în sumă totală de 10001,0 mii lei (față de planul aprobat în sumă de 13342,4 mii lei), inclusiv de la acordarea serviciilor cu plată – 6075,8 mii lei, de la arenda spațiului –

3358,6 mii lei și de la sponsorizări - 566,6 mii lei. La veniturile pe mijloacele speciale, cheltuielile de casă au depășit cheltuielile efective cu suma de 369,9 mii lei.

La 01.01.2006, ministerul a înregistrat o datorie la veniturile pe mijloacele speciale în sumă de 2320,7 mii lei, din care 1732,7 mii lei - datorii de la acordarea serviciilor cu plată și 588,0 mii lei – de la arenda spațiului.

4. Cheltuielile de mijloace speciale au fost aprobate în sumă de 16332,0 mii lei, efectiv constituind 10241,7 mii lei, iar cele de casă - 9634,7 mii lei, astfel formându-se datorii debitoare în sumă de 380,6 mii lei și creditoare - în sumă de 828,9 mii lei.

5. Nerespectând pct.6 din Regulamentul Ministerului Culturii și Turismului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1032 din 04.10.2005, **ministerul n-a efectuat controlul convenit asupra utilizării mijloacelor financiare alocate din fondul de rezervă al Guvernului.** Instituțiile beneficiari de mijloace, contrar art.16 din Legea contabilității, n-au prezentat dările de seamă privind utilizarea lor. Astfel, numai în perioada controlului, 4 din 7 beneficiari, care la 01.01.2006 datorau mijloace în sumă de 1457,6 mii lei, au prezentat dările de seamă privind utilizarea sumei de 302,3 mii lei. La momentul actual, datoria debitoare la achitarea acestor mijloace este înregistrată în evidența contabilă în sumă de 1154,5 mii lei.

J) Ministerul Dezvoltării Informaționale

În urma controlului efectuat la Ministerul Dezvoltării Informaționale (MDI) și unele subdiviziuni structurale (Direcția generală de documentare a populației, Direcția principală înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto, Direcția principală stare civilă) **s-a constatat:**

1. Conform Legii bugetului de stat pe anul 2005, pentru aparatul central al MDI au fost aprobate mijloace financiare în sumă totală de 2103,7 mii lei, cheltuielile de casă constituind 1906,6 mii lei (90,6%), iar cheltuielile efective – 1834,4 mii lei (87,2%).

Pentru serviciile teritoriale de evidență și documentare a populației s-au aprobat cheltuieli pe componenta de bază în sumă de 9108,8 mii lei, cheltuielile de casă alcătuind 9107,5 mii lei (99,9%), iar cheltuielile efective – 8796,8 mii lei (96,6%).

Pentru serviciile teritoriale de stare civilă au fost aprobate cheltuieli în sumă de 1959,1 mii lei, fiind executate cheltuieli de casă în sumă de 1936,1 mii lei (98,8%) și cheltuieli efective – de 1788,6 mii lei (91,3%).

2. Prin derogare de la prevederile art.25 alin.(1) și alin.(2) din Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului, achizițiile lucrărilor de construcție și reparație efectuate la 8 oficii teritoriale de stare civilă în sumă de 3726,6 mii lei au fost divizate.

3. La componenta mijloace speciale, veniturile totale obținute de la prestarea serviciilor cu plată au constituit 51490,7 mii lei (83,9%). Cheltuielile de casă au fost executate în sumă de 43964,8 mii lei, iar cele efective – de 56429,3 mii lei (68,7% și, respectiv, 88,1%), înregistrându-se o realizare cu mult sub nivelul indicilor aprobați.

Veniturile de la prestarea serviciilor de către organele de înregistrare a actelor de stare civilă, aprobate în sumă de 23276,0 mii lei, au fost executate în sumă de

19430,0 mii lei (83,5%), **înregistrându-se un nivel de realizare scăzut**. Cheltuielile de casă și cele efective au constituit 15380,3 mii lei și, respectiv, 21871,8 mii lei.

Veniturile de la prestarea serviciilor de documentare a populației, de înregistrare a mijloacelor de transport, veniturile Direcției principale stare civilă de la eliberarea actelor de stare civilă și informațiilor din registre au fost aprobate în sumă de 38111,2 mii lei și acumulate în sumă de 32060,2 mii lei (84,1%), cheltuielile de casă și cele efective constituind 28584,5 mii lei (71,2%) și, respectiv, 34557,5 mii lei (86,0%).

Veniturile de la prestarea de servicii populației continuă să fie acumulate la conturile bancare ale Î.S. „Registru”, dar nu la conturile trezoreriale, fapt ce a complicat procedura de monitorizare a veniturilor și cheltuielilor de mijloace speciale. Din totalul de 51247,7 mii lei, reflectat în decontările cu Î.S. „Registru”, la conturile trezoreriale ale ministerului a fost încasată suma de 42774,5 mii lei.

Prin achitări reciproce, de la Î.S. „Registru” au fost achiziționate, prin derogare de la prevederile legii sus-menționate, bunuri materiale, investiții capitale, lucrări de reparații capitale și curente ale clădirilor etc. în sumă de 11376,0 mii lei, fiind evitată procedura de control trezorerial asupra modului de achiziționare a bunurilor, lucrărilor și serviciilor.

K) Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor

Prin Legea bugetului de stat pe anul 2005, Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor (MTGD) i-au fost aprobate și precizate mijloace bugetare în sumă de 168318,0 mii lei, cheltuielile de casă constituind 168254,5 mii lei, cheltuielile efective – 121532,1 mii lei, iar cu 31908,6 mii lei au fost achitate datoriile din anii precedenți.

Contrar prevederilor art.9 alin.(2) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar și art.6 alin. (4) din Legea cu privire la întreprinderea de stat, în anul 2005 MTGD a practicat finanțarea cu mijloace bănești și asigurarea cu mijloace materiale a aparatului central din contul întreprinderilor subordonate. În total, au fost finanțate cheltuieli în sumă de 592,8 mii lei, inclusiv pentru servicii de transport – 211,2 mii lei, pentru deplasările angajaților ministerului – 163,3 mii lei și pentru deservirea blocului administrativ – 218,3 mii lei.

L) Ministerul Finanțelor

În urma controlului asupra executării devizului de cheltuieli al Ministerului Finanțelor și utilizării fondului de rezervă al Guvernului **s-a constatat:**

1. Volumul alocațiilor inițiale aprobate prin lege Ministerului Finanțelor a constituit 127,0 mil. lei, fiind precizate în mărime de 132,6 mil. lei. Cheltuielile de casă executate au alcătuit 131,3 mil. lei (99,0 %), iar cele efective - 134,0 mil. lei (101,1%). Pe structura economică, cele mai semnificative cheltuieli s-au efectuat la următoarele articole: ”Retribuirea muncii” - 65,1 mil. lei (48,6 %), „Plata mărfurilor și serviciilor”- 24,6 mil. lei (18,3 %), „Procurarea mijloacelor fixe” – 20,6 mil. lei (15,4%).

2. Reflectarea unor cheltuieli în structura instituțiilor subordonate Ministerului Finanțelor s-a efectuat cu abateri de la actele normative în vigoare,

ceea ce a cauzat majorarea cheltuielilor efective și datoriilor creditoare raportate la executare.

Datoriile creditoare raportate la art. „Retribuirea muncii” și art. „Plata mărfurilor și serviciilor” ale aparatului central al ministerului, Trezoreriei de Stat, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, inclusiv ale Inspectoratelor teritoriale, au fost majorate cu 140,7 mii lei. În această conjunctură se relevă denaturarea cu 235,8 mii lei a datoriilor creditoare la art. „Procurarea mijloacelor fixe” pe devizul Trezoreriei de Stat, înregistrate în rezultatul reflectării incorecte în evidență și la cheltuielile efective a unor procurări de mijloace fixe, prin ce s-au încălcat prevederile art. 15 lit.(c) din Legea contabilității.

Fondul de rezervă al Guvernului

1. Volumul fondului de rezervă al Guvernului pentru anul 2005 a fost aprobat inițial în sumă de 30,0 mil. lei și rectificat în sumă de 52,0 mil.lei, sau la nivelul de 0,6 % din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

În baza hotărârilor Guvernului, din fondul de rezervă au fost repartizate 52,8 mil.lei (din care 0,3 mil.lei – în temeiul hotărârilor adoptate și neexecutate în anii precedenți), dar s-au executat cheltuieli de 48,6 mil.lei. Din contul mijloacelor acestui fond au fost executate cheltuieli prin intermediul instituțiilor finanțate de la bugetul de stat în sumă de 35,5 mil.lei și prin intermediul autorităților administrației publice locale – de 13,1 mil.lei.

2. Finanțarea și executarea cheltuielilor de casă din contul mijloacelor fondului au constituit 48,6 mil.lei, iar executarea cheltuielilor efective – 46,7 mil.lei, înregistrându-se la finele anului bugetar imobilizarea sumei de 2,2 mil.lei în formarea datoriilor debitoare și 248,3 mii lei – în datorii creditoare. Conform prevederilor Legii nr.1228-XIII din 27.06.1997 „Despre aprobarea Regulamentului privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului”, **la capitolul respectiv nu pot fi admise astfel de datorii.**

3. Din mijloacele alocate din fondul de rezervă în sumă de 13,1 mil.lei prin intermediul autorităților unităților administrativ-teritoriale, real s-au executat cheltuieli de casă în mărime de 12,6 mil.lei și efective – 12,2 mil.lei. Datoriile creditoare constituie 0,5 mil.lei, inclusiv mun. Chișinău – 0,2 mil.lei; r-nul Căușeni – 0,2 mil.lei etc. Datoria raionului Căușeni s-a format în urma alocării mijloacelor în sumă de 0,5 mil. lei pentru acoperirea decalajului de casă al bugetului primăriei Căușeni, care ulterior urmau a fi restabilite la bugetul de stat. Până la finele anului bugetar s-au restituit doar 0,3 mil.lei. Operațiunea în cauză s-a reflectat ca alocare a mijloacelor în sumă de 0,5 mil.lei Ministerului Finanțelor, la grupa principală „Acțiuni generale”, de la care ulterior mijloacele s-au transferat la primăria Căușeni.

Suplimentar, în cadrul controlului efectuat la Ministerul Finanțelor s-au constatat unele nereguli, probleme și abateri de la prevederile legale privind alocarea, utilizarea și raportarea mijloacelor bugetului de stat.

*** Continuă practica alocării resurselor de la bugetul de stat, care anticipează legiferarea sursei de acoperire a cheltuielilor.**

Controlul selectiv a stabilit alocarea în afara prevederilor legale a mijloacelor financiare în sumă de 29,0 mil.lei.

*** *Finanțarea unor cheltuieli cu depășirea limitelor stabilite prin lege.***

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2005, în componența bugetului de stat a fost aprobat Fondul pentru susținerea înființării plantațiilor viticole în sumă de 66,3 mil.lei – la venituri și în sumă de 65,0 mil.lei – la cheltuieli, gestionarea căruia se efectuează de către Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin”. Sursa de formare a veniturilor acestui fond o constituie încasările la capitolul „Taxa pentru folosirea mărcilor proprietate de stat”, care în anul 2005 au alcătuit 82,1 mil.lei, sau cu 15,8 mil.lei peste prevederile definitive legale.

Contrar prevederilor pct.2.1 și pct.2.13 lit. a) din Regulamentul „Privind repartizarea pe luni a veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare ale bugetului de stat”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.70 din 29.11.2004, Agenției Agroindustriale „Moldova-Vin”, în temeiul planului de finanțare din 23.12.2005, i-au fost alocate 14,9 mil.lei, rezultând o depășire în aceeași mărime a cheltuielilor prevăzute prin lege.

****Efectuarea cheltuielilor din contul mijloacelor al căror statut de proveniență a fost schimbat.***

- Transformarea mijloacelor bugetare în mijloace speciale:

Potrivit noii structuri a Ministerului Finanțelor, întreținerea personalului Direcției de deservire a clădirilor în număr de 55 de unități a fost preconizată din contul mijloacelor speciale, prevăzute în deviz în sumă de 542,8 mii lei. În urma controlului s-a stabilit că partea de venituri a fost realizată în sumă de 515,5 mii lei, din care încasările de mijloace speciale au alcătuit doar 151,5 mii lei. Restul sumei de 364,0 mii lei o constituie mijloacele bugetare transferate de către Ministerul Finanțelor la contul respectiv de mijloace speciale, de la care s-au efectuat cheltuieli în mărime de 540,4 mii lei (inclusiv din contul soldurilor neutilizate la începutul anului) și care au fost raportate ca cheltuieli efectuate din contul mijloacelor speciale. Ponderea mijloacelor bugetare trecute la mijloace speciale în totalul veniturilor direcției menționate constituie 70,6%.

- Transformarea mijloacelor fondului special în mijloace speciale:

La propunerea MSPS, Ministerul Finanțelor a acceptat transformarea mijloacelor Fondului special pentru susținerea unor măsuri în domeniul ocrotirii sănătății în sumă de 1,0 mil.lei în mijloace speciale, ulterior alocate (cîte 500,0 mii lei) Colegiului Național de Medicină și Farmacie din Chișinău și Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N.Testemițanu”. Mijloacele în cauză au fost raportate de către executorii menționați la categoria mijloace speciale „Granturi, sponsorizări și donații”.

- Transformarea mijloacelor speciale în mijloace ale fondurilor speciale, în lipsa mecanismului de evitare a dublării volumelor de venituri și cheltuieli:

Una din sursele formării veniturilor a patru fonduri speciale o constituie defalcările din mijloacele speciale ale instituțiilor publice finanțate de la bugetul de stat, care, respectiv, se înscriu la executare pe componenta „Mijloace speciale”. Concomitent, mijloacele în cauză, fiind defalcate de la componenta menționată, se înscriu și la executarea componentei „Fonduri speciale”. Ca rezultat, la consolidarea tuturor componentelor bugetului de stat se dublează partea de venituri și cea de cheltuieli în mărimea sumelor defalcate. Controlul a stabilit astfel de nereguli în

sumă totală de 1,2 mil. lei, din care: la Fondul special pentru susținerea financiară a unor măsuri în domeniul învățământului – în sumă de 465,0 mii lei, la Fondul special pentru susținerea științei - 83,4 mii lei, la Fondul special pentru susținerea unor măsuri în domeniul ocrotirii sănătății – 522,5 mii lei, la Fondul special al sistemului penitenciar – 131,5 mii lei.

- Raportarea incorectă a mijloacelor intrate în posesia temporară a unei autorități publice centrale la mijloacele speciale provenite de la acordarea serviciilor cu plată:

MSPS a reflectat incorect în dările de seamă anuale mijloacele transferate de la bugetul asigurărilor sociale de stat (prin intermediul (MSPS) în mărimea diferenței dintre suma pensiei calculate și cea plătită persoanelor întreținute în aziluri, care constituie în total 1,6 mil. lei, acestea fiind atribuite la categoria de mijloace speciale „Servicii cu plată”. Astfel, veniturile indicate au fost atribuite la categoria mijloacelor speciale gestionate de MSPS, fapt ce contravine prevederilor Regulamentului „Cu privire la gestionarea mijloacelor speciale ale instituțiilor publice finanțate de la buget”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 31.12.2004. Conform provenienței și destinației, aceste mijloace urmau a fi atribuite la mijloacele intrate temporar în posesia MSPS, deoarece ele sînt defalcate integral instituțiilor din subordine.

** Trecerea unor instituții din subordinea autorităților administrației publice locale în subordinea administrației publice centrale și viceversa, pe parcursul anului bugetar, condiționează unele nereguli pînă la rectificarea legală a raporturilor dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale.*

În aceste cazuri este firesc ca astfel de instituții să se transmită la momentul elaborării bugetului de stat pentru anul următor.

**Cheltuielile pentru achitarea prin intermediul Trezoreriei Centrale a titlurilor executorii din contul bugetului de stat rămîn a fi considerabile. Totodată, nu s-a reușit restabilirea în buget a unor mijloace achitate anterior.*

La 01.01.2005, soldul neachitat al titlurilor executorii înregistrate la Trezoreria Centrală constituia 17,2 mil. lei. Pe parcursul anului 2005 au fost înaintate spre achitare titluri executorii în sumă de 1,8 mil. lei. În perioada de gestiune s-au achitat 2,3 mil. lei, inclusiv din contul diminuării veniturilor – 0,3 mil. lei și din contul executării cheltuielilor – 2,0 mil. lei.

Ministerul Finanțelor n-a reușit să restabilească în buget suma de 8,8 mil. lei (mijloace achitate în anii precedenți în baza unor titluri executorii, care ulterior au fost anulate în baza deciziilor organelor de competență), inclusiv 5,0 mil. lei - de la SRL „Oferta-Plus”, 0,4 mil. lei - de la firma „Glassis Endreprises LLC” și 3,4 mil lei - de la firma „Swan Laboratories”.

**Continuă administrarea contului bancar special toamnă-iarnă, necesitatea căruia s-a minimalizat.*

Ministerul Finanțelor administrează contul bancar special cu destinația toamnă – iarnă, deschis în anul 1998, cînd bugetul se executa la nivelul de 35%, prin achitări reciproce, în scopul asigurării mijloacelor pentru efectuarea unor cheltuieli stringente în perioada toamnă-iarnă. Actualmente, necesitatea menținerii, administrării și executării cheltuielilor prin acest cont, care este tranzitoriu, a decăzut și nu schimbă

situația în totalul executării cheltuielilor prevăzute de lege, ci majorează volumul operațiunilor efectuate de Trezoreria de Stat.

În rezultatul execuției bugetului de stat pe toate componentele, s-au efectuat cheltuieli în sumă de 7831,5 mil. lei, sau 92,3% față de cheltuielile de casă, înregistrându-se la 31.12.2005 datoriile debitoare în sumă de 288,7 mil. lei și datoriile creditoare – de 258,6 mil. lei, inclusiv cu termenul de achitare expirat – de 128,2 mil. lei și, respectiv, de 99,7 mil. lei. **Comparativ cu anul 2004, datoriile creditoare s-au diminuat cu 197,6 mil. lei.*

În aspectul componentelor, datoriile debitoare ale executorilor de buget la 31.12.2005 se consemnează astfel: la componenta de bază – în sumă totală de 79,2 mil. lei; fonduri speciale – de 18,4 mil. lei; mijloace speciale – de 191,1 mil. lei. Astfel, ponderea de 66,2 % în suma totală a datoriilor debitoare revine imobilizării mijloacelor speciale în formarea datoriilor debitoare de către executorii de buget, admițându-se datoriile cu termenul de achitare expirat de 63,1 %. Cele mai mari datorii debitoare sînt ale Agenției Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare; Ministerului Educației, Tineretului și Sportului; Ministerului Afacerilor Interne; Inspectoratului de Stat pentru Carantină Fitosanitară.

****Nivelul scăzut al disciplinei financiare și al responsabilității executorilor de buget a contribuit la menținerea datoriilor creditoare***, care, în aspectul componentelor, se relevă la: componenta de bază – în sumă de 212,7 mil. lei, fonduri speciale – de 2,7 mil. lei, mijloace speciale – de 43,2 mil. lei. Totodată, comparativ cu anul 2004, la componenta de bază datoriile creditoare s-au diminuat cu 140,8 mil. lei.

Ponderea datoriilor creditoare în volumul total al cheltuielilor efective a constituit 3,3%. Cele mai mari datorii creditoare în aspect economic au fost înregistrate la art. „Transferuri pentru întreținerea și reparația drumurilor naționale” – de 25,5 mil. lei, condiționate de valorificarea lucrărilor din fondul rutier și de achitarea datoriilor creditoare înregistrate la începutul anului în sumă de 57,2 mil. lei. Datoriile creditoare de 63,9 mil. lei sînt înregistrate la art. „Transferuri capitale pentru susținerea viticulturii”, în cadrul Fondului pentru susținerea înființării plantațiilor viticole. Sub aspectul executorilor de buget, datoriile creditoare considerabile au înregistrat Ministerul Educației, Tineretului și Sportului, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare ș.a.

****Proiectele investiționale nu raportează cheltuielile efective***, datorită cărui fapt datoriile debitoare și cele creditoare nu-și găsesc reflectare în Raportul Ministerului Finanțelor.

Generalizînd cele expuse la acest compartiment, Curtea de Conturi concluzionează că bugetul de stat aprobat, rectificat, iar mai apoi definitivat în condițiile legislației în vigoare, s-a realizat la nivelul de 100,4% – la venituri și de 94,1% – la partea de cheltuieli, înregistrînd la finele anului bugetar un excedent care depășește triplul de limită al deficitului aprobat inițial. Se relevă specificul execuției bugetului de stat pe anul 2005, în urma consolidării surselor de formare, precum și modificării instituționale a Aparatului Guvernului și a organelor centrale de

specialitate. În legătură cu aprobarea și executarea bugetului de stat pe anul 2005 pe componente, pe parcursul anului au apărut unele probleme și neclarități, care la etapa de elaborare nu puteau fi intuite și care, pe măsura apariției lor, au fost soluționate după posibilități.

Întru îmbunătățirea managementului finanțelor bugetului de stat, Curtea de Conturi a recomandat Ministerului Finanțelor să realizeze:

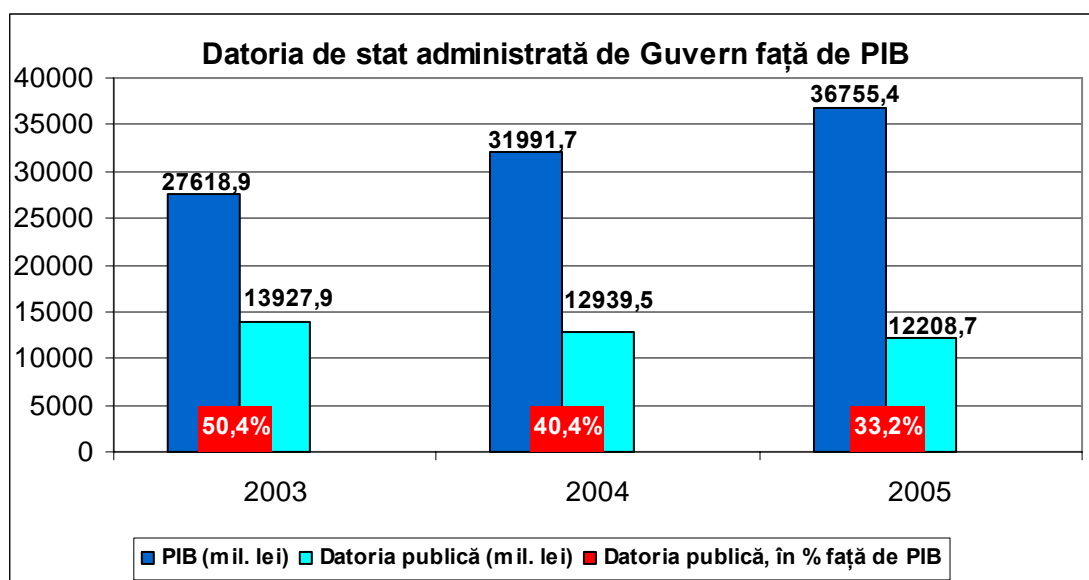
1. delimitarea și precizarea surselor de formare a fondurilor speciale provenite din dobânzi, în conformitate cu clasificția bugetară, întru asigurarea identității elementelor de structură a executării bugetului de stat;
2. perfecționarea modului de consolidare a transferurilor între componentele bugetului de stat la etapa de elaborare a bugetului de stat;
3. înaintarea către Guvern a propunerilor privind necesitatea precizării și revizuirii bazei normative referitor la mijloacele și fondurile speciale, cu determinarea concretă a noțiunii de „depășire a veniturilor asupra cheltuielilor” și planificarea transferării acesteia la bugetul de stat;
4. elaborarea versiunii electronice a Registrului conturilor bancare ale instituțiilor finanțate de la bugetul de stat, deschisă în baza autorizațiilor Ministerului Finanțelor, precum și recepționarea dărilor de seamă cu privire la execuția de venituri și cheltuieli prin conturile respective;
5. determinarea, de comun acord cu Ministerul Sănătății și Protecției Sociale și Casa Națională de Asigurări Sociale, a statutului provenienței mijloacelor destinate azilurilor pentru bătrâni și invalizi, prevăzute în bugetul asigurărilor sociale de stat ca cheltuieli ale sumelor care au rămas după achitarea parțială a pensiilor, precum și modalitatea de alocare și atribuire a acestora.

1.2. Controlul contului anual al datoriei publice a statului și situația garanțiilor guvernamentale pentru creditele externe primite de către alte persoane juridice

În vederea obiectivului general de control menționat, Curtea de Conturi a efectuat controale la Ministerul Finanțelor, Î.M. „SEMGER” S.R.L. și asupra utilizării creditului acordat de Asociația Internațională pentru Dezvoltare pentru finanțarea proiectului II de dezvoltare a sectorului privat (PSD-II) în perioada anilor 1998-2004, în urma cărora **a constatat:**

1. Privind datoria publică a statului

1.1. În anul 2005, datoria publică s-a micșorat cu 730,8 mil. lei, în timp ce ponderea acesteia în valoarea PIB a constituit 33,2%, în scădere cu 7,2 puncte față de anul precedent. Dinamica ponderii datoriei de stat, administrată de guvern, față de PIB este reflectată în diagrama de mai jos:

Totalitatea obligațiilor interne și externe angajate de Ministerul Finanțelor în contul și în numele Guvernului Republicii Moldova, la 31.12.2005, a însumat **12208,7 mil. lei**, echivalentul a **951,4 mil. dolari SUA**, fiind incluse arieratele pe dobândă și garanțiile active. Datoria publică este structurată astfel:

Nr. d/o	Datoria publică	În echivalent mil. lei	În echivalent mil. dol. SUA
1.	Datoria de stat internă	3787,1	295,1
2.	Datoria de stat externă	8116,6	632,5
3.	Datoria de stat externă garantată	305,0	23,8
4.	Total datorie publică	12208,7	951,4

1.2. Ponderea cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat în raport cu veniturile bugetului de stat a constituit 11,4%, față de 29,6% înregistrate în anul 2004, fiind în diminuare cu 18,2 puncte, sau cu 803,1 mil. lei. Pentru deservirea datoriei de stat (interne, externe) și garantate, în bugetul de stat pe anul 2005 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de **852,6 mil. lei**, cheltuielile efective constituind **850,9 mil. lei**, sau cu 1,7 mil. lei mai puțin decât suma preconizată în buget, reprezentând **12,2 %** din totalul cheltuielilor bugetului de stat pe anul respectiv, potrivit următoarelor date:

Nr. d/o	Indicatori	Suma mil. lei	Ponderea în cheltuielile bugetului de stat (%)
	Serviciul datoriei de stat total, din care:	850,9	12,2
1.	Serviciul datoriei de stat interne	193,2	2,8
2.	Serviciul datoriei de stat externe	277,3	4,0
3.	Rambursarea datoriei de stat externe	380,4	5,4

Diminuarea de aproximativ 2 ori a plăților efective privind deservirea datoriei de stat (internă, externă) și garantate în anul 2005, în comparație cu cheltuielile efectuate în anul precedent, se datorează răscumpărării, restructurării datoriei de stat în anii precedenți, diminuării ratei dobânzilor la deservirea HVS, precum și lipsei de mijloace financiare necesare onorării pe deplin a obligațiilor Guvernului față de creditorii externi.

1.3. Soldul datoriei de stat externe, administrate de Guvernul Republicii Moldova, la 31.12.2005, reprezintă o diminuare cu 66,2 mil. dolari SUA față de limita datoriei de stat externe (722,5 mil. dolari SUA), stabilită prin Legea bugetului de stat pe anul 2005, și a constituit suma de 656,3 mil. dolari SUA (8421,6 mil. lei). Unul din factorii principali care a influențat asupra soldului datoriei de stat externe a fost fluctuația cursului dolarului SUA față de celelalte valute străine, înregistrate pe parcursul anului bugetar, care a produs o diminuare a soldului cu circa 37,4 mil. dolari SUA.

1.3.1. Ca urmare a neonorării în termen a obligațiilor de plată a Guvernului față de creditorii străini, la 31.12.2005, s-au acumulat arierate în ce privește deservirea datoriei de stat externe și garanțiilor activate în sumă totală de 36,4 mil. dolari SUA, care au înregistrat o creștere față de anul precedent de 15,7 mil. dolari SUA (43,1%), inclusiv 25,5 mil. dolari SUA - arierate la plata principalului față de creditorii bilaterali, membrii Clubului de la Paris și 10,9 mil. dolari SUA - dobânda.

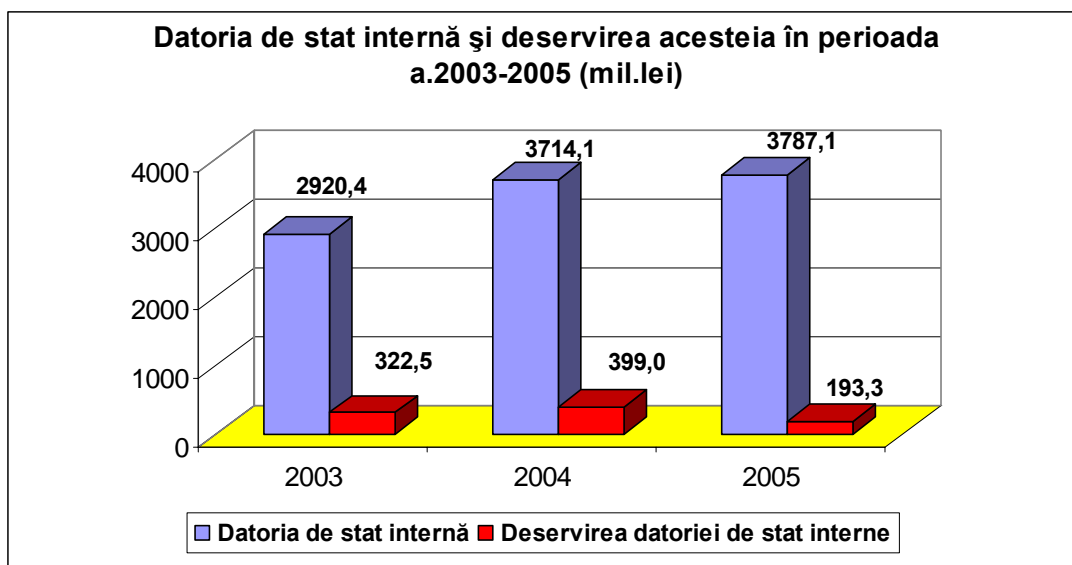
1.3.2. Intrările de credite în anul 2005 față de anul precedent au crescut cu 14,6%. În anul 2005, conform Legii bugetului de stat, au fost prevăzute intrări de împrumuturi pentru finanțarea proiectelor investiționale externe în sumă de 378,3 mil. lei (29,8 mil. dolari SUA). Efectiv au fost atrase credite în sumă de 327,0 mil. lei (25,9 mil. dolari SUA), sau 86,4% din suma anuală precizată.

1.3.3. Cea mai mare parte a cheltuielilor din sursele externe revine ramurilor: „Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor” - 92,0 mil. lei (proiectul „Finanțarea rurală și dezvoltarea întreprinderilor mici” - 21,6 mil. lei), „Ocrotirea sănătății” - 24,0 mil. lei, „Serviciile de stat cu destinație generală” - 67,4 mil. lei, „Cheltuieli neatribuite la alte grupuri principale” (FISM) - 58,3 mil. lei.

1.4. Pe parcursul anului 2005, datoria de stat internă s-a majorat cu 72,9 mil. lei, sau cu 2,0 la sută în comparație cu începutul anului, constituind la 31.12.2005 suma totală de 3787,1 mil. lei (2211,0 mil. lei - împrumuturi de la BNM cu garanția HVS și 1576,1 mil. lei - HVS în circulație, inclusiv 400,0 mil. lei HVS în portofoliul BNM) și s-a încadrat în limita stipulată în Legea bugetului de stat pe anul 2005.

Creșterea datoriei de stat interne este rezultatul majorării cu 199,9 mil. lei a volumului HVS, emise în circulație, micșorării la finele anului cu 127,0 mil. lei (4,6%) a datoriei Guvernului față de BNM și excluderii din structura datoriei de stat interne a HVS în formă fizică cu valoarea de 143,2 mii lei în legătură cu anularea

împrumutului intern de stat cu câștiguri din anul 1992, potrivit situației prezentate mai jos:

1.4.1. În anul 2005, rata medie a dobânzilor la HVS s-a diminuat de la 11,9% în anul 2004 pînă la 3,8%. De la realizarea HVS a fost obținut venit în sumă de **200,0 mil. lei**, iar cheltuielile pentru deservire au constituit **193,3 mil. lei**, sau 99,7% din mijloacele prevăzute.

2. Privind garanțiile guvernamentale pentru creditele externe contractate de agenți economici

Datoria pentru creditele contractate de agenți economici direct cu instituțiile financiare de peste hotare, garantate de stat și active, la 31.12.2005, a constituit **23,8 mil. dolari SUA (305,0 mil. lei)**. În același timp, datoria acestora față de Ministerul Finanțelor pentru mijloacele dezafectate din bugetul de stat s-a cifrat la **34,1 mil. dolari SUA**, echivalentul a **437,4 mil. lei**, din care 14,6 mil. dolari SUA - datoria cu termenul de rambursare expirat.

Cele mai mari datorii față de garant au înregistrat Î.M. „Glass Container Company” S.A. - 8,1 mil. dolari SUA și 4,3 mil. euro (cesionare de la S.R.L. „Vininvest”), S.A. „Perfuzon” - 7,2 mil. euro, S.A. „Apă-Canal Chișinău” - 2,4 mil. dolari SUA, Î.M. „Santek” S.A. - 2,7 mil. euro, S.A. „Chirsova” - 1,7 mil. dolari SUA, Asociația „Moldinteragro” - 1,2 mil. dolari SUA, S.A. „Termocom” - 0,3 mil. euro și 0,1 mil. dolari SUA, Î.M. „Semger” S.R.L. - 0,7 mil. euro și S.R.L. „Vininvest” - 0,9 mil. dolari SUA și 0,8 mil. euro.

În anul 2005, de la S.A. „Apa-Canal” la bugetul de stat în fondul de risc nu s-a încasat 2,4 mil. dolari SUA, inclusiv 1,5 mil. dolari SUA - penalități, datoriile menționate nefiind confirmate de către agentul economic nominalizat.

La 31.12.2005, n-au fost semnate actele de verificare a datoriilor de către Î.M. „Semger” S.R.L. privind suma de 0,7 mil. euro și de către Î.S. „Moldtranselectro” - 863,2 mii dolari SUA.

Pe parcursul anului, de la Î.M. „Santek” S.A. la bugetul de stat n-au fost încasate mijloacele planificate în sumă de 496,0 mii lei. La finele anului, conform procesului-verbal nr.11 din 29.12.2005, Consiliul Creditorilor a încheiat cu Î.M. „Santek” S.A. acord-memorandum de instituire a moratorului asupra datoriilor în sumă de 2,7 mil. euro pînă la 28.03.2006.

Datoria față de creditorii externi pentru împrumuturile acordate agenților economici, garantate de stat, la 31.12.2005, a înregistrat o scădere față de perioada precedentă de gestiune de **35,1 mil. dolari SUA** și a constituit **44,7 mil. dolari SUA**, inclusiv datoria activă - de **23,8 mil. dolari SUA**.

3. Privind creditarea netă

În conformitate cu Legea bugetului de stat pe anul 2005, stingerea datoriilor agenților economici față de Ministerul Finanțelor pe creditele recreditate a fost prevăzută în sumă de 40,6 mil. lei. Pe parcursul anului au fost restabilite mijloace financiare în sumă de 31,7 mil. lei, sau 78,1% din suma planificată.

Datoria totală față de Ministerul Finanțelor pentru împrumuturile contractate și garantate de Guvern, acordate agenților economici, la 31.12.2005 a constituit **3246,7 mil. lei** și s-a majorat față de începutul anului cu **84,5 mil. lei (2,7%)**. Din suma totală a datoriilor, **984,5 mil. lei (30,3%)** o constituie datoriile cu termenul de rambursare expirat. La majorarea datoriei au influențat și factori obiectivi, cum sînt recreditarea pe parcursul anului a agenților economici din contul liniei de recreditare a Băncii Mondiale. Situația se prezintă după cum urmează:

Nr. d/o	Explicații	Situația la		Devieri	
		31.12.04	31.12.05	mil. lei	%
1.	Datoria față de bugetul de stat pentru împrumuturile recreditate agenților economici	1282,7	1189,5	-93,2	-7,2
2.	Datoria față de bugetul de stat a agenților economici recreditați din surse externe	685,9	775,0	+89,1	+113,0
		787,0	787,0	-	-
3.	Datoria față de bugetul de stat pentru garanțiile de stat externe acordate agenților economici	384,6	437,4	+52,8	+113,7
4.	Datoria față de bugetul de stat a agenților economici, formată din proiecte investiționale	3,8	43,3	+39,5	+1139,5
5.	Datoria față de bugetul de stat pentru garanțiile interne acordate agenților economici	18,2	14,5	-3,7	-20,3
	Total datorii	3162,2	3246,7	+84,5	102,7

La 31.12.2005, datoria față de Ministerul Finanțelor a agenților economici recreditați din surse interne, externe și proiecte investiționale a constituit 47,9 mil. dolari SUA și 618,6 mil. lei, inclusiv cu termenul de rambursare expirat - 434,0 mil. lei și 28,3 mil. dolari SUA.

La 21 de întreprinderi le aparțin datoriile în sumă de 139,0 mil. lei, înghețate până la 01.01.2008 (11,3%); 29 de întreprinderi datorie cărora constituie 301,1 mil. lei și 11,8 mil. dolari SUA (36,6%) se află în proces de insolvență; 12 întreprinderi datorie cărora alcătuiește 45,6 mil. lei și 1,6 mil. dolari SUA (5,4%) activează în condiții de acorduri-memorandum; 29 de întreprinderi, care au datorii în sumă de 20,5 mil. lei și 4,3 mil. dol. SUA, sunt potențiali faliti; 30 de întreprinderi cu datorii în sumă de 16,8 mil. dolari SUA (17,5 %) fac parte din proiectele investiționale și activează în regim ordinar.

Pe parcursul anului 2005, în baza unor legi și hotărâri ale instanțelor judecătorești, au fost anulate datoriile agenților economici pe credite în sumă de 5,7 mil. lei și 11,2 mil. dolari SUA. Ca rezultat, datoria agenților economici față de Ministerul Finanțelor pentru împrumuturile acordate din surse interne, externe și proiecte investiționale s-a micșorat cu 73,8 mil. lei, sau cu 5,6%.

În suma totală a datoriilor agenților economici beneficiari de credite din surse interne, externe și proiecte investiționale, ponderea cea mai mare de datorii de 67,9% revine întreprinderilor din complexul agroindustrial, 25,0% - întreprinderilor din complexul energetic, iar 6,3% - întreprinderilor industriale.

Prin intermediul IFPS, forțat s-au rambursat la buget de la agenții economici care au beneficiat de credite recreditate din surse interne și externe numai 137,3 mii lei.

Reieșind din cele menționate, Curtea de Conturi a concluzionat că indicatorii macroeconomici ce țin de datoria publică demonstrează că în anul 2005 datoria de stat administrată de Guvern a fost în scădere față de anul 2004, aceasta constituind rezultatul creșterii nominale a PIB, răscumpărării și restructurării împrumuturilor bilaterale obținute în anii precedenți, variației cursului dolarului față de alte valute, precum și al diminuării cheltuielilor de deservire a HVS în urma micșorării ratei medii a dobânzilor. În același timp, evoluția pozitivă în domeniul datoriei de stat se confirmă și prin rezultatele Evaluării Politicilor și Instituțiilor de Țară pentru anul 2005, efectuată de Banca Mondială, în care capitolului datoria de stat i se atribuie un punctaj mai mare față de anul precedent.

Totodată, problema primordială în domeniul datoriei de stat rămâne lipsa de mijloace financiare necesare onorării pe deplin a obligațiilor Guvernului față de creditorii externi. Nu s-au soldat cu rezultatele scontate nici măsurile privind redresarea situației de rambursare a datoriilor agenților economici recreditați. La 31.12.2005, datoriile au înregistrat o creștere de 84,5 mil. lei (2,7 la sută). Totodată, rezultatele controalelor exercitate denotă faptul că, de regulă, scopurile propuse în angajarea și utilizarea unor credite, inclusiv garantate de stat, nu au fost atinse pe deplin.

1.3. Formarea și utilizarea resurselor bugetului asigurărilor sociale de stat

Drept urmare a controlului asupra executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005, efectuat la Casa Națională de Asigurări Sociale și la Agenția

Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), Curtea de Conturi a constatat:

1. Cu privire la execuția de ansamblu a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005

1.1. Bugetul asigurărilor sociale de stat a încheiat exercițiul bugetar al anului 2005 cu depășirea cheltuielilor asupra veniturilor cu 1,7 mil. lei, care a fost acoperită din contul veniturilor obținute de la vânzarea hârtiilor de valoare de stat.

Prevederile bugetare definitive privind veniturile în mărime de 3605,5 mil. lei au fost realizate în sumă de 3696,0 mil. lei, sau cu 2,5% peste nivelul precizat. Cheltuielile executate în sumă totală de 3697,7 mil. lei s-au situat cu 45,6 mil. lei, sau cu 1,2% sub prevederile bugetare definitive.

Execuția de ansamblu a bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS) pe anul 2005 se prezintă astfel:

Nr. d/o	Indicatori	Prevederi bugetare		Realizări (Executări)	% față de prevederile definitive
		inițiale	definitive		
0	1	2	3	4	5=4/3
1.	Venituri	3485,9	3605,5	3696,0	102,5
2.	Cheltuieli	3485,9	3743,3	3697,7	98,8
3.	Excedent/deficit (+/-)	-	-137,8	-1,7	
4.	Sursa de finanțare a deficitului (venituri de la vânzarea HVS)			40,5	
5.	Soldul mijloacelor bănești la 01.01.2005			565,5	
6.	Soldul mijloacelor bănești la 31.12.2005, inclusiv Fondul de rezervă			604,3 135,0	

1.2. Evoluția veniturilor și cheltuielilor BASS pe parcursul ultimilor ani a avut un caracter de ascensiune.

Indicatorii de bază ai bugetului asigurărilor sociale de stat au înregistrat o tendință de creștere și în PIB. În anul 2005 s-a atestat o ușoară creștere a ponderii veniturilor și cheltuielilor BASS în PIB, sporind (față de anul 2004) cu 0,9 și, respectiv, 1,4 puncte procentuale, constituind a câte 10,1%.

2. Cu privire la partea de venituri și restanțe ale BASS

2.1. În anul 2005, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat realizate s-au majorat cu 25,3% față de anul 2004, ceea ce în valoare absolută constituie 748,2 mil. lei.

Veniturile totale ale BASS realizate în anul 2005 pe surse de formare se prezintă în Anexa nr. 3. *Sursa principală a veniturilor o constituie contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, ponderea cărora a reprezentat 79,8% din suma totală a veniturilor, alcătuiind 2949,2 mil. lei, cu o nerealizare de 0,3% față de prevederile anuale precizate.*

2.2. Structura veniturilor reflectată în raportul „Privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005” nu corespunde prevederilor art.3 alin.(1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005. CNAS nu ține evidența divizată a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii conform tarifelor și nu reflectă veniturile pe fiecare tip de contribuții, după cum prevede legislația, fapt ce nu permite de a efectua o analiză mai amplă pe structură a tuturor tipurilor de venituri.

2.3. Ponderea în executarea veniturilor BASS a mijloacelor provenite din transferurile de la bugetul de stat alcătuiește 19,4%, ceea ce în valoare absolută constituie suma de 717,8 mil.lei, sau 115,9% față de prevederile anuale precizate. Transferurile de la bugetul de stat se compun din mijloace destinate plăților pensiilor, indemnizațiilor, alocațiilor și compensațiilor (prevăzute de lege ca drepturi plătite din contul bugetului de stat) în sumă de 564,7 mil.lei și compensării contribuțiilor de asigurări sociale unor contribuabili, datoriile cărora au fost anulate prin lege, – în mărime de 1,1 mil.lei. Pe parcursul anului de referință, Ministerul Finanțelor a mai transferat de la bugetul de stat 152,0 mil.lei, sau cu 98,5 mil.lei mai mult decât prevederile definitive stabilite prin legea sus-menționată, întru achitarea datoriilor față de BASS, apreciate anterior.

2.4. Încasările nefiscale constituie 0,7% din veniturile total realizate și alcătuiesc 25,1 mil.lei, înregistrând un grad de realizare de 96,9% din prevederile definitive ale anului 2005.

Nerealizarea veniturilor la acest compartiment a fost influențată de operările introduse în contractele de depozit încheiate de către CNAS cu „Banca de Economii” S.A., în vederea reducerii ratei dobânzii la contul de depozit de la 14,5% anual la 12%, precum și de neutilizarea de către CNAS a unor prevederi legale. Deși art.13 din Legea nr.489-XIV din 08.07.1999 „Privind sistemul public de asigurări sociale” acordă posibilitatea de folosire a excedentelor la procurarea valorilor mobiliare și/sau la depozitarea lor, CNAS n-a beneficiat de această posibilitate în ce privește excedentul anului 2004 în mărime de 522,3 mil. lei. Mijloacele respective au rămas în sold la contul bancar deschis în „Banca de Economii” S.A., pentru care se calculează o dobândă de 0,5% anual, pe când dobânda aferentă contului de depozit alcătuiește 12% anual. Se relevă că dobânda achitată la soldurile din șapte conturi ale CNAS din BC „Moldova-Agroindbank” S.A., la care zilnic se găsesc mijloace bănești în sumă de circa 2,3 mil.lei, constituie numai 0,2% anual.

2.5. La compartimentul „Alte venituri” au fost acumulate 3,9 mil.lei, ce constituie 0,1% din realizările totale ale veniturilor BASS. Nivelul executării acestui tip de venituri alcătuiește 139,3% față de prevederile definitive. Realizarea sporită a acestor venituri se datorează faptului atribuirii incorecte la capitolul menționat de venituri a unor mijloace în sumă totală de 1,3 mil.lei (mijloace restituite de la foile de tratament; restituirea datoriilor pentru combustibil etc.), care, de fapt, urmau a fi reflectate nu la partea de venituri, ci la micșorarea cheltuielilor.

2.6. Nivelul achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat pe anul 2005 constituie 71,7% din suma totală a obligațiilor contribuabililor îndreptate spre achitare și 99,5% din suma totală calculată pe parcursul anului bugetar.

Conform dării de seamă totalizatoare a CNAS „Privind calcularea, utilizarea și transferarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat pe anul 2005”, suma totală a obligațiilor contribuabililor îndreptată spre achitare în anul 2005 a constituit 4132,4 mil. lei și include: soldul datoriilor la 01.01.2005 – de 1153,2 mil. lei, contribuțiile (de bază și individuale) și sancțiunile financiare calculate în mărime de 2954,4 mil. lei și, respectiv, 24,8 mil. lei, real fiind transferate contribuții în sumă totală de 2962,9 mil. lei.

2.7. Restanțele contribuabililor față de BASS rămân considerabile și, la 01.01.2006, însumau 1177,1 mil. lei, din care 692,8 mil. lei – datoriile istorice, inclusiv la contribuții de bază și individuale – 535,6 mil. lei, la amenzi și penalități – 157,2 mil. lei. Din suma totală a restanțelor, ponderea cea mai mare o dețin contribuabilii din gospodăria sătească și sfera bugetară, cărora le revine 41,6%, și, respectiv, 12,3%.

Deși pe parcursul anului 2005, în condițiile legii, au fost anulate datoriile în mărime de circa 30,0 mil. lei, restanțele înregistrate la finele anului bugetar le depășesc pe cele înregistrate la începutul anului cu 24,0 mil. lei.

3. Cu privire la partea de cheltuieli sub aspectul fondurilor

3.1. Ponderea principală în totalul cheltuielilor BASS a venit cheltuielilor destinate plății pensiilor și indemnizațiilor în mărime de 84,5%, urmate de cheltuielile aferente plăților de asigurare socială a salariaților, care au reprezentat 7,8% din totalul cheltuielilor, de cheltuielile ce țin de protecția familiilor cu copii – 4,3%, cheltuielile administrative – 2,64% și cheltuielile aferente plăților de șomaj (0,73%), precum și plăților efectuate în legătură cu accidente de muncă și bolile profesionale (0,03%). Structura cheltuielilor de casă ale BASS, sub aspectul fondurilor, în anul 2005, în comparație cu anul 2004, se prezintă în Anexa nr.4.

3.2. Mijloacele Fondului de pensii și indemnizații au permis de a achita în mărime deplină toate tipurile de pensii și indemnizații de asigurări sociale. Cheltuielile de casă ale Fondului de pensii și indemnizații s-au executat în sumă de 3124,4 mil. lei, ceea ce constituie 98,4% din prevederile bugetare definitive ale anului 2005, iar cheltuielile efective – în mărime de 3179,9 mil. lei. În comparație cu anul 2004, cheltuielile de casă ale acestui fond au crescut cu 786,1 mil. lei (33,6%), iar cele efective – cu 852,6 mil. lei (36,6%). Această creștere s-a înregistrat pe fondul micșorării numărului de beneficiari (pensionari) cu 4466 de persoane și se datorează indexării anuale a pensiilor și altor majorări efectuate în condițiile legii. Urmare controlului s-a stabilit că cheltuielile efective raportate de CNAS la procurarea biletelor de tratament sanatorial veteranilor în mărime de 16,1 mil. lei sînt diminuate cu 6,5 mil. lei, dat fiind că CNAS n-a reflectat la executarea BASS pe anul 2005 costul biletelor procurate în anul 2004, dar repartizate și utilizate în anul 2005.

3.3. Pentru Fondul de protecție a familiilor cu copii au fost aprobate cheltuieli în sumă de 153,6 mil. lei. Cheltuielile de casă au constituit 160,0 mil. lei (104,2%), iar cele efective – 157,6 mil. lei (102,6%). Drepturile plătite de la bugetul de stat, atribuite la acest fond, fiind stabilite în mărime de 115,1 mil. lei, efectiv s-au executat în sumă de 117,8 mil. lei, sau cu 2,7 mil. lei mai mult față de prevederile anuale, fapt ce se datorează creșterii numărului de beneficiari de indemnizații pentru

famiile cu copii din rîndul persoanelor neasigurate, precum și majorării cuantumului indemnizațiilor unice la nașterea copilului și a indemnizațiilor pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani. Deși cheltuielile planificate ca drepturi plătite de la bugetul asigurărilor sociale de stat au fost executate la nivel de 103,4%, mijloacele prevăzute la două categorii din structură nu s-au utilizat pe deplin, dat fiind că nu s-a confirmat numărul planificat de beneficiari.

3.4. Fondul de asigurare împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale a fost prevăzut în mărime de 1,1 mil. lei, executarea de casă și efectivă constituind 1,2 mil. lei. Față de anul 2004, cheltuielile efective ale fondului au crescut cu 0,3 mil. lei.

3.5. A crescut numărul de beneficiari și s-a majorat cuantumul indemnizațiilor achitate din Fondul de asigurare socială a salariaților. Pentru anul 2005 acest fond a fost aprobat în mărime de 280,5 mil. lei, executarea de casă a cheltuielilor însumînd 287,6 mil. lei, sau 102,5% din cele preconizate, iar executarea cheltuielilor efective – 283,4 mil. lei (101%). În urma analizei comparative a cheltuielilor efective, pe parcursul ultimilor ani se conturează o majorare a cheltuielilor efectuate. Astfel, cheltuielile efectuate în anul 2005 depășesc cu 73,7 mil. lei (35,1%) cheltuielile anului precedent.

4. Fondul de șomaj

4.1. Pe fundalul numărului considerabil de șomeri intrați în statistică, numărul șomerilor înregistrați la ANOFM în perioada ultimilor ani este în descreștere semnificativă, iar alocațiile bugetare prevăzute pentru efectuarea cheltuielilor Fondului de șomaj se rectifică anual în direcția micșorării lor, în același timp desemnîndu-se situații de neînsușire pe deplin a alocațiilor definitive.

Numărul de șomeri înregistrați la ANOFM în anul 2005 constituie 59894 persoane, sau 14,3% din numărul șomerilor intrați în statistică pe parcursul anului de referință (conform datelor Biroului Național de Statistică).

Alocațiile **Fondului de șomaj** inițial aprobate prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005 în sumă totală de 35,6 mil. lei, prin rectificările de buget operate la finele anului 2005, au fost micșorate cu 5,9 mil. lei și au constituit 29,7 mil. lei. Potrivit raportului CNAS, cheltuielile de casă ale Fondului de șomaj alcătuiesc 27,0 mil. lei, sau 75,8% din prevederile inițial aprobate și 90,9% din prevederile bugetare definitive, iar cheltuielile efective constituie 27,2 mil. lei, sau cu 2,5 mil. lei sub nivelul prevederilor definitive. Controlul efectuat la ANOFM a stabilit și evidențiat unele cauze ce influențează negativ asupra utilizării eficiente și complete a mijloacelor Fondului de șomaj, precum și asupra soluționării problemelor privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a șomerilor, după cum urmează:

- Modalitatea existentă de operare a modificărilor volumelor de alocații în interiorul Fondului de șomaj reține procesul de însușire a mijloacelor pentru activitățile strict necesare.*
- Numărul redus al șomerilor înregistrați la agenții, precum și al șomerilor beneficiari ai ajutorului de șomaj și alocației de integrare și reintegrare*

profesională, atât a persoanelor asigurate, cât și a persoanelor neasigurate, se datorează restricțiilor stabilite de actele normative.

- *Capacitatea funcțională și instituțională redusă a ANOFM influențează negativ asupra activităților stabilite de actele normative, obiectivele cărora sînt îndreptate la protecția socială a șomerilor și la încadrarea în câmpul muncii a solicitanților aflați în căutarea unui loc de muncă.*

5. Cu privire la cheltuielile de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale

5.1. Cele mai considerabile cheltuieli privind organizarea și funcționarea sistemului public de asigurări sociale le-au constituit cheltuielile ce țin de distribuirea pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor și compensațiilor, precum și cheltuielile pentru întreținerea CNAS.

În anul 2005 s-au efectuat cheltuieli efective pentru distribuirea pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor și compensațiilor în sumă totală de 31,7 mil. lei, sau cu 3,8 mil. lei mai mult față de anul precedent. Aceasta se datorează creșterii, în anul 2005, a numărului de beneficiari cu 1,5% și a volumului sumelor distribuite – cu 37,5%. Cheltuielile pentru întreținerea CNAS în anul 2005 au alcătuit 51,8 mil. lei, înregistrînd o creștere față de anul 2004 de 3,6 mil. lei, totodată fiind cu 1,0 mil. lei sub nivelul prevederilor bugetare definitive.

5.2. CNAS continuă practica depășirii limitelor de alocații aprobate în deviz. Astfel de nereguli au fost stabilite la șapte alineate ale art. ”Plata mărfurilor și serviciilor” – în mărime de 399,6 mii lei. Totodată, la art. ”Plata mărfurilor și serviciilor” au fost atribuite și unele cheltuieli neprevăzute de deviz în sumă de 13,5 mii lei ce țin de convorbirile telefonice.

5.3. La încheierea contractelor pentru executarea lucrărilor de reparație, CNAS n-a respectat prevederile art.25 din Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului. Astfel, numai pentru reparația a două obiecte (oficiul principal al CNAS și sediul CTAS a sectorului Buiucani) au fost contractate lucrări fără acoperire financiară în sumă totală de 993,5 mii lei.

Generalizînd cele expuse, Curtea de Conturi menționează că pe parcursul anului 2005 s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire a executării BASS. În același timp, se relevă că CNAS n-a reușit să întreprindă măsurile respective de executare a cerințelor înaintate de Curtea de Conturi privind îmbunătățirea evidenței veniturilor și cheltuielilor BASS, precum și raportarea lor în dările de seamă anuale. Ca rezultat, veniturile realizate în anul 2005 n-au fost reflectate pe fiecare tip de contribuții de asigurări sociale de stat și n-au fost repartizate proporțional în fondurile asigurărilor sociale conform cotelor stabilite; soldurile mijloacelor obținute ca excedent în urma executării bugetului anual n-au fost utilizate la procurarea valorilor mobiliare sau depozitate. Datele din raportul anual al CNAS cu privire la venituri sînt majorate cu 1,3 mil. lei, iar cu privire la cheltuieli efective - diminuate cu 6,6 mil lei. CNAS n-a respectat termenele de prezentare Guvernului spre examinare și aprobare a raportului anual, prevăzute de art.10 alin.(6) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Totodată, se consemnează cadrul normativ imperfect în care își desfășoară activitatea ANOFM. Se atestă și modalitatea complicată de operare a modificărilor volumelor de alocații în interiorul Fondului de șomaj, care reține procesul de însușire a mijloacelor pentru activitățile strict necesare.

Reieșind din cele expuse, Curtea de Conturi **a recomandat** factorilor decizionali să asigure:

- întocmirea și prezentarea raportului despre executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în termenele stabilite de lege;
- utilizarea excedentelor anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat la procurarea valorilor mobiliare sau păstrarea pe conturi bancare depozitare;
- ținerea evidenței veniturilor conform sintezei bugetului asigurărilor sociale de stat aprobate prin legile bugetare anuale;
- repartizarea zilnică a mijloacelor bănești acumulate din contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii în fondurile de asigurări sociale potrivit cotelor stabilite;
- contractarea achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii în limita alocațiilor bugetare;
- examinarea oportunității aprobării în legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat a cheltuielilor Fondului de șomaj la un singur articol și separat de cheltuielile pentru întreținerea activității ANOFM și structurilor ei teritoriale;
- compatibilitatea actelor normative ce reglementează administrarea fondului de șomaj.

1.4. Formarea și utilizarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

Odată cu implementarea asigurării obligatorii de asistență medicală pe întreg teritoriul țării, sursa principală de finanțare a sistemului garantat de stat de apărare a intereselor populației în domeniul ocrotirii sănătății au devenit mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, volumul cărora se aprobă anual de către Parlament.

Organul abilitat cu dreptul de administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală este Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), care își exercită atribuțiile sale pe întreg teritoriul Republicii Moldova prin intermediul a 11 agenții teritoriale (ramurale).

Controlul efectuat la CNAM **a constatat:**

I. La partea de venituri

1. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au sporit față de anul precedent, dar n-au atins plafonul aprobat.

Potrivit Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2005 nr.385-XV din 25.11.2004, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

pe anul 2005 s-au aprobat atât la venituri, cât și la cheltuieli în sumă de 1319,8 mil.lei, sau cu 249,1 mil.lei (23,3 %) mai mult față de veniturile și cheltuielile aprobate pentru anul 2004. Acest fapt a fost condiționat de majorarea salariului mediu anual pe republică, cu păstrarea cotelor existente la retribuirea muncii de 4% (2% + 2%), și creșterea volumului transferurilor de la bugetul de stat, ca urmare a majorării primei de asigurare medicală pentru o persoană.

Conform Raportului anual al CNAM, în anul 2005, partea de venituri a FAOAM a fost realizată în sumă de 1281,7 mil.lei (97,1%), iar partea de cheltuieli - executată în mărime de 1108,0 mil.lei (83,9%), cu un excedent egal cu valoarea soldului real al disponibilităților bănești înregistrate la 31.12.2005 în sumă de 213,5 mil.lei. În comparație cu anul 2004, se atestă o sporire a realizării părții de venituri a FAOAM de 31,2%, ceea ce în valoare absolută constituie 304,8 mil.lei.

Realizarea veniturilor FAOAM în anul 2005, sub aspectul surselor de formare, se reflectă în felul următor:

Indicatori	Aprobat	Realizat	Nivelul realizării	
			%	Devieri absolute
VENITURI totale, inclusiv:	1319,8	1281,7	97,1	-38,1
Soldul veniturilor nedistribuite în FAOAM, la 01.01.2005, de către Trezoreria Centrală	-	0,4		
Veniturile în anul curent încasate la contul unic al Trezoreriei Centrale și distribuite în FAOAM	-	1281,3		
1. Transferuri de la bugetul de stat	839,5	839,5	100,0	-
2. Primele de asigurare în mărime procentuală, achitate de angajatori și angajați	410,0	407,2	99,3	- 2,8
3. Primele de asigurare achitate de persoane fizice în mărime fixă	70,3	18,2	25,9	- 52,1
4. Alte încasări (dobânzi la soldurile conturilor curente și de depozit etc.)	-	15,6	-	+ 15,6
5. Amenzi și sancțiunile administrative	-	1,1	-	+ 1,1
6. Amenzi aplicate de organele Serviciului Fiscal de Stat		0,1		+ 0,1

Veniturile FAOAM au fost realizate cu 38,1 mil.lei (2,9%) sub nivelul aprobat, situație influențată pozitiv de încasările integrale transferate de la bugetul de stat în sumă de 839,5 mil.lei și negativ – de nerealizările la 2 surse de venit, ceea ce a condiționat neîncasări în sumă totală de 54,9 mil.lei, din care: primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni și salariați în mărime procentuală (responsabil - Serviciul Fiscal de Stat) – 2,8 mil.lei și cele achitate de persoane fizice în sumă fixă (responsabil - CNAM) – 52,1 mil.lei. La sporirea realizării părții de venituri a FAOAM a contribuit nemijlocit încasarea mijloacelor în sumă totală de 16,8 mil.lei, provenite din achitarea dobânzilor calculate la soldurile înregistrate la conturile curente ale CNAM în S.A. „Banca de Economii”.

2. Veniturile au fost aprobate fără a se ține cont de unele surse.

La etapa de fundamentare a bugetului FAOAM n-au fost prevăzute și constituite ca surse de formare a fondurilor mijloacele provenite din achitarea dobânzilor calculate la soldurile înregistrate la conturile curente ale CNAM, deschise în băncile comerciale, deși art.8 din legea sus-menționată reglementează modalitatea formării lor. Acest fapt, în condițiile încasării reale a dobânzilor, a generat creșterea

ponderii părții de venituri a FAOAM cu 1,3 puncte procentuale. De asemenea, la estimarea inițială a veniturilor FAOAM n-au fost incluse ca sursă de venit disponibilitățile bănești rămase în sold din anii precedenți, care la 01.01.2005 au constituit 39,8 mil.lei. CNAM n-a înaintat propuneri de efectuare a modificărilor în acest sens în legea nominalizată, deși art.7 din aceasta reglementează utilizarea în anul următor în aceleași scopuri a mijloacelor financiare care la sfârșitul anului bugetar au constituit depășirea veniturilor asupra cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. În această ordine de idei, se consemnează că CNAM (ca administrator al FAOAM) n-a elaborat mecanismul realocării și raportării financiare a utilizării acestor disponibilități prin contul de execuție, ca fiind o operațiune a exercițiului bugetar al FAOAM în perioada respectivă.

3. Nu s-au respectat prevederile art.17 și art.26 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 „Cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală”.

Cu derogare de la aceste prevederi, prin Ordinul comun al IFPS și CNAM nr. 30/24-A din 11.02.2005 „Cu privire la aprobarea formularului MED „Raport privind calcularea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală”, s-a stabilit că pentru anul 2005 contribuabilii primelor de asistență medicală, calculate în funcție de tariful stabilit în calitate de contribuție procentuală, sînt obligați să prezinte, în termenele stabilite de legislație, raportul nominalizat numai organelor fiscale teritoriale. În temeiul acestor rapoarte, IFPS trimestrial, pînă la finele lunii următoare a trimestrului de gestiune, prezintă CNAM informația privind calcularea și acumularea primelor, penalităților, amenzilor și sancțiunilor administrative, conform anexei nr.2, aprobată prin ordinul nominalizat. Pe parcursul a doi ani de activitate în condițiile asigurării obligatorii de asistență medicală, n-au fost delimitate concret competențele părților implicate în procesul respectiv: CNAM, agențiile teritoriale (ramurale) și IFPS.

4. Restanțele plătitorilor de prime stabilite în mărime procentuală s-au diminuat, deși la unele unități administrativ-teritoriale sînt considerabile.

Potrivit informației IFPS, plătitorii de prime stabilite în mărime procentuală, la 01.01.2006, au înregistrat restanțe la achitarea în FAOAM a plăților cuvenite în sumă totală de circa 4546,7 mii lei. Restanțe considerabile față de FAOAM s-au înregistrat în raioanele: Taraclia – 1044,9 mii lei; Sîngerei – 272,6 mii lei; Drochia – 257,1 mii lei; mun. Chișinău – 485,3 mii lei și UTA Găgăuzia – 254,6 mii lei. Astfel, ponderea restanțelor la primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni și salariați, înregistrate pe raionul Taraclia, constituie circa 23% din suma totală a restanțelor pe țară. Unii contribuabili nu-și onorează obligațiile privind achitarea indispensabilă a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală la momentul încasării mijloacelor financiare pentru retribuirea muncii, astfel încălcînd prevederile art.20 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002.

5. Insuficientă este urmărirea corectitudinii completării rapoartelor trimestriale prezentate de către contribuabili Serviciului Fiscal de Stat.

Controlul la fața locului, efectuat la șase contribuabili din raionul Taraclia, a stabilit că Rapoartele privind calcularea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală conțin erori ce duc la denaturarea datelor referitor la calcularea, plata și cuantumul restanțelor față de FAOAM. Deși IFPS a expediat IFS teritoriale indicații privind contribuirea acestora la repararea erorilor comise de către contribuabili la completarea rapoartelor menționate, IFS pe raionul Taraclia n-a executat indicațiile respective. Ca rezultat, datele eronate din rapoartele prezentate de către unii agenți economici au fost incluse în baza de date a IFPS.

II. La partea de cheltuieli

1. Mijloacele FAOAM au rămas la finele anului nevalorificate, înregistrându-se un excedent în sumă de 213,5 mil. lei.

Executarea părții de cheltuieli a FAOAM pe anul 2005, sub aspectul fondurilor, se prezintă astfel:

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor	Executat în anul 2004	Anul 2005		Nivelul executării față de cel aprobat:	
			Aprobat	Executat	%	Devieri (+,-)
Cheltuieli totale, din care:		937,5	1319,8	1108,0	83,9	- 211,8
1.	Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente (fondul de bază)	913,9	1246,6	1075,3	86,2	- 171,3
2.	Fondul de rezervă	4,2	26,4	9,1	34,4	- 17,3
3.	Fondul măsurilor de profilaxie	3,0	26,4	6,4	24,3	- 20,0
4.	Cheltuieli administrative	16,4	20,4	17,2	84,3	- 3,2

În anul 2005 partea de cheltuieli a FAOAM a fost executată în mărime de 1108,0 mil. lei, sau la nivelul de 83,9 %. Totodată, la 31.12.2005 au rămas nevalorificate alocații în sumă totală de 211,8 mil. lei, fapt ce a suplimentat soldul mijloacelor disponibile înregistrat la conturile curente ale CNAM la începutul anului 2006. Ca rezultat, executarea FAOAM, raportată de CNAM pe anul 2005, înregistrează un excedent în sumă totală de 213,5 mil. lei, care în comparație cu excedentul din anul 2004 s-a majorat de circa 5,4 ori. Comparativ cu anul 2004, volumul total al cheltuielilor executate din FAOAM atestă o creștere de 18,1%, ceea ce în valoare absolută constituie 170,5 mil. lei, inclusiv a fondului de bază - cu 161,4 mil. lei (17,7%), a fondului de rezervă – cu 4,9 mil. lei (116,7%), a fondului măsurilor de profilaxie – cu 3,4 mil. lei (113,3%) și a cheltuielilor administrative – cu 0,8 mil. lei (4,9%).

2. Contractarea serviciilor medicale din contul fondului de bază s-a efectuat cu unele instituții medico-sanitare publice neacreditate, ca fiind unicele prestatoare de servicii medicale.

În scopul acordării asistenței medicale, pe parcursul anului 2005, CNAM a încheiat contracte cu o instituție medicală privată și cu 101 instituții medico-sanitare publice, din care 63 n-au trecut procedura de acreditare și, respectiv, nu sînt legalizate ca unități competente pentru activitățile specifice profilului în domeniul medicinei, ceea ce contravine prevederilor art.3 alin.(2) din Legea privind evaluarea și acreditarea în sănătate nr.552-XV din 18.10.2001. Totodată, unele din IMSP neacreditate sînt unicele prestatoare de servicii medicale populației din localitate sau în general, la nivel de țară (instituțiile republicane specializate – oncologie, chirurgie cardiovasculară etc.). Cu 5 instituții medico-sanitare publice CNAM a încheiat contracte de prestare a serviciilor medicale, încălcînd termenul prevăzut în pct.2 al Hotărîrii Guvernului nr.1291 din 22.11.2004.

3. Procedurile de încheiere a contractelor la finele anului bugetar și de raportare a volumelor de servicii medicale nu corespund modalității prevăzute pentru banii publici.

CNAM, nerespectînd prevederile pct.1.3 din Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul 2005, aprobate de către ministrul sănătății și directorul general al CNAM în noiembrie 2004, a contractat din start acordarea de servicii medicale persoanelor asigurate în volum inițial de 1156,3 mil.lei, sau cu 90,3 mil.lei sub nivelul aprobat prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2005. CNAM a contractat cu IMSP unele volume de servicii medicale după expirarea anului bugetar în exercițiu în sumă totală de 6,8 mil.lei, care n-au fost raportate în evidența contabilă a CNAM pe anul 2005 și care ulterior urmează a fi achitate din încasările efectuate în anul 2006, fără determinarea sursei lor de acoperire. Acest concurs de împrejurări a determinat multiple neclarități și nereguli la efectuarea procedurii de închidere a conturilor la finele anului bugetar, precum și la raportarea corectă a volumelor de servicii contractate. Ținînd cont de faptul că, potrivit art.2 din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar”, FAOAM sînt parte componentă a bugetului public național, modalitatea existentă de efectuare a procedurilor sus-menționate nu se încadrează în prevederile legii nominalizate.

4. Din fondul măsurilor de profilaxie au fost vaccinate 90793 de persoane.

În anul 2005, CNAM a utilizat la destinație 6,4 mil.lei din fondul măsurilor de profilaxie, achiziționînd 92800 doze de vaccine antigripale, fiind vaccinate 90793 de persoane pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

5. Cheltuielile administrative au crescut față de anul precedent cu 4,7%, dar sînt mai mici decît cele planificate cu 15,7%.

Pe parcursul anului 2005 au fost efectuate cheltuieli administrative în sumă de 17,2 mil.lei, din care 3,4 mil.lei, sau 19,2 %, revin agențiilor teritoriale ale CNAM. Față de planul aprobat, cheltuielile executate au constituit 84,3%, sau cu 3,2 mil.lei mai puțin, iar nivelul de executare, în comparație cu anul 2004, a alcătuit 104,7%, sau cu 0,8 mil.lei mai mult.

6. Schimbări esențiale în structura tipurilor de asistență medicală nu s-au produs.

Potrivit raportului CNAM pe anul 2005, executarea cheltuielilor FAOAM, sub aspectul tipurilor de asistență medicală, se prezintă în felul următor:

mil.lei

Nr. d/o	Denumirea cheltuielilor pe tipuri de asistență medicală	Executat pe structură 2004		Prevăzut pe structură 2005		Executat pe structură 2005		Devieri absolute (+,-)	
		suma	%	suma	%	suma	%	față de 2004	față de prevăzut
		Cheltuieli totale, inclusiv:	937,5	100	1319,8	100	1108,0	100	170,5
1.	Asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească	99,6	10,6	129,0	9,8	119,0	10,7	19,4	-10,0
2.	Asistență medicală primară, <i>inclusiv:</i>	239,4	25,6	371,8	28,2	284,1	25,7	44,7	- 87,7
	- Medicamente compensate	-	-	81,4		7,4	-	- 7,4	- 74,0
3.	Asistență medicală specializată de ambulator	29,0	3,1	64,6	4,9	60,0	5,4	31,0	- 4,6
4.	Asistență medicală spitalicească	545,9	58,2	661,6	50,1	613,2	55,3	67,3	- 48,4
5.	Investigații de laborator și instrumentale costisitoare	-	-	19,6	1,5	8,1	0,8	8,1	- 11,5
6.	Alte cheltuieli	23,6	2,5	73,2	5,5	23,6	2,1	-	- 49,6

Datele tabelului denotă că ponderea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale urgente la etapa prespitalicească și asistenței medicale primare, în totalul cheltuielilor executate în anii 2004 și 2005, a rămas aproximativ la același nivel. Totodată, în anul 2005 s-a înregistrat o creștere comparativă la tipurile menționate de asistență medicală în valoare absolută de 19,4 mil. lei (20%) și, respectiv, 44,7 mil. lei (19%). În același timp, s-a înregistrat creșterea de la 3,1% în anul 2004 până la 5,4% în anul 2005 a ponderii cheltuielilor executate pentru acordarea asistenței medicale specializate de ambulator în cadrul cheltuielilor integrale ale FAOAM. Evoluția cheltuielilor pentru tipul de asistență medicală spitalicească în volumul total al cheltuielilor FAOAM atestă că în anul 2005 ponderea acestora s-a redus față de anul 2004 cu 2,9 puncte procentuale, consemnând tendința de trecere treptată la alte tipuri mai eficiente de asistență (primară; ambulator; medicamente compensate). Cu toate acestea, în anul 2005, cheltuielile FAOAM pentru asistență medicală spitalicească rămân a fi cele mai semnificative în structura FAOAM, însumând 613,2 mil. lei și înregistrând o pondere de 55,3% în cheltuielile totale.

7. Tipurile noi de servicii: „Investigații de laborator și instrumentale costisitoare”, „Medicamente compensate” au fost acordate la un nivel redus.

În anul 2005, Programul unic aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1291 din 22.11.2004 a inclus un nou tip de servicii pentru persoanele asigurate - „Investigații de laborator și instrumentale costisitoare”, contractate cu instituțiile specializate după metoda „per serviciu”. Mijloacele preconizate din FAOAM în aceste scopuri au fost aprobate în cuantum de 19,6 mil. lei, dar în realitate s-au executat cheltuieli de casă în sumă de 8,1 mil. lei, cu un nivel de realizare de 41,2%, astfel la 31.12.2005 rămînînd nevalorificate 11,5 mil. lei.

De asemenea, pentru prima oară, în anul 2005, au fost preconizate alocații din fondul de bază pentru medicamentele compensate în sumă de 81,4 mil. lei, cheltuielile efective fiind efectuate în sumă de 7,4 mil. lei (9%). Pentru aceasta, CNAM a încheiat

cu 35 de IMSP și 78 de instituții farmaceutice 113 contracte de realizare a medicamentelor compensate. Controlul a stabilit că 15 IMSP și 29 instituții farmaceutice nu dispun de certificate de evaluare și acreditare în conformitate cu prevederile Legii privind evaluarea și acreditarea în sănătate nr.552-XV din 18.10.2001, iar 10 instituții farmaceutice (din 29 neacreditate), fiind incluse în orarul acreditării aprobat de Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate pentru anii 2003, 2004 și 2005, au refuzat acreditarea. Pe parcursul anului 2005, prin intermediul instituțiilor farmaceutice neacreditate, s-au eliberat medicamente compensate în valoare de circa 450,0 mii lei.

8. Activitatea farmaciilor spitalicești, care eliberează medicamente compensate, din cadrul a 10 IMSP de rang republican, unei instituții medico-sanitare publice din mun. Chișinău și din cadrul majorității IMSP raionale contravine cadrului legal.

La momentul actual, asemenea activitate continuă să fie desfășurată de 10 IMSP de rang republican (fondator – Ministerul Sănătății și Protecției Sociale), o instituție medico-sanitară publică din mun. Chișinău – IMSP SCM „Sf. Arhanghel Mihail” (fondator – Consiliul mun. Chișinău) și de către majoritatea IMSP raionale (fondatori – Consiliile raionale). Potrivit datelor estimative parvenite de la fondatori, prin intermediul a 10 IMSP de rang republican și a unei IMSP din mun. Chișinău, pe parcursul anului 2005 au fost comercializate medicamente în sumă de circa 15,0 mil.lei, obținându-se venituri nete de 1,8 mil.lei (ca rezultat al aplicării adaosului comercial în mărime de pînă la 15%).

9. CNAM n-a monitorizat volumul serviciilor medicale acordate categoriilor de persoane asigurate și neasigurate în expresie valorică, înregistrînd doar volumele cantitative de asistență medicală acordată pe categorii de persoane.

În anul 2005 au fost acordate 16786197 servicii medicale persoanelor asigurate și neasigurate, care în comparație cu anul 2004 s-au diminuat cu 584890. CNAM n-a monitorizat volumul serviciilor medicale acordate categoriilor de persoane asigurate și neasigurate în expresie valorică, înregistrînd doar volumele cantitative de asistență medicală acordată pe categorii de persoane, care, pentru anii 2004 și 2005, se prezintă în următorul tabel:

Categoria	Volumul asistenței medicale acordate				Devieri (+,-) ale nr. serviciilor acordate
	2004		2005		
	Nr. serviciilor medicale acordate	Ponderea în totalul serviciilor acordate, %	Nr. serviciilor medicale acordate	Ponderea în totalul serviciilor acordate, %	
Persoane angajate în câmpul muncii (fără notari și avocați)	3925244	22,60%	4025375	23,98%	100131
Persoane asigurate din contul statului	11883141	68,41%	11618216	69,21%	- 264925
Notari privați	1484	0,01%	1664	0,01%	180
Avocați	3175	0,02%	2907	0,02%	- 268
Persoane neangajate care se asigură în mod individual	294986	1,70%	205592	1,22%	-89394
Persoane neasigurate	1263057	7,26%	932443	5,56%	-330614
TOTAL:	17371087	100	16786197	100	- 584890

Ponderea cea mai mare o constituie serviciile acordate persoanelor asigurate din partea statului, cărora în anul 2005 le-au fost prestate circa 11618216 servicii, sau 69,21% din numărul total de servicii. Categoriile de persoane asigurate, cărora li se calculează prima de asigurare în calitate de contribuție procentuală la salariu, în anul 2005 au perceput 23,98 % din totalul serviciilor acordate, sau cu 2,6% mai mult față de anul 2004, iar persoanele neasigurate au primit asistență medicală în cadrul asigurărilor obligatorii - 932443 servicii (cu 2,3% mai puțin față de anul 2004), ce constituie o pondere de 5,56 % în numărul total de servicii.

La capitolul utilizări de mijloace din FAOAM pe tipuri de asistență medicală și categorii de persoane asigurate actualmente se consemnează lipsa unor mecanisme de monitorizare eficientă a volumelor de servicii în expresie valorică, prestate sub aspectul categoriilor de persoane asigurate.

10. Agențiile teritoriale ale CNAM n-au asigurat pe deplin controlul asupra returnării polițelor de asigurare de către angajator contingentului de persoane angajate și ulterior concediate din structurile acestora, prin ce s-a încălcat Instrucțiunea cu privire la modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobată prin Ordinul CNAM nr.17-a din 18.03.2003.

La 31.12.2005, numărul total al polițelor nereturnate constituia 22989 de unități, ai căror posesori pot beneficia de servicii medicale în cadrul IMSP, dar care nu pot fi monitorizate din cauza nefuncționării depline a sistemului informațional la nivelul IMSP.

11. CNAM n-a asigurat punerea în aplicare a Regulamentului privind condițiile de asigurare obligatorie de asistență medicală a cetățenilor străini și apatrizilor aflați în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.43 din 21.01.2002, acesta fiind elaborat în scopul asigurării funcționării prevederilor stipulate în art.9 din Legea nr.1585-XIII din 27.02.1998 „Cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”.

12. Nu este determinată concret modalitatea de asigurare a persoanelor străine care au un statut ce poate fi atribuit la categoriile de persoane asigurate din partea Guvernului. Astfel, pentru categoria persoanelor asigurate din partea Guvernului, prevăzută în art.4 alin. (4) lit. e) din legea sus-menționată – „**studenții din învățământul superior universitar cu frecvență la zi**”, Ministerul Finanțelor a inclus în calculul de buget efectivul de studenți conform comenzii de stat. Controlul a stabilit că din contul mijloacelor transferate de la bugetul de stat sînt asigurați și beneficiază de polițe și studenții străini înmatriculați în baza contractelor individuale, fapt ce contravine prevederilor art.9 din aceeași lege. Potrivit informației Ministerului Educației, Tineretului și Sportului din 14.03.2006, în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova au fost înmatriculați cetățeni străini: pentru anul de studii 2004-2005 – 2080 de persoane; pentru anul de studii 2005-2006 – 549 de persoane. Acestea dețin polițe de asigurare în sumă totală de 2,7 mil. lei și beneficiază de servicii medicale după necesitate ca asigurați din partea statului.

13. Lipsește monitorizarea volumelor efective ale serviciilor de transport ce țin de urgențe cauzate de accidente de muncă, precum și nu s-au recuperat cheltuielile respective de la angajator.

Conform prevederilor art.15 din legea menționată mai sus, CNAM și agențiile sale teritoriale sînt abilitate cu dreptul de a cere persoanelor juridice sau fizice, responsabile de prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1291 din 22.11.2004.

Potrivit informației statistice, în anul 2004, în Republica Moldova au fost înregistrate 664 de cazuri de accidente de muncă, în urma cărora angajații au pierdut capacitatea de muncă sau au decedat. La momentul controlului, informația statistică pentru anul 2005 nu era integral generalizată. Totodată, conform informației prezentate de către Inspekția Muncii, în anul 2005, au fost cercetate și depistate de de către organul respectiv 147 cazuri de accidente de muncă grave și mortale, suportate de salariații care prestează munca la angajator. În această ordine de idei, se menționează că în perioada supusă controlului n-au fost întreprinse măsuri în vederea recuperării cheltuielilor FAOAM de la angajator, prin ce s-au încălcat prevederile art.15 din legea sus-numită și Hotărîrea Guvernului nr.1291 din 22.11.2004.

III. Cu privire la activitatea IMSP

1. Controlul a stabilit cazuri de utilizare în alte scopuri a mijloacelor alocate de CNAM pentru achitarea serviciilor medicale prestate persoanelor asigurate în sumă totală de 13,8 mil.lei.

Veniturile IMSP provin, în principal (78%), din sumele virate de CNAM, în baza contractelor încheiate cu acestea, avînd destinația specială - pentru acordarea de asistență medicală persoanelor asigurate și neasigurate în conformitate cu prevederile Programului unic aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1291 din 22.11.2004.

În anul 2005, contrar prevederilor art.7 alin.(1) din legea nominalizată, Hotărîrii Guvernului nr.1128 din 28.08.2002 și pct.14 din Statutul-tip al IMSP, aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr.323 din 14.11.2003, 60 de IMSP au admis utilizarea mijloacelor alocate de CNAM pentru achitarea serviciilor medicale prestate persoanelor asigurate în sumă totală de 13,8 mil.lei în alte scopuri (procurarea mijloacelor fixe, unităților de transport, tehnicii de calcul, utilajului medical etc.). Din cele 60 de IMSP, 14 au dezafectat mijloacele cu permisiunea CNAM, care și-a depășit drepturile și obligațiunile stipulate în Statutul propriu, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.156 din 11.02.2002.

Partea preponderentă a cheltuielilor IMSP (circa 47,3%) revine cheltuielilor destinate retribuirii muncii. În conformitate cu pct.19 din Hotărîrea Guvernului nr.1128 din 28.08.2002, cheltuielile de retribuire a muncii, care se includ în costul serviciului, se calculează potrivit normativelor de personal și statelor-tip de funcții, ținîndu-se cont de profilul, structura organizațională, normativele și categoriile de personal implicat în prestarea serviciilor medico-sanitare, precum și de normele de timp stabilite. Deși în domeniul ocrotirii sănătății s-a trecut la acordarea de servicii prin sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală, aceste componente

importante n-au fost revizuite și conformate noului sistem, care înaintea cerințe de optimizare a structurilor organizaționale și a normativelor de state și personal. În urma controlului s-a constatat că unele IMSP beneficiază de surplusuri de mijloace la articolul „Retribuirea muncii”, pe care ulterior le utilizează în alte scopuri. Exemplificăm în acest sens redirectionarea mijloacelor de către IMSP „Spitalul de Psihiatrie Orhei” - 11,6 mii lei la reparații curente; IMSP „Spitalul Raional Leova” - 210,5 mii lei pentru procurarea mijloacelor fixe, inclusiv a unui automobil etc.

2. Expertiza medicală a invalidat 4241 de cazuri tratate și 7632 de solicitări.

Conform Statutului propriu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.156 din 11.02.2002, CNAM este abilitată cu dreptul de a organiza și efectua controlul (expertiza) calității și volumului asistenței medicale prestate în cadrul asigurării de asistență medicală în corespundere cu Programul unic aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1291 din 22.11.2004. În anul 2005, Direcția expertiză medicală a CNAM și secțiile expertiză medicală ale agențiilor teritoriale (ramurale) au efectuat 522 de controale.

În cadrul controalelor efectuate la IMSP au fost verificate la capitolul asistență medicală spitalicească peste 238000 de fișe medicale, ca rezultat fiind invalidate 4241 de cazuri tratate (valoarea nu este estimată). În urma verificării IMSP la compartimentul asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească au fost invalidate 7632 de solicitări (valoarea nu este estimată).

3. Autoritățile administrației publice locale, în calitate de fondatori ai IMSP raionale, nu dispun de competențele legale asupra ramurii „ocrotirea sănătății”.

În scopul lichidării încălcărilor depistate de către serviciul audit financiar intern, directorul CNAM a emis 19 dispoziții, care s-au înaintat conducătorilor IMSP controlate, deși organele de conducere ale IMSP sînt Consiliile de Administrație și Fondatorul, aceștia fiind înlăturați de la procesul supravegherii IMSP în ce privește exercitarea de către acestea a atribuțiilor sale, respectarea cadrului normativ, lichidarea și neadmiterea repetată a încălcărilor stabilite.

În acest context, se remarcă că, în calitate de Fondator, atît MSPS - pentru IMSP republicane, dar mai ales autoritățile administrației publice locale – pentru IMSP raionale (ale căror competențe legale nu se răsfrîng asupra ramurii „ocrotirea sănătății”, fapt ce condiționează lipsa în structura UAT a unei secții sau a unui specialist în domeniul ocrotirii sănătății), nu posedă pîrghii în ce privește administrarea eficientă a fondurilor bănești de care dispun IMSP, optimizarea structurii organizaționale, ridicarea nivelului de dezvoltare a IMSP, sporirea calității serviciilor prestate de ultimele.

Generalizînd cele expuse, Curtea de Conturi menționează că pe parcursul anului 2005 s-a înregistrat o îmbunătățire a activității sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală. MSPS și CNAM au elaborat criteriile de contractare a serviciilor medico-sanitare. Pentru anul 2005, CNAM a încheiat contracte separate de acordare a serviciilor medicale cu prestatorii de asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească și de asistență medicală primară persoanelor neasigurate. S-au extins tipurile de servicii acordate în cadrul sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală. Au fost stabilite relații avantajoase cu instituția financiară deserventă a CNAM și IMSP etc. De asemenea, merită atenție modificarea procedurii de gestionare a FAOAM prin intermediul sistemului

trezorerial, fiind exclusă ca etapă procedura de evidență intermediară în conturile Trezoreriei Teritoriale Chișinău – bugetul de stat, astfel asigurându-se o operativitate mai sporită a operațiunilor efectuate de către CNAM.

Dărilor de seamă și nota explicativă ale CNAM, prezentate Ministerului Finanțelor, Guvernului, precum și Raportul de activitate a CNAM, prezentat Aparatului Președintelui, nu conțin informații despre creanțele CNAM față de IMSP și despre datoriile debitoare înregistrate la finele perioadei de referință în sumă de 24541,2 mii lei și, respectiv, 78,8 mii lei. Totodată, se consemnează cadrul normativ imperfect în care își desfășoară activitatea CNAM și IMSP încadrate în sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală. Se atestă lipsa reglementărilor privind procedura de fundamentare a bugetului FAOAM, mecanismul realocării și raportării financiare a utilizării disponibilităților bănești formate la finele perioadei de gestiune.

Pe parcursul controlului s-a constatat că organele abilitate au întreprins unele măsuri orientate spre înlăturarea neajunsurilor stabilite, inclusiv:

1. CNAM a elaborat și prezentat Guvernului un proiect de lege care prevede modificarea art.17 din Legea „Cu privire la mărimea modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală” în ce privește delimitarea competențelor CNAM, agențiilor sale teritoriale și Serviciului Fiscal de Stat.

2. Pentru anul 2006, în business-planurile IMSP, prezentate CNAM, au fost operate modificări în vederea urmăririi veniturilor IMSP, realizate din toate sursele, inclusiv a celor obținute sub formă de dobândă bancară.

3. CNAM și Inspekția Muncii, la 21 februarie 2006, au semnat un Acord de colaborare, prin care și-au propus perfecționarea activității lor în domeniul relațiilor de muncă și asigurării obligatorii de asistență medicală.

4. Prin Hotărârea Guvernului nr.411 din 19.04.2006, a fost aprobat Planul de acțiuni pentru realizarea prevederilor articolului 9 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2006 nr.339-XVI din 16 decembrie 2005, în care s-a prevăzut elaborarea și prezentarea spre examinare Guvernului a mecanismului și modului de asigurare obligatorie de asistență medicală a cetățenilor străini și apatrizilor cu domiciliul temporar pe teritoriul Republicii Moldova.

În scopul eliminării lacunelor depistate și îmbunătățirii administrării FAOAM, Curtea de Conturi a recomandat factorilor de decizie:

1) să urgenteze finalizarea implementării sistemului informațional „Asigurarea obligatorie de asistență medicală” și a sistemului SIA „Medicamente compensate”, precum și definitivarea formării rețelei corporative a CNAM;

2) să monitorizeze derularea procesului de acreditare a instituțiilor medicale și farmaceutice și să intensifice controlul asupra respectării prescripțiilor Contractului-tip referitor la acreditarea instituțiilor medicale;

3) să accelereze procesul de elaborare și aprobare a regulamentelor și instrucțiunilor necesare pentru realizarea competențelor CNAM;

4) să determine mecanismul realocării și raportării financiare a utilizării excedentului prin contul de execuție al CNAM;

5) să raporteze în dările de seamă ale CNAM despre creanțele CNAM față de IMSP și datoriile debitoare înregistrate la finele perioadei de referință;

6) să examineze oportunitatea eliberării polițelor de asigurări obligatorii de asistență medicală cetățenilor străini înmatriculați în instituțiile de învățământ superior în baza contractelor individuale;

7) să reexamineze și să înainteze, după caz, propuneri de modificare a prevederilor legale vizînd categoria de persoane asigurate de către Guvern, pentru excluderea unor tratări neuniforme a normelor respective;

8) să examineze oportunitatea menținerii „farmaciilor extrabugetare” pe lângă IMSP, a căror activitate contravine cadrului normativ existent și principiilor sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală;

9) să formeze o comisie mixtă (reprezentanți ai Ministerului Sănătății și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor, CNAM, Academiei de Studii Economice etc.) pentru studierea profundă a specificului evidenței contabile a activităților economico-financiare în IMSP, care ar permite elaborarea unor standarde de ținere a evidenței contabile și de întocmire a rapoartelor asupra aspectelor de activitate ce nu se încadrează în Standardele Naționale de Contabilitate;

10) să examineze oportunitatea stabilirii competenței pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea în domeniul ocrotirii sănătății și, după caz, să înainteze propunerea de completare a legislației în vigoare.

1.5. Formarea și utilizarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale

Potrivit programului de control, a fost verificată corectitudinea formării și utilizării bugetelor mun. Chișinău, mun. Bălți și ale 10 raioane (Criuleni, Dondușeni, Edineț, Glodeni, Hîncești, Orhei, Sîngerei, Ștefan Vodă, Telenești, Ungheni), care cuprind 2 minicipii, 19 orașe, 289 de sate (comune), cu un număr total de 557 de localități.

Pe baza verificărilor efectuate și a constatărilor consemnate în actele de control, Curtea de Conturi, în conformitate cu prevederile Legii privind Curtea de Conturi, a examinat rezultatele controalelor efectuate asupra corectitudinii formării și utilizării bugetelor locale și a adoptat hotărârile corespunzătoare, care cuprind observații referitor la modul de executare a bugetelor controlate, încălcările de lege constatate, precum și măsurile, recomandările și alte aspecte care au fost considerate ca fiind necesare.

I. Execuția pe ansamblu a bugetelor UAT pe anul 2005 (conform datelor Ministerului Finanțelor)

În conformitate cu deciziile consiliilor locale ale UAT, bugetele UAT pentru anul 2005 au fost stabilite la venituri în suma totală de 2721114,8 mii lei, iar la cheltuieli - în sumă de 2683292,4 mii lei, cu un excedent bugetar de 37822,4 mii lei. Pe parcursul perioadei de gestiune, în urma rectificărilor și modificărilor operate,

bugetele UAT au fost precizate la partea de venituri în sumă de 3664050,9 mii lei, sau cu o majorare de 942936,1 mii lei, iar la partea de cheltuieli - în sumă de 3963415,2 mii lei, sau cu o majorare de 1280122,8 mii lei. În ansamblu, bugetele UAT au fost precizate cu un deficit de 299364,3 mii lei, acesta fiind prevăzut de a fi acoperit din soldul mijloacelor rămase disponibile din anul precedent. La 01.01.2005, soldul mijloacelor disponibile a constituit suma totală de 337875,7 mii lei.

În total pe republică, bugetele UAT pentru anul 2005 au fost executate la partea de venituri în sumă totală de 3778665,9 mii lei, sau la nivel de 103,1%, iar la partea de cheltuieli - în sumă totală de 3775646,6 mii lei, sau la nivel de 95,3%, nerealizările fiind de 4,7%, sau în cifre absolute - de 187768,6 mii lei. Cheltuielile efective pe ansamblul bugetelor UAT au fost executate în sumă totală de 3739135,4 mii lei (la nivel de 94,3%), nerealizările constituind 5,7%, sau în valoare absolută - 224279,8 mii lei.

Execuția bugetară de ansamblul bugetelor UAT, față de veniturile acumulate pe parcursul anului, s-a încheiat cu un excedent bugetar în sumă de 3019,3 mii lei. Soldul mijloacelor disponibile la sfârșit de an a constituit 388652,3 mii lei.

1. Realizarea veniturilor bugetelor UAT pentru anul 2005

Structura execuției pe ansamblu a bugetelor UAT pe sursele principale de venituri (inclusiv nivelul execuției și ponderea acestora în veniturile totale ale bugetelor) în anul 2005 ce caracterizează prin următorii indicatori:

Specificație	Planul precizat pentru perioada de gestiune		Executat (Realizări)		Depășiri (+) Nerealizări (-) (mii lei)	Nivelul executării (%)
	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)		
Venituri totale, din care:	3664050,9	100	3778665,9	100	+114615,0	103,1
Venituri fiscale	1661856,2	45,4	1730934,1	45,8	+69077,9	104,2
Încasări nefiscale	230248,8	6,3	258156,1	6,8	+27907,3	112,1
Mijloace speciale ale instituțiilor publice	152418,0	4,2	142262,7	3,8	-10155,3	93,3
Venituri ale fondurilor speciale	4526,9	0,1	4873,1	0,1	+346,2	107,6
Venituri din operațiuni cu capital	114329,0	3,1	142070,4	3,8	+27741,4	124,3
Transferuri	1500471,9	40,9	1500169,0	39,7	-302,9	99,9
Granturi	200,0	0,0	200,4	0,0	+0,4	100,2

Analiza încasării impozitelor, taxelor și altor plăți la bugetele UAT a demonstrat că în total pe toate bugetele ponderea cea mai mare revine veniturilor fiscale și transferurilor (45,8% și, respectiv, 39,7%).

Veniturile bugetelor UAT au fost acumulate la nivel de 103,1%, însă la executarea acumulărilor pe tipuri de venituri există diferențe semnificative privind gradul de realizare, care variază de la 69,2% până la 252,3% și mai mult. Astfel, încasările planificate la 12 tipuri de venituri au fost executate la nivel de la 69,2% până la 99,0%, în bugetul local neîncasându-se mijloace în sumă totală de 60416,8 mii lei (inclusiv: 40834,8 mii lei - impozitul funciar pe terenurile cu destinație agricolă (cu excepția impozitului de la gospodăriile țărănești); 844,5 mii lei - impozitul funciar pe terenurile cu altă destinație decât cea agricolă; 439,6 mii lei - impozitul funciar

încasat de la persoanele fizice; 4246,0 mii lei - taxa de folosire a drumurilor percepută de la posesorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova; 927,4 mii lei - arenda pentru terenurile cu destinație agricolă; 229,2 mii lei - taxa pentru amenajarea teritoriului; 10155,3 mii lei - mijloacele speciale ale instituțiilor publice; 278,7 mii lei - veniturile din vânzarea acțiunilor statului; 2305,7 mii lei - mijloacele bănești de la vânzarea terenurilor proprietate publică a statului).

Restul tipurilor de venituri au fost realizate la nivel de la 100% pînă la 252,3% și mai mult, suma totală a încasărilor ce depășesc planul precizat fiind de 175336,7 mii lei.

Gradul de colectare a veniturilor în bugetele UAT, precum și ponderea veniturilor proprii și transferurilor se prezintă în tabelul de mai jos:

UAT	Precizat pentru perioada de gestiune	Executat în perioada de gestiune					Nivelul executării în % (3:2)
		Total (mii lei)	Inclusiv:				
			Venituri proprii (mii lei)	% (4:3)	Transferuri (granturi) (mii lei)	% (6:3)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Anenii Noi	63079,1	70911,0	36884,4	52,0	34026,6	48,0	112,4
2. Basarabeasca	29628,6	28692,4	19456,0	67,8	9236,5	32,2	96,8
3. Briceni	65569,9	67435,4	28308,6	42,0	39126,7	58,0	102,4
4. Cahul	107961,4	107883,2	60246,1	55,8	47637,1	44,2	99,9
5. Cantemir	60832,3	59760,6	19132,9	32,0	40627,7	68,0	98,2
6. Călărași	62367,3	66149,6	22519,1	34,0	43630,5	66,0	106,0
7. Căușeni	76057,3	79183,5	35464,2	44,8	43719,3	55,2	104,1
8. Cimișlia	50992,6	52051,7	21587,6	41,5	30464,1	58,5	102,1
9. Criuleni	73310,5	74589,4	23642,8	31,7	50946,6	68,3	101,7
10. Dondușeni	34745,0	37107,6	18909,7	51,0	18197,9	49,0	106,8
11. Drochia	67290,6	71497,0	34381,4	48,1	37115,6	51,9	106,3
12. Dubăsari	39064,6	40557,2	9627,0	23,7	30930,1	76,3	103,9
13. Edineț	58468,1	60937,1	34412,5	56,5	26524,6	43,5	104,2
14. Fălești	63349,0	64902,1	29075,9	44,8	35826,3	55,2	102,5
15. Florești	73923,6	76361,7	36670,4	48,0	39691,4	52,0	103,3
16. Glodeni	44802,4	46344,4	21309,1	46,0	25035,3	54,0	103,4
17. Hîncești	89193,7	92108,8	40813,8	44,3	51295,0	55,7	103,3
18. Ialoveni	72717,1	67480,9	34744,9	51,5	32736,0	48,5	92,8
19. Leova	61468,1	61720,6	16051,5	26,0	45669,1	74,0	100,4
20. Nisporeni	81080,5	83754,4	19384,0	23,1	64370,4	76,9	103,3
21. Ocnîța	45187,6	48671,7	20391,9	41,9	28279,8	58,1	107,7
22. Orhei	90564,2	96095,6	49198,1	51,2	46897,5	48,8	106,1
23. Rezina	44804,9	47472,7	24830,2	52,3	22642,4	47,7	106,0
24. Rîșcani	53772,1	56656,6	27584,5	48,7	29072,0	51,3	105,4
25. Sîngerei	67264,5	68461,6	24223,5	35,4	44238,0	64,6	101,8
26. Soroca	110301,0	109537,7	37103,5	33,9	72434,2	66,1	99,3
27. Strășeni	77838,5	82837,2	36568,0	44,1	46269,2	55,9	106,4
28. Șoldănești	39344,9	40715,3	13792,6	33,9	26922,7	66,1	103,5
29. Ștefan Vodă	75123,3	75871,2	26964,4	35,5	48906,8	64,5	99,9
30. Taraclia	41345,6	41631,7	23096,8	55,5	18534,9	44,5	100,7
31. Telenești	60629,7	62631,7	17587,1	28,1	45044,6	71,9	103,3
32. Ungheni	131749,7	131446,9	46822,3	35,6	84624,6	64,4	99,8
33. Mun. Chișinău	1258666,1	1303554,9	1119550,1	85,9	184004,8	14,1	103,6
34. Mun. Bălți	132247,7	141144,6	123054,6	87,2	18090,0	12,8	106,7
35. UTA Găgăuzia	159309,5	162508,0	124906,9	76,9	37400,7 (200,4)	23,0 0,1	102,0
TOTAL	3664050,9	3778665,9	2278296,5	60,3	1500169,0 (200,4)	39,7	103,1

Nerealizări pe ansamblu ale veniturilor bugetelor au fost admise în 7 raioane ale republicii, care sînt cuprinse între 0,1% și 7,2%. Veniturile proprii variază între 23,1% și 87,2%, iar transferurile – între 12,8% și 76,9%.

2. Execuția cheltuielilor bugetelor UAT pentru anul 2005

Execuția cheltuielilor de casă pe ansamblul bugetelor UAT în anul 2005, în comparație cu prevederile bugetare, **potrivit clasificăției funcționale**, se prezintă astfel:

Grupa	Specificație	Planul precizat pentru perioada de gestiune		Executat (Realizări)		% executării (5:3 x 100)
		Suma (mii lei)	Ponderea în sumă totală	Suma (mii lei)	Ponderea în sumă totală	
1	2	3	4	5	6	7
	Cheltuieli totale, din care:	3963415,2	100	3775646,6	100	95,3
1	Serviciile de stat cu destinație generală	274577,9	6,9	257490,9	6,8	93,8
3	Apărarea națională	6593,4	0,1	5902,1	0,2	89,5
4	Justiția	7,5	0,0	7,4	0,0	98,7
5	Menținerea ordinii publice și securitatea națională	106970,1	2,7	104945,0	2,8	98,1
	Cheltuielile domeniului social-cultural, din care:	2157213,4	54,3	2057511,5	54,4	95,4
6	Învățămîntul	1792498,4	45,2	1716039,3	45,4	95,7
8	Cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret	182998,3	4,6	170436,6	4,5	93,1
9	Ocroțirea sănătății	41210,6	1,0	38624,9	1,0	93,7
10	Asigurarea și asistența socială	140506,1	3,5	132410,7	3,5	94,2
	Cheltuielile domeniului economic, total, din care:	1218660,9	30,7	1174720,5	30,8	96,4
11	Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	159073,0	4,0	156476,4	4,1	98,4
12	Protecția mediului înconjurător și hidrometeorologia	40,0	0,0	37,8	0,0	94,5
13	Industria și construcțiile	7568,3	0,2	7024,9	0,2	92,8
14	Transporturi, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica	55336,2	1,4	49440,5	1,3	89,3
15	Gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe	686176,5	17,3	668919,9	17,7	97,5
16	Complexul pentru combustibil și energie	304928,1	7,7	287737,0	7,6	94,4
19	Alte servicii legate de activitatea economică	5538,8	0,1	5084,0	0,1	91,8
20	Cheltuieli neatribuite la alte grupuri principale	199381,7	5,0	184033,5	4,9	92,3
	Creditarea netă	10,4	-	-8964,0	-	-

Nivelul executării de casă pe ansamblul bugetelor UAT la partea de cheltuieli, față de planul precizat, reprezintă 95,3%. Gradul de executare a cheltuielilor bugetare precizate pentru anul 2005 a fost cuprins între 89,3% și 98,7%. Sub aspectul clasificăției funcționale, ponderea cea mai mare a cheltuielilor executate revine domeniului social cultural – 54,4% și domeniului economic – 30,8%.

Gradul de execuție a cheltuielilor de casă față de cele precizate pentru perioada de gestiune, precum și **gradul de acoperire a cheltuielilor** din veniturile proprii ale UAT se prezintă astfel:

UAT	Cheltuieli		Nivelul executării în % (3:2)	Veniturile proprii (mii lei)	% acoperirii cheltuielilor din contul veniturilor proprii (5:3)
	Precizat pentru perioada de gestiune (mii lei)	Executat în perioada de gestiune (mii lei)			
1	2	3	4	5	6
1. Anenii Noi	77789,9	71673,5	92,1	36884,4	51,5
2. Basarabeasca	34868,9	31962,2	91,7	19456,0	60,9
3. Briceni	69678,4	63816,4	91,6	28308,6	44,4
4. Cahul	133213,7	122512,8	92,0	60246,1	49,2
5. Cantemir	62314,3	57157,1	91,8	19132,9	33,5
6. Călărași	67461,7	64731,1	96,0	22519,1	34,8
7. Căușeni	80111,9	75819,4	94,6	35464,2	46,8
8. Cimișlia	55008,1	52534,0	95,5	21587,6	41,1
9. Criuleni	79335,5	75635,1	95,3	23642,8	31,3
10. Dondușeni	40478,9	37667,0	93,1	18909,7	50,2
11. Drochia	73222,6	69296,7	94,6	34381,4	49,6
12. Dubăsari	43185,1	40389,6	93,5	9627,0	23,8
13. Edineț	62097,7	60518,3	97,5	34412,5	56,9
14. Fălești	69159,0	63733,1	92,2	29075,9	45,6
15. Florești	85903,6	80788,8	94,0	36670,4	45,4
16. Glodeni	49788,9	47131,1	94,7	21309,1	45,2
17. Hîncești	105517,8	98145,2	93,0	40813,8	41,6
18. Ialoveni	77687,3	69057,6	88,9	34744,9	50,3
19. Leova	47642,5	44639,0	93,7	16051,5	36,0
20. Nisporeni	71035,2	67306,9	94,8	19384,0	28,8
21. Ocnița	48800,0	46877,1	96,1	20391,9	43,5
22. Orhei	110689,8	105595,6	95,4	49198,1	46,6
23. Rezina	49512,7	44906,6	90,7	24830,2	55,3
24. Rîșcani	64925,2	60539,2	93,2	27584,5	45,6
25. Sîngerei	76720,7	68760,2	89,6	24223,5	35,2
26. Soroca	114971,3	110234,0	95,9	37103,5	33,7
27. Strășeni	84983,1	81751,4	96,2	36568,0	44,7
28. Șoldănești	42961,8	39479,1	91,9	13792,6	34,9
29. Ștefan Vodă	83659,4	78503,5	93,8	26964,4	34,3
30. Taraclia	48291,7	46784,1	96,9	23096,8	49,4
31. Telenești	62593,5	57389,4	91,7	17587,1	30,6
32. Ungheni	137250,5	130732,5	95,2	46822,3	35,8
33. Mun.Chișinău	1335578,0	1297788,9	97,2	1119550,1	86,3
34. Mun.Bălți	151360,2	150647,1	99,5	123054,6	81,7
35. UTA Găgăuzia	165616,4	161142,7	97,3	124906,9	77,5
TOTAL	3963415,2	3775646,6	95,3	2278296,5	60,3

Gradul de autofinanțare a cheltuielilor de casă bugetare din veniturile proprii, pe ansamblul bugetelor locale a fost prevăzut la nivel de 54,6% și a fost realizat în proporție de 60,3% – în creștere cu 5,7%. În perioada de gestiune, cea mai mare acoperire a cheltuielilor din contul veniturilor proprii a fost înregistrată la bugetele mun.Chișinău – 86,3%, mun.Bălți – 81,4%, UTA Găgăuzia – 77,5%. La bugetele a 26 de raioane gradul de acoperire a cheltuielilor din veniturile proprii este sub nivelul de 50%, cel mai mic fiind la bugetele raioanelor Dubăsari, Nisporeni, Telenești, constituind, respectiv, 23,8%, 28,8% și 30,6%.

Execuția cheltuielilor de casă și efective pe ansamblul bugetelor UAT, sub aspectul clasificăției economice, se prezintă după cum urmează:

Specificație	Prevederi definitive		Cheltuieli executate				% executării cheltuielilor	
	Suma (mii lei)	Pondere (în %)	de casă		efective		de casă	efective
			Suma (mii lei)	Pondere (în %)	Suma (mii lei)	Pondere (în %)		
Cheltuieli totale, din care pentru:	3963415,2	100,0	3775646,6	100,0	3739135,4	100,2	95,3	94,3
Retribuirea muncii	1105789,7	27,9	1076455,9	28,5	1084159,3	29,0	97,3	98,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	287940,1	7,3	279412,8	7,4	276154,8	7,4	97,0	95,9
Plata mărfurilor și serviciilor	699052,3	17,6	628731,8	16,6	636159,6	17,0	89,9	91,0
Deplăsările în interes de serviciu	9972,3	0,2	8131,2	0,2	8182,5	0,2	81,5	82,0
Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală	21451,0	0,5	20222,3	0,5	20477,5	0,6	94,3	95,5
Plata dobânzilor	17571,2	0,4	16983,4	0,4	16757,9	0,4	96,7	95,4
Transferurile curente, inclusiv:	771680,8	19,5	751150,6	19,9	689939,1	18,5	97,3	89,4
- pentru produse și servicii	401346,8	10,1	392471,2	10,4	390094,7	10,4	97,8	97,2
- în scopuri de producție	184588,2	4,7	179353,6	4,8	177999,5	4,8	97,2	96,4
- către bugetele de alt nivel	57331,0	1,5	57331,0	1,5	-	-	100,0	-
- instituțiilor financiare și altor organizații	23606,5	0,6	22841,1	0,6	22329,6	0,6	96,8	94,6
- către populație	104808,3	2,6	99153,7	2,6	99515,3	2,7	94,6	94,9
Alte cheltuieli curente	97850,6	2,5	96440,0	2,6	97132,6	2,6	98,5	99,3
Cheltuieli capitale	921926,7	23,3	877128,9	23,2	880172,1	23,5	95,1	95,5
Procurarea de acțiuni	30170,0	0,8	30170,0	0,8	30000,0	0,8	100,0	99,4
Creditarea netă	10,4		-9180,3	-	-	-	-	-

Sub aspectul clasificăției economice, ponderea cea mai mare a cheltuielilor de casă și efective executate revine cheltuielilor pentru retribuirea muncii (respectiv, 28,5%; 29,0%), cheltuielilor capitale (respectiv, 23,2%; 23,5%), transferurilor (respectiv, 19,9%; 18,5%) și cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor (respectiv, 16,6%; 17,0%). Ponderea cheltuielilor de casă și efective a fost menținută la nivelul prevederilor definitive.

În rezultatul execuției pe ansamblu a bugetelor UAT pentru anul 2005, la 01.01.2006, autoritățile publice locale au admis datoriile creditoare în sumă totală de 373271,3 mii lei, din care 44,9% (sau 167611,9 mii lei) - cu termenul de achitare expirat. Față de anul precedent, datoriile creditoare s-au majorat cu 31557,2 mii lei. Totodată, datoriile debitoare au constituit în total 46164,7 mii lei, din care 14,8% (sau 6811,4 mii lei) - cu termenul de achitare expirat. Majorările datoriilor debitoare față de anul precedent au constituit 16872,7 mii lei.

II. Constatări și concluzii în urma controalelor efectuate asupra corectitudinii formării și utilizării bugetelor locale

1. Nereguli constatate la executarea părții de venituri a bugetelor UAT:

a) la executarea acumulărilor pe tipuri de venituri, la toate autoritățile publice locale supuse controlului au fost constatate diferențe semnificative privind gradul de realizare, care variază de la 25,8% pînă la 200-500% și mai mult. Astfel, la tipurile de venituri, la care gradul de realizare a fost sub nivel de 100,0%, au fost admise neîncasări ale impozitelor, taxelor și altor plăți în sumă totală de 31475,3 mii lei (inclusiv: mun. Bălți – 5270,4 mii lei; raioanele Sîngerei – 4998,6 mii lei; Orhei – 4879,9 mii lei; Criuleni – 3251,5 mii lei; Telenești – 3002,3 mii lei; Dondușeni – 2894,9 mii lei; Ungheni – 2804,7 mii lei; Hîncești – 1964,2 mii lei; Glodeni – 1081,4 mii lei; Ștefan Vodă – 686,5 mii lei; Edineț – 640,9 mii lei). Totodată, la unele tipuri neprevăzute au fost încasate venituri în sumă totală de 22745,4 mii lei;

b) toate autoritățile publice locale supuse controlului au înregistrat restanțe mari ale contribuabililor la plățile în buget – de la 2187,8 mii lei pînă la 18825,6 mii lei, cele mai mari fiind la mun.Bălți (18825,6 mii lei), raionul Criuleni (16184,3 mii lei), raionul Sîngerei (7240,1 mii lei), raionul Ungheni (6800,0 mii lei) etc.;

c) ca rezultat al nerespectării cadrului juridic ce reglementează domeniul gestionării fondului funciar și vînzării terenurilor proprietate publică a UAT, unele primării n-au asigurat realizarea deplină a tuturor veniturilor destinate încasării în bugetul local. Conlucrarea ineficientă dintre serviciile unor autorități executive ale administrației publice locale cu organele cadastrale și inspectoratele fiscale raionale, la elaborarea bugetelor locale și prognozarea veniturilor, a generat neinclusiunea în calcul a tuturor suprafețelor de terenuri impozabile, ca urmare nefiind programate și încasate venituri, conform unor estimări preventive, la: bugetul mun.Bălți – în sumă de 782,8 mii lei; bugetele ale 29 de primării din raionul Hîncești – 175,0 mii lei. La elaborarea bugetelor, 3 primării din raionul Ștefan Vodă n-au asigurat prognozarea tuturor tipurilor de venituri proprii, ce urmau a fi colectate în anul bugetar, ca rezultat, partea de venituri fiind aprobată cu o diminuare de 274,1 mii lei;

d) contrar prevederilor Legii privind prețul normativ și modul de vînzare-cumpărare a pămîntului, consiliile locale ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi n-au stabilit plata pentru folosirea terenurilor proprietate publică aferente obiectivelor private și, ca urmare, la elaborarea bugetului pentru anul 2005, la acest compartiment nu au fost planificate și nu s-au încasat venituri: la bugetul raionului Ungheni – în sumă de 563,5 mii lei; la bugetul raionului Sîngerei – de 36,7 mii lei, la bugetul mun.Bălți – de 9,6 mii lei;

e) unele autorități ale administrației publice locale, la vînzarea-cumpărarea terenurilor, au comis încălcări ale legislației ce reglementează modul de calculare a prețului normativ al pămîntului. Astfel, în rezultatul diminuării prețului normativ al pămîntului, prin aplicarea nejustificată a coeficienților, la primăria or.Orhei nu s-au încasat venituri de la realizarea pămîntului în sumă de 5574,4 mii lei, la primăria s.Mîndrești (raionul Telenești) – de 252,2 mii lei, la primăria s.Peresecina (raionul Orhei) – de 18,8 mii lei.

Autoritățile executive ale administrației publice locale din raionul Glodeni n-au programat și n-au încasat veniturile de la realizarea patrimoniului de stat în sumă de 75,7 mii lei;

f) contractarea împrumuturilor în unele cazuri a fost efectuată cu depășirea nivelului stabilit prin Legea privind finanțele publice locale. Astfel, Consiliul raional Ungheni, la contractarea creditului în sumă de 18788,0 mii lei, a admis depășirea limitei cu suma de 7682,8 mii lei. Primăriile s.Cornova, or.Cornești, s.Bumbăta, s.Năpădeni din același raion au admis depășirea nivelului stabilit la contractarea împrumuturilor cu, respectiv, 54,9 mii lei, 48,0 mii lei, 29,1 mii lei și 29,0 mii lei.

La 01.01.2006, 11 primării din raionul Ungeni au înregistrat un sold nerambursat la împrumuturile bugetare în sumă totală de 5889,26 mii lei, inclusiv din anul 2000 – 528,3 mii lei, din anul 2001 – 123,0 mii lei, din anul 2002 – 2061,0 mii lei. Nerespectând condițiile contractelor de împrumut, 18 primării din raionul Edineț n-au asigurat rambursarea la bugetul raional a împrumuturilor angajate în sumă totală de 3919,5 mii lei, din care pe parcursul anului 2005 – 133,0 mii lei.

2. Nereguli constatate la executarea părții de cheltuieli a bugetelor UAT:

a) la executarea părții de cheltuieli a bugetelor locale, toate autoritățile publice locale supuse controlului au finalizat anul bugetar cu datorii debitoare și creditoare. La executarea bugetelor locale, autoritățile executive ale administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea n-au asigurat verificarea integrală a veridicității datoriilor debitoare și creditoare, admițând prezența datoriilor cu termenul de prescripție expirat, totodată, neîntreprinzând măsuri eficiente, în conformitate cu legislația, în vederea stingerii acestora. Datoriile debitoare cu termenul de achitare expirat au constituit 1439,7 mii lei (inclusiv la: raionul Ungheni – 1159,4 mii lei; raionul Ștefan Vodă – 12,7 mii lei; raionul Hîncești – 101,0 mii lei; raionul Sîngerei – 42,8 mii lei etc.), iar cele creditoare cu termenul de achitare expirat au alcătuit 7276,8 mii lei (inclusiv la: raionul Ungheni – 6168,6 mii lei; raionul Ștefan Vodă – 641,8 mii lei; raionul Criuleni – 432,2 mii lei; raionul Hîncești – 34,2 mii lei);

b) unele autorități executive ale UAT n-au respectat prevederile Legii privind finanțele publice locale ce reglementează modul de efectuare a cheltuielilor bugetare și au efectuat cheltuieli, fără a ține cont de limitele maxime stabilite la articole. Depășirea limitelor de cheltuieli efective cu suma de 2605,4 mii lei, cu generarea datoriilor creditoare, a fost admisă de autoritățile executive din raionul Ștefan Vodă. Primăriile s.Mășcăuți și com.Boșcana din raionul Criuleni au admis depășiri de 801,4 mii lei și, respectiv, de 306,1 mii lei. La unele primării din raionul Edineț depășirile au constituit suma totală de 233,7 mii lei (inclusiv: Brătușeni – 165,9 mii lei; Zăbriceni – 17,9 mii lei, Gordinești – 12,7 mii lei, Alexeuca – 12,6 mii lei, Bleșteni – 1,7 mii lei; aparatul președintelui raionului Edineț - 22,9 mii lei). Depășirile admise de primăria Cățeleni (raionul Hîncești) au constituit 213,2 mii lei, de primăria Suhuluceni din raionul Telenești – 140,5 mii lei;

c) la contractarea de mărfuri și servicii, unele autorități executive ale UAT n-au respectat procedurile legale prevăzute de Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului. Astfel, Consiliul raional Criuleni a contractat

lucrări de construcție în sumă de 16888,6 mii lei, Direcția generală învățământ, tineret și sport din subordinea Consiliului raional Orhei – de 7905,7 mii lei, Consiliul raional Telenești – de 1000,0 mii lei, primăriile s.Suhuluceni și s.Scorțeni din raionul Telenești – de 1086,6 mii lei și, respectiv, 400 mii lei, primăria or. Orhei – de 261,0 mii lei etc.

Nerespectînd prevederile legii sus-numite, precum și alte reglementări normative, unele autorități executive ale UAT au admis majorări ale costului volumului lucrărilor de construcție și reparație capitală, precum și executarea lucrărilor neprevăzute în devize: la primăria s.Suhuluceni (raionul Telenești) – în sumă de 51,1 mii lei; la primăria mun. Bălți – de 6,5 mii lei etc.;

d) la finele anului de execuție bugetară, Direcția generală finanțe Ungeni n-a asigurat restabilirea, prin intermediul relațiilor interbugetare, a transferurilor cu destinație specială în sumă de 263,3 mii lei (la 10 primării). De asemenea, Direcția generală finanțe Ștefan Vodă n-a restabilit suma de 595,7 mii lei (la 19 primării). Primăriile s.Negurenii Vechi, or.Cornești și s.Măgurele din raionul Ungeni au admis utilizarea contrar destinației a transferurilor de, respectiv, 19,6 mii lei, 13,6 mii lei și 3,0 mii lei.

Patru primării ale raionului Criuleni (s.Hîrtopul Mare, s.Răculești, s.Drăsliceni și s.Măgdăcești) n-au asigurat restituirea la bugetul de stat a soldului mijloacelor neutilizate din fondul de rezervă al Guvernului în sumă de 15,5 mii lei. De asemenea, primăria or.Hîncești n-a restituit 10,0 mii lei și primăria s. Suhuluceni din raionul Telenești – 2,1 mii lei;

e) la finele anului de execuție a bugetelor locale, la trei autorități administrativ-teritoriale de nivelul întâi din raionul Telenești au rămas neasimilate mijloace cu destinație specială alocate pentru investiții capitale de la bugetul raional în sumă totală de 179,7 mii lei (inclusiv la: primăria Tîrșiței – 100,0 mii lei; primăria Scorțeni – 68,1 mii lei; primăria Ratuș – 11,6 mii lei), care s-au înregistrat ca sold neutilizat la conturile trezoreriale;

f) Consiliul raional Hîncești a efectuat, din contul mijloacelor fondului de rezervă, cheltuieli ce nu țin de competența autorității publice locale (ajutoare materiale cu titlu de tratament, sponsorizarea editării unei cărți), folosind inefficient suma de 83,2 mii lei;

g) lipsa unui cadru juridic care ar reglementa modul de capitalizare a dobînzii aferente împrumuturilor contractate pentru investițiile capitale a condiționat faptul înregistrării la cheltuieli de către Consiliul raional Telenești a sumei de 342,2 mii lei, achitată din contul mijloacelor bugetare pentru creditul utilizat la construcția obiectului în curs de execuție;

h) contrar prevederilor legale, neîntemeiat au fost folosite mijloace pentru retribuirea muncii de către autoritățile executive ale administrației publice locale din raioanele: Ștefan Vodă – 33,0 mii lei; Dondușeni – 32,7 mii lei; Sîngerei – 19,5 mii lei etc.

3. Nerespectarea reglementărilor legale privind modul de organizare a evidenței contabile a condiționat:

- reflectarea eronată în evidența contabilă a cheltuielilor efective, încălcări constatate la aparatul președintelui raionului Criuleni în sumă de 1845,7 mii lei; primăria Răculești (raionul Criuleni) - 656,7 mii lei;
- stingerea neîntemeiată a datoriilor debitoare, abatere consemnată la aparatul președintelui raionului Criuleni în sumă de 8287,0 mii lei, primăria s.Scorțeni (raionul Telenești) - 69,6 mii lei;
- neevidențierea în contabilitate a unor operațiuni patrimoniale, încălcare constatată la: Consiliul raional Telenești – în sumă de 1431,2 mii lei; primăria com.Coșcodeni (raionul Sîngerei) – 252,9 mii lei; Direcția învățământ, tineret și sport (liceul teoretic „M.Eminescu”) a primăriei mun.Bălți – 116,8 mii lei; secția cultură a Consiliului raional Sîngerei – 116,3 mii lei; secția cultură a Consiliului raional Criuleni – 38,4 mii lei; secția cultură a Consiliului raional Hîncești – 28,1 mii lei; primăria or.Glodeni – 28,0 mii lei; Serviciul sanitar veterinar din raionul Glodeni - 23,0 mii lei;
- decontarea valorilor materiale, mijloacelor bănești în lipsa documentelor justificative, încălcări consemnate la 21 de primării ale UAT din raionul Telenești în sumă de 229,9 mii lei, Consiliul raional Orhei - 30,6 mii lei etc.;
- denaturarea datelor rapoartelor contabile, aspect constatat la Direcția generală finanțe Orhei în sumă de 455,5 mii lei, primăriile din raionul Telenești: Suhuluceni - 1086,8 mii lei, Codrul Nou - 348,4 mii lei și aparatul Consiliului raional Telenești - 64,7 mii lei;
- acordarea unui credit preferențial în sumă de 82,0 mii lei de către Consiliul raional Hîncești, în lipsa documentului ce justifică dreptul de a obține creditul.

Generalizînd rezultatele analizei privind execuția bugetelor UAT, Curtea de Conturi a concluzionat că pe parcursul anului bugetar 2005 s-a înregistrat o îmbunătățire a modului de formare și utilizare a bugetelor locale. În urma măsurilor întreprinse, numai la UAT supuse controlului, restanțele contribuabililor față de bugetele locale, în comparație cu cele înregistrate la început de an, s-au micșorat cu suma totală de 9878,8 mii lei. Ponderea veniturilor pe surse principale a fost menținută la nivelul programat. De asemenea, la nivelul planificat a fost menținută ponderea cheltuielilor de casă și efective, executate în anul 2005, atât sub aspectul clasificăției funcționale, cât și sub aspectul clasificăției economice.

Totodată, autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea au comis încălcările menționate în prezentul compartiment în urma nerespectării de către persoanele cu funcții de răspundere din cadrul autorităților administrației publice ale UAT a prevederilor actelor normative în vigoare, precum și a controlului ineficient asupra executării lor, ce au determinat nivelul scăzut de acumulare a veniturilor proprii, prognozarea incorectă a bugetelor, gestionarea ineficientă a patrimoniului public, efectuarea cheltuielilor cu nerespectarea limitelor maxime admisibile, prezența datoriilor etc.

Nerealizarea veniturilor proprii a fost determinată de preocuparea

insuficiență a autorităților administrației publice locale referitor la stabilirea, constatarea, controlul, urmărirea și încasarea impozitelor, taxelor și altor plăți locale datorate de contribuabili, de fundamentarea insuficientă a evaluării diferitelor categorii de venituri în procesul elaborării bugetelor locale.

Unele neajunsuri au fost condiționate de lipsa cadrului juridic corespunzător privind: reglementarea raportului dintre bugetele de nivelul al doilea și întâi la stabilirea normativelor de cheltuieli pentru un locuitor la calcularea transferurilor de susținere financiară a UAT; reglarea folosirii finanțelor publice locale destinate investițiilor capitale de către utilizatorii bugetelor de nivelul întâi, rămase neutilizate la finele anului bugetar; reglementarea modului de capitalizare a dobânzii aferente împrumuturilor contractate pentru investițiile capitale de către autoritățile administrativ-teritoriale.

4. Măsurile întreprinse de către autoritățile UAT pe parcursul controlului în vederea lichidării neajunsurilor stabilite:

- Direcția proprietate și relații funciare din subordinea Consiliului municipal Bălți, de comun acord cu Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Bălți și oficiul cadastral teritorial, au inițiat inventarierea suprafețelor de teren în scopul impozitării lor;
- primăriile or. Sîngerei și satelor (comunelor) Copăceni, Grigorăuca și Prepeliță din raionul respectiv au efectuat calcularea veniturilor proprii în bugetul local în sumă de 36,7 mii lei;
- autoritățile executive ale administrației publice locale au întreprins măsuri în vederea restituirii mijloacelor bugetare neîntemeiat achitate pentru retribuirea muncii;
- de către ordonatori(executori) de credite au fost înregistrate în evidența contabilă operațiuni patrimoniale în sumă totală de 2212,3 mii lei;
- au fost restabilite în evidența contabilă datoriile debitoare în sumă de 8346,3 mii lei, stinse în lipsa documentelor confirmative.

5. Pentru a îmbunătăți managementul bugetelor locale, Curtea de Conturi consideră că autoritățile administrative ale UAT urmează să efectueze:

- a) la elaborarea și aprobarea bugetelor UAT:
 - fundamentarea prevederilor bugetelor UAT pe prognozarea principalelor indicatori macroeconomici și sociali;
 - analiza coraportată a cheltuielilor necesare activității curente și de perspectivă, pornind de la Planurile de dezvoltare urbanistică și de mediu, Programul Național „Satul Moldovenesc” etc.;
 - determinarea cadrului juridic privind reglementarea raportului dintre bugetele de nivelul al doilea și întâi la stabilirea normativelor de cheltuieli pentru un locuitor la calcularea transferurilor de susținere financiară a UAT;
- b) la evaluarea și realizarea veniturilor proprii:
 - estimarea în temeiul analizei reale a bazei impozabile;
 - identificarea surselor de venituri și urmărirea încasării veniturilor bugetelor locale;
 - inventarierea materiei impozabile;

- efectuarea analizei corespunzătoare a restanțelor contribuabililor față de bugetele locale și întreprinderea acțiunilor prevăzute de legislația în vigoare în vederea micșorării lor;

c) la efectuarea cheltuielilor bugetare:

- efectuarea cheltuielilor bugetare în corelație cu posibilitățile reale de încasare a veniturilor bugetelor locale;
- determinarea cadrului juridic privind reglarea folosirii finanțelor publice locale destinate investițiilor capitale de către utilizatorii bugetelor de nivelul întâi, rămase neutilizate la finele anului bugetar;
- determinarea cadrului juridic privind reglementarea modului de capitalizare a dobânzii aferente împrumuturilor contractate pentru investițiile capitale de către autoritățile administrativ-teritoriale;
- asigurarea utilizării alocațiilor bugetare în limitele maxime aprobate, cu respectarea prevederilor legale;

d) administrarea patrimoniului UAT:

- gestionarea eficientă a patrimoniului public al UAT, cu asigurarea integrității lui;
- clarificarea regimului juridic al tuturor terenurilor disponibile, evaluarea acestora și includerea în baza impozabilă conform prevederilor legale.

CAPITOLUL II. Integritatea și gestionarea patrimoniului public

Curtea de Conturi, întru exercitarea atribuțiilor sale, în anul 2005 a efectuat un șir de controale asupra modului de gestionare a patrimoniului public și de derulare a procesului de privatizare.

Principalele constatări în baza rezultatelor controalelor efectuate la acest capitol au fost:

1. Evidența patrimoniului public.

1.1. Unele autorități publice centrale n-au acumulat și generalizat informațiile privind evidența și circulația patrimoniului public.

În perioada anilor 2003-2004, Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului și **Departamentul Construcții și Dezvoltare Teritorială** n-au respectat prevederile Hotărârii Guvernului nr.379 din 03.07.1996 „Cu privire la organizarea evidenței proprietății publice a Republicii Moldova”, neacumulând și negeneralizând informațiile privind evidența și circulația proprietății publice, în baza dărilor de seamă prezentate de către întreprinderile subordonate.

De asemenea, întreprinderile care au activat în **ramura tutunului**, precum și întreprinderile din **complexul energetic** n-au acumulat, n-au generalizat și n-au prezentat autorităților centrale de specialitate informația privind evidența și circulația proprietății publice.

1.2. Nu s-au introdus în termenele stabilite modificările în documentele de constituire.

Ministerul Sănătății și Protecției Sociale și Î.S. „Direcția lucrări auxiliare” n-au asigurat înregistrarea în termenele stabilite prin Legea nr.1265-XIV din 05.10.2000 „Cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor” a modificărilor în documentele de constituire înscrise în Registrul de stat, în legătură cu transmiterea unor încăperi cu valoarea reziduală de 3,2 mil. lei.

1.3. Nu s-au înregistrat drepturile de proprietate asupra bunurilor publice și nu s-au efectuat inventarieri.

Contrar prevederilor actelor legislative și normative în vigoare, Î.S. „Combinatul piscicol din Telenești” n-a înregistrat dreptul de deținător al terenului cu suprafața de 150,2 ha, iar Î.S. „Institutul Național pentru Zootehnie și Medicină Veterinară” și Institutul pentru Mecanizarea și Electricizarea Agriculturii „Mecagro” n-au înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilelor în valoare de 17,7 mil. lei și, respectiv, 2,1 mil. lei.

Imobilele și terenurile de luncă și baltă (cu suprafața de 1691 ha) ale Rezervației Naturale „Prutul de Jos”, subordonată **Agenției pentru Silvicultură**

„**Moldsilva**”, n-au fost înregistrate la Oficiul cadastral teritorial, ceea ce contravine prevederilor Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998.

Concernul „Apele Moldovei” pe lângă **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare**, contrar prevederilor legii sus-menționate și Hotărârii Guvernului nr.162 din 19.02.2004 „Despre unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităților administrativ-teritoriale și a statului”, n-a efectuat inventarierea și n-a înregistrat la Oficiile cadastrale teritoriale bunurile și drepturile întreprinderilor subordonate. Astfel, Asociația Interraională de Producție, Reparație și Exploatare Chișinău n-a înregistrat în evidența contabilă fonduri fixe în sumă de 712,7 mii lei, alte bunuri materiale în sumă de 262,0 mii lei, precum și lipsuri în sumă de 418,1 mii lei.

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului n-a asigurat înregistrarea deplină în evidența contabilă a mijloacelor fixe în sumă de 2,3 mil. lei, prin ce s-au încălcat prevederile Legii contabilității.

La **Ministerul Economiei și Comerțului** n-a fost înregistrat în evidența contabilă terenul de pământ cu suprafața de 11 ha și valoarea de 46,9 mil. lei, transmis ministerului în baza Hotărârii Guvernului nr.727 din 20.07.2005 „Cu privire la fondarea unei societăți pe acțiuni”.

Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale a **Consiliului municipal Chișinău**, în contradicție cu prevederile Legii privind administrația publică locală nr.123-XV din 18.03.2003, n-a supus pe deplin inventarierii bunurile care aparțin municipiului Chișinău, cu aprobarea actelor de inventariere a bunurilor imobile de către Consiliul municipal Chișinău, pentru a servi drept temei de înregistrare în Registrul bunurilor imobile.

2. Rezultatele activității agenților economici care gestionează patrimoniul statului.

2.1. Unele întreprinderi care gestionează proprietatea statului nu funcționează, altele se află în procedură de insolvență.

Astfel, din cele 139 societăți pe acțiuni, aflate în subordinea **Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare**, 28 nu funcționează, iar 15 se află în procedură de insolvență.

2.2. Nu este asigurată integritatea patrimoniului public.

Din cele 334 de stații de pompare a apei, înregistrate la balanța organizațiilor din subordinea **Concernului „Apele Moldovei”**, jumătate nu funcționează, unele fiind recunoscute ca nerentabile, iar restul – uzate și descompletate.

Contrar prevederilor Legii nr.440-XIII din 27.04.1995 „Cu privire la zonele și fișiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă”, în fișa de protecție a lacului Ghidighici, a fost permisă activitatea a 21 de agenți economici, inclusiv a celor care dispun de autorizații de construcție a unui complex de odihnă, eliberate de Primăria Vatra.

Asociația Interraională de Producție, Reparație și Exploatare Chișinău, nerespectând Hotărârea Guvernului nr.32 din 16.01.2001 „Cu privire la măsurile de stabilire a zonelor și fișiilor reverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de

apă”, n-a determinat dimensiunile și fișiile reverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă din zona mun. Chișinău.

Din 192 de cămine studențești aflate în folosința instituțiilor subordonate **Ministerului Educației, Tineretului și Sportului**, 40 nu funcționează. La Școala Profesională din Cimișlia au fost descompletate mijloace fixe cu valoarea inițială de bilanț de 901,5 mii lei, în lipsa autorizației de casare a ministerului.

2.3. Agenții economici care gestionează patrimoniul public au înregistrat rezultate economice scăzute.

Șase societăți pe acțiuni - fabrici de fermentare a tutunului au înregistrat o scădere a indicatorilor economici. În anul 2004, comparativ cu anul 1991, au scăzut de 5,0 ori suprafețele și de 7,0 ori - recolta globală. În anii 2003-2004, șase societăți supuse controlului, împreună cu S.A. ”Tutun-CTC”, au fermentat tutun de 5,5 ori și, respectiv, 7,3 ori mai puțin față de anul 1992, utilizând capacitatea de producție la nivelul de 7,7% și, respectiv, 5,8%. Aceasta a determinat scăderea indicilor de export, astfel încât, în această perioadă, nici o societate din cele șase n-a exportat tutun peste hotarele țării. În anul 2004, S.A. „Tutun-CTC” a exportat 13 tone de țigări și țigarete, pe când importul a constituit 1700 tone, valoarea importului depășind cu 243,1 mil. lei valoarea exportului.

La întreprinderile din **complexul energetic** (S.A. „CET-1”, S.A. „CET-2”, S.A. „CET-Nord”) capacitatea normativă de producție în anul 2004 a fost utilizată la un nivel scăzut (de la 23,5% până la 27,4%).

S.A. „RED Nord-Vest” a admis pierderi supranormative de energie în rețelele de distribuție de 13,4 mil. lei (în anul 2003) și 6,9 mil. lei (în anul 2004), fapt care a influențat negativ starea economico-financiară a întreprinderii.

În anul 2005 șapte unități economice subordonate **Ministerului Sănătății și Protecției Sociale** au activat cu pierderi, care în total au constituit 335,7 mii lei.

Ca urmare a activității economice ineficiente, profitul net la 32 de întreprinderi gestionate de către **Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor** a scăzut în anul 2005, față de anul 2004, cu 4,0 mil. lei.

Activitatea operațională a **Agenciei pentru Silvicultură „Moldsilva”**, în anii 2004-2005, s-a soldat cu pierderi în sumă de 9,3 mil. lei și, respectiv, 10,1 mil. lei. În anul 2004, din 25 de întreprinderi subordonate Agenciei, 10 întreprinderi și-au încheiat activitatea economico-financiară cu pierderi.

În urma prestării serviciilor de transportare a energiei electrice la prețuri mai mici decât cele efective, în anii 2003-2004, Î.S. ”Moldelectrica” a ratat venituri în sumă de 10,5 mil. lei.

3. Monitorizarea activității întreprinderilor de către autoritățile publice centrale de specialitate.

3.1. Autoritățile publice centrale de specialitate au admis nestabilirea indicilor economici pentru întreprinderile subordonate, precum și au transmis bunuri în gestiune fără încheierea contractelor.

Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, ca fondator al întreprinderilor de stat subordonate, n-a stabilit indicii economici de activitate a acestora pentru anul

2005, prin ce n-au fost respectate prevederile Legii cu privire la întreprinderea de stat. Pentru desfășurarea activității de întreprinzător, ministerul, cu derogare de la actele legislative, a transmis managerilor de la 3 întreprinderi de stat, în capitalul social, bunuri în valoare de 731,3 mii lei, fără încheierea contractelor între fondator și manageri.

3.2. S-au exercitat insuficient împuternicirile de administrare a proprietății de stat prin intermediul reprezentanților statului.

Reprezentanții statului în întreprinderile subordonate **Departamentului „Moldova-Tutun”** n-au prezentat rapoartele corespunzătoare, cu propuneri de redresare a situației la întreprinderile din ramura tutunului care au suportat pierderi, prin ce s-au încălcat prevederile Regulamentului „Cu privire la reprezentarea statului în societățile economice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.109 din 02.02.1999.

Atît fostul **Departament al Privatizării și Administrării Proprietății de Stat**, cît și **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare**, nerespectînd prevederile Regulamentului sus-menționat, n-au propus numirea, în modul stabilit de legislație, a reprezentantului statului în Î.M. „Tubecon–Tobacco” S.R.L. (cota statului – 45,0%, sau bunuri materiale și mijloace bănești în sumă de 10615,5 mii lei). Nu s-a efectuat controlul asupra mărimii cotei de participare a statului în capitalul social al Î.M. „Tubecon–Tobacco” S.R.L., precum și asupra integrității și folosirii la destinație a patrimoniului de stat.

Reprezentanții statului, împuterniciți de către **Ministerul Energeticii**, și-au îndeplinit insuficient sarcinile de administrare a proprietății de stat în întreprinderile subordonate. La S.A. „CET-2”, reprezentantul statului, neavînd indicațiile ministerului privind stabilirea normativelor de repartizare a profitului obținut în anul 2003, de sine stătător a decis repartizarea profitului la acoperirea pierderilor din anii precedenți.

Cu încălcarea pct.4 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.109, în perioada mai 2004 - iunie 2005, la S.A. „CET-Nord” lipsea reprezentantul statului, toate deciziile Consiliului societății fiind adoptate fără participarea acestuia.

4. Arenda (locațiunea) bunurilor publice.

4.1. Autoritățile publice n-au întreprins măsurile necesare pentru încasarea deplină a datoriilor pentru arendă, cuantumului arendei (locațiunii) în unele cazuri stabilindu-se cu nerespectarea actelor legislative, fapt care a contribuit la ratarea veniturilor.

În anul 2004, Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului a admis utilizarea de către diferiți agenți economici, asociații obștești a proprietății publice, fără achitarea plății pentru arendă, astfel neîncasînd venituri în sumă de 894,4 mii lei, prin ce s-au încălcat prevederile Legii bugetului de stat pe anul 2004 nr.474-XV din 27.11.2003 și Legii cu privire la arendă nr.861-XII din 14.01.1992. Unii agenți economici n-au achitat cheltuielile pentru serviciile comunale în sumă de 190,0 mii lei, acestea fiind achitate de către Direcție din contul mijloacelor speciale. Începînd cu anul 1998, Casa de cultură „Steaua” a utilizat gratuit patrimoniu public,

concomitent încheind contracte de arendă cu două case de schimb valutar, de la care a încasat plată anuală pentru arendă în sumă de 35,0 mii lei, neasigurând încasarea deplină de la arendași a plăților pentru arendă și serviciile comunale. Datoriile arendașilor la 01.01.2005 au constituit 3447,2 mii lei, fiind în creștere, față de 01.01.2004, cu 1240,7 mii lei, sau cu 63,3%.

În urma aplicării incorecte a coeficienților la calcularea quantumului minim al plății pentru arendă la încăperile transmise în arendă de către **Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne**, în perioada anilor 2003-2004, n-au fost încasate venituri în sumă de 18,8 mii lei, iar de către **Institutul Militar „Alexandru cel Bun” al Ministerului Apărării** – în sumă de 49,6 mii lei.

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului n-a urmărit respectarea condițiilor contractuale de dare în arendă a proprietății publice, ca rezultat nefiind încasate venituri de la arendă în sumă de 5,0 mil.lei, din care suma creanțelor cu termenul de prescripție expirat a alcătuit 1,4 mil.lei.

În anul 2005, diminuând suprafețele transmise în arendă la 2 arendași, **Ministerul Afacerilor Interne** n-a încasat venituri de la plata pentru arendă în sumă de 52,3 mii lei. Ministerul n-a întreprins măsuri de încasare a plăților pentru arendă în termenele stabilite, astfel formându-se datoriile, care la 01.01.2006 constituiau 135,1 mii lei.

Au fost stabilite încălcări la darea în arendă a patrimoniului statului și de către întreprinderile subordonate **Departamentului Agroindustrial „Moldova-Tutun”**, din cauza lipsei evidenței contractelor de arendă, precum și a datoriilor formate, ceea ce a determinat neîncasarea veniturilor de la arendă în sumă de 137,3 mii lei.

Controlul asupra eficienței utilizării și gestionării patrimoniului public la întreprinderile din **complexul energetic** a stabilit încălcări ale legislației la darea în arendă, ceea ce a contribuit la ratarea veniturilor în sumă de 211,6 mii lei.

Contrar prevederilor art.2 din Legea cu privire la arendă, **Consiliul municipal Chișinău**, prin deciziile sale, a dat în arendă cu titlu gratuit patrimoniul municipal cu suprafața de 450,3 m². În rezultatul necalculării plății pentru arenda acestor încăperi, în bugetul municipal n-au fost încasate venituri în sumă de 134,4 mii lei.

Primăria orașului Taraclia a transmis în arendă patrimoniu public (complexul sportiv), fără a calcula și a încasa plata pentru arendă în sumă de 134,4 mii lei.

5. Activitatea agenților economici în condițiile acțiunii acordurilor-memorandum.

5.1. Încheierea acordurilor-memorandum între Consiliul Creditorilor și unele întreprinderi care au gestionat proprietatea statului nu s-a soldat cu rezultate eficiente.

Potrivit acordurilor-memorandum încheiate cu 6 societăți din **ramura tutunului**, la 01.01.2005 au fost înghețate plăți fiscale și sancțiuni în sumă de 15,9 mil. lei, iar anterior au fost anulate datoriile față de bugetul consolidat în sumă de 9,3 mil. lei, însă aceste măsuri n-au contribuit la revigorarea situației la aceste întreprinderi.

La unele întreprinderi din **complexul energetic** (S.A. „CET-Nord” S.A. „CET-1”) au fost stabilite cazuri de nerespectare a prevederilor acordurilor-memorandum.

S.A. „Viorica-Cosmetic”, cota statului în care este administrată de către **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare**, n-a respectat prevederile Acordului-memorandum încheiat la 01.08.2000 cu Consiliul Creditorilor, în ce privește încasarea creanțelor, majorarea profitului net, repatrierea valutei în termenele stabilite. În perioada acțiunii acordului-memorandum au fost înstrăinate, în urma sechestrării de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, bunuri imobile cu valoarea reziduală de 571,3 mii lei, la prețul de 300,4 mii lei, fără TVA, întreprinderea suportând pierderi în sumă de 270,9 mii lei.

6. Comercializarea activelor neutilizate în procesul tehnologic.

6.1. Activele neutilizate în procesul tehnologic s-au comercializat fără a fi determinată modalitatea de comercializare.

În perioada anilor 2003-2004, la comercializarea activelor neutilizate în procesul tehnologic ale întreprinderilor subordonate **Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor** s-a constatat că în 44 de cazuri (din 97), ministerul a autorizat comercializarea acestora fără a stabili modalitatea de comercializare (licitație, negocieri directe), ceea ce contravine Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.665 din 29.11.1996 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de comercializare a activelor neutilizate în procesul tehnologic al întreprinderilor”.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de asemenea, a permis întreprinderilor subordonate comercializarea activelor neutilizate în procesul tehnologic, fără a stabili modalitatea de comercializare (licitație, negocieri directe), cum ar fi cazul S.A. „FFT Orhei”, care în anii 2003-2004 a realizat 5 depozite și un bloc de producție.

De asemenea, **Departamentul Agroindustrial „Moldova-Tutun”**, fără a stabili modalitatea, i-a permis S.A. „FFT Șoldănești” să comercializeze activele neutilizate în procesul tehnologic la prețuri mai mici decât valoarea reziduală a acestora, pierderile constituind 238,2 mii lei.

6.2. Comercializarea activelor neutilizate în procesul tehnologic, în unele cazuri, a fost efectuată contrar prevederilor actelor normative.

Agenția Construcții și Dezvoltare Regională, contrar Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.349 din 21.06.1996 „Cu privire la modul de evaluare și vânzare-cumpărare a obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate” și Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.665 din 29.11.1996, a acceptat comercializarea activelor neutilizate în procesul tehnologic, care anterior au fost arendate, fapt ce a contribuit la neîncasarea în buget a veniturilor în sumă de 2,6 mil. lei. Totodată, obiecte din fondul de imobile nelocuibile arendate au fost comercializate, cu permisiunea **Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor**, ca active neutilizate în procesul tehnologic al întreprinderilor, neîncasându-se venituri bugetare în sumă de 72,9 mii lei.

7. Privatizarea obiectelor din fondul de imobile nelocuibile.

7.1. Obiectele din fondul de imobile nelocuibile arendate s-au privatizat în lipsa informației privind obiectele pasibile privatizării.

La 01.01.2006, organele administrației publice locale, autoritățile publice centrale și ministerele de ramură n-au prezentat **Agenției Privatizare pe lângă Ministerul Economiei și Comerțului** listele obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate pasibile privatizării, ceea ce contravine prevederilor Hotărârii Guvernului nr.349 din 21.06.1996 „Cu privire la modul de evaluare și vânzare-cumpărare a obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate”.

7.2. Privatizarea obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate în perioada anilor 2003-2004, în majoritatea cazurilor, s-a efectuat în lipsa acordului obligatoriu al organelor administrației publice centrale și locale.

În perioada anilor 2003-2004, Comisia republicană de privatizare a obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate a examinat 40 de cereri ale arendașilor care aveau încheiate contracte cu Asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate și a permis privatizarea a 39 de imobile cu suprafața totală de 2375,4 m², fără acordul obligatoriu al organelor administrației publice centrale și locale, prin ce s-au încălcat prevederile Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.349 din 21.06.1996 „Cu privire la modul de evaluare și vânzare-cumpărare a obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate”.

Privatizarea imobilelor cu destinația „atelier de creație”, în majoritatea cazurilor, a fost efectuată în lipsa consimțământului certificat al organului de conducere al uniunilor respective și în lipsa autorizațiilor organului abilitat, ceea ce contravine Legii privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10.03.1993.

7.3. Nu se urmărește executarea hotărârilor adoptate.

În contradicție cu prevederile actelor normative, Comisia republicană de privatizare a obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate și Agenția Privatizare pe lângă Ministerul Economiei și Comerțului n-au urmărit executarea întocmai a hotărârilor adoptate și încasarea integrală în buget a mijloacelor bănești provenite de la privatizarea obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate și n-au supravegheat pe deplin respectarea prevederilor contractuale de către agenții economici și persoanele fizice, ceea ce a contribuit la formarea datoriilor față de stat. Obiectele, plata pentru privatizarea cărora n-a fost achitată în termenele stabilite, n-au fost expuse spre realizare la licitații pe principii generale. Astfel, au fost depistate cazuri de neachitare sau lipsă de documente care ar confirma achitarea pentru privatizarea obiectelor din fondul de imobile nelocuibile în valoare de cca. 2,8 mil. lei.

7.4. Lipsesc documentele justificative privind privatizarea a șase obiecte cu suprafața de 448,7m² și costul de 339,9 mii lei, amplasate în mun. Chișinău.

7.5. Documentele pentru privatizarea obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate sînd examinate fără înregistrarea dreptului de proprietate.

Comisia republicană de privatizare a obiectelor din fondul de imobile nelocuibile arendate a examinat 19 dosare cadastrale și a permis privatizarea obiectelor în lipsa înregistrării drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile, prin ce s-au încălcat prevederile actelor normative.

7.6. Transmiterea proprietății publice în gestiunea Asociațiilor de proprietari ai locuințelor privatizate a fost efectuată fără delimitarea acestora.

Autoritățile administrației publice centrale și locale au transmis la bilanțul Asociațiilor de proprietari ai locuințelor privatizate blocurile de locuit, fără a delimita încăperile care se transmit în gestiune, cele care rămîn în proprietatea statului și spațiile de folosință comună, astfel nerespectîndu-se prevederile Legii privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10.03.1993.

8. Utilizarea mijloacelor financiare prevăzute pentru finanțarea investițiilor capitale în anul 2005.

În conformitate cu Legea bugetului de stat pe anul 2005, pentru investiții capitale, în bugetul de stat au fost preconizate 765,8 mil. lei, finanțate fiind 692,7 mil. lei (inclusiv din contul componentei de bază – 616,6 mil. lei, mijloacelor speciale – 61,4 mil. lei, granturilor – 14,7 mil. lei). Comparativ cu anul precedent, cheltuielile pentru investițiile capitale din bugetul de stat s-au majorat de 2,8 ori, sau cu 396,5 mil. lei (de la 220,1 mil. lei pînă la 616,6 mil. lei în anul 2005). În total, din bugetul de stat și bugetul unităților administrativ-teritoriale, pentru finanțarea investițiilor capitale au fost alocate mijloace financiare în sumă de 906,4 mil. lei, din care investițiile finanțate din veniturile bugetelor locale – 213,7 mil. lei. De menționat că din totalul mijloacelor finanțate din bugetul de stat pentru investițiile capitale (616,6 mil. lei), 53,9% au fost alocate bugetelor locale (332,2 mil. lei).

Investițiile capitale, valorificate în anul 2005, au constituit 649,4 mil. lei (cheltuieli de bază și mijloace speciale), sau 93,7% din sumele finanțate.

În anul 2005, partea preponderentă a cheltuielilor de bază – 248,3 mil. lei (40,3%) s-a utilizat la implementarea Programului național de gazificare a Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1643 din 19.12.2002.

Circa 11,1%, sau 68,3 mil. lei din cheltuielile totale (de bază) au fost repartizate pentru ramura învățămîntului, sau cu 49,9 mil. lei mai mult față de anul 2004, totodată fiind utilizate pentru aceasta 38,0 mil. lei (61,9%) din contul mijloacelor speciale.

8.1. Valorificarea investițiilor capitale din contul mijloacelor speciale s-a efectuat la un nivel redus.

Cheltuielile pentru investițiile capitale din contul mijloacelor speciale au fost executate la nivelul de 57,9% (61,4 mil. lei) din totalul mijloacelor prevăzute de 106,1 mil. lei. Planurile de finanțare din contul mijloacelor speciale au fost executate la nivel redus de către Ministerul Dezvoltării Informaționale (11,8%), Ministerul Apărării (22,2%), Ministerul Educației, Tineretului și Sportului (63,6%), Aparatul Guvernului (40,5%).

8.2. Valorificarea unor volume de lucrări executate n-a fost confirmată.

La 01.01.2006, suma investițiilor capitale finanțate din buget de către Ministerul Finanțelor, neconfirmată ulterior prin volumele de lucrări executate efectiv pe parcursul anului de gestiune în construcții, constituia 40,7 mil. lei.

Cele mai mari sume neconfirmate au fost înregistrate la Ministerul Culturii și Turismului (sistemul autonom de încălzire al Î.S. „Cercul din Chișinău”) – 4312,1 mii lei, la Ministerul Educației, Tineretului și Sportului (cazangeria Universității de Stat din Moldova) – 1929,4 mii lei, la obiectivul „Gazificarea orașelului militar, satul Lunga, raionul Florești” – 716,1 mii lei etc.

Contrar prevederilor legale, antreprenorul la obiectivul „Alimentarea cu apă a comunei Pîrlița” a inclus în actele de primire-predare cheltuieli în sumă de 333,1 mii lei în lipsa documentelor justificative.

8.3. A fost admisă efectuarea de cheltuieli cu depășirea limitei alocațiilor bugetare.

Cheltuieli cu depășirea limitei alocațiilor bugetare au fost admise de către primăria Ștefan Vodă – 3224,4 mii lei, Consiliul raional Cimișlia – 1231,0 mii lei, primăria Cățeleni, raionul Hîncești – 72,1 mii lei, primăria Orhei – 54,5 mii lei.

8.4. Achizițiile suplimentare de lucrări în construcții s-au efectuat cu depășirea nivelului stabilit.

Consiliul raional Ungheni a efectuat achiziții suplimentare de lucrări de gazificare cu depășirea nivelului de 30% din cuantumul achiziției inițiale, sau cu 4877,0 mii lei mai mult.

8.5. Redistribuirea alocațiilor pentru finanțarea investițiilor capitale între beneficiari și obiective s-a efectuat cu unele abateri de la legislația în vigoare.

În lipsa dreptului de a include un obiectiv nou, Ministerul Finanțelor, conform Hotărîrii Guvernului nr.1089 din 25.10.2005 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”, a alocat 13,2 mil. lei pentru finanțarea obiectivului Î.S.„Cercul din Chișinău” din contul veniturilor generale ale bugetului de stat.

8.6. Autoritățile împuternicite nu și-au asumat pe deplin responsabilitatea, ceea ce a contribuit la majorarea nejustificată a volumelor lucrărilor.

În anul 2005, **Ministerul Culturii și Turismului** s-a eschivat de la îndeplinirea obligațiilor de beneficiar, prevăzute de legislație, transmitînd exercitarea funcțiilor de beneficiar întreprinderilor din subordine, care, conform legii, nu sînt responsabile de controlul volumelor lucrărilor executate. O situație analogică s-a constatat la **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** și la **Ministerul Educației, Tineretului și Sportului**.

Contrar actelor legislative, **Ministerul Culturii și Turismului** și conducerea Î.S. „Teatrul Național de Operă și Balet” n-au efectuat controlul cheltuielilor în construcție, în ce privește prețurile materialelor indicate în actele de recepție la

reparația capitală a sistemului de încălzire, în rezultat fiind admisă majorarea cu 280,5 mii lei a prețurilor incluse în actul de recepție.

Conform actelor recepționate de la antreprenor, Serviciul Vamal a acceptat majorarea cotelor beneficiului de deviz și cheltuielilor de regie cu 1,3 mil. lei, ceea ce contravine prevederilor regulamentare.

La **Departamentul Agroindustrial „Moldova-Vin”** – obiectivul „Reconstrucția Centrului de cercetări al Institutului Național pentru Viticultură și Vinificație, or. Codru, mun. Chișinău”, antreprenorul a majorat suma lucrărilor efectuate cu 150,6 mii lei (pentru lucrările efectuate în clădiri exploatate și condiții constrânse), care n-au fost argumentate și incluse în documentația de deviz.

Nerespectarea prevederilor actelor legislative și normative de către 15 autorități publice locale care au beneficiat de mijloace destinate investițiilor capitale a cauzat majorarea prețurilor și cheltuielilor nejustificate la îndeplinirea lucrărilor în sumă de 2360,0 mii lei.

8.7. Finanțarea obiectivelor, în unele cazuri, a fost efectuată în lipsa documentației de deviz, aprobată și expertizată în modul stabilit.

Nouă autorități publice locale și centrale au admis cazuri de finanțare a unor obiecte în sumă de 40,0 mil. lei în lipsa documentației de deviz în componența proiectului aprobat și expertizat în modul stabilit, inclusiv Serviciul Vamal – 37,8 mil. lei, Consiliul raional Hîncești – 758,7 mii lei, Consiliul raional Leova – 621,2 mii lei, primăria mun. Bălți – 109,7 mii lei etc., prin ce au fost încălcate prevederile Legii privind calitatea în construcții,

8.8. Nu s-au respectat prevederile legale la transferarea defalcărilor în fondul special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții.

Unsprezece autorități publice locale n-au asigurat calcularea și transferarea defalcărilor în mărime de 0,3% din volumul investițiilor în fondul special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții în sumă de 2756,6 mii lei, prin ce s-au încălcat prevederile legii nominalizate și Regulamentului „Cu privire la modul de creare și distribuire a mijloacelor fondului extrabugetar pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.216 din 20.03.2001.

8.9. Reflectarea în evidența contabilă a mijloacelor alocate, fondurilor fixe, precum și a datoriilor a fost efectuată cu abateri de la legislație.

Ca rezultat al nerespectării Legii contabilității, în evidența contabilă a 14 autorități publice locale nu s-au reflectat unele datorii debitoare și creditoare, fonduri fixe, cheltuieli efectuate. N-au fost înregistrate în evidența contabilă și confirmate prin procesele-verbale de recepție finală obiectele finalizate în valoare totală de 44338,0 mii lei.

Genaralizînd cele menționate, Curtea de Conturi evidențiază cazuri de evaluare a obiectelor supuse privatizării cu abateri regulamentare, de gestionare și evidență defectuoasă a patrimoniului, ceea ce a contribuit la denaturarea situației

acestui, precum și cazuri de comercializare a activelor neutilizate în procesul tehnologic al întreprinderilor cu nerespectarea actelor normative.

Recomandările Curții de Conturi privind îmbunătățirea administrării patrimoniului public sînt orientate spre:

- 1) determinarea cuantumului deplin al patrimoniului de stat estimat la valoarea de piață și specificat după organele de administrare și gestionare;
- 2) aplicarea pe larg a diverselor instrumente ale economiei de piață în procesul utilizării patrimoniului de stat;
- 3) elaborarea și aplicarea unor mecanisme eficiente de monitorizare a activității entităților economice cu capital social de stat preponderent;
- 4) urgentarea procesului de înregistrare cadastrală a proprietății, inclusiv a terenurilor și masivelor silvice;
- 5) îmbunătățirea managementului contabil;
- 6) instituționalizarea controlului asupra volumelor și calității lucrărilor de construcție efectuate din banii publici.

CAPITOLUL III. Acțiunile întreprinse pentru lichidarea încălcărilor depistate de către Curtea de Conturi

Curtea de Conturi, întru exercitarea atribuțiilor sale consfințite în art.133 din Constituția Republicii Moldova și în Legea privind Curtea de Conturi referitor la realizarea controlului financiar extern ulterior, în anul 2005 a **adoptat 61 de hotărâri** în baza rezultatelor controalelor efectuate, care includ cerințe și recomandări în vederea lichidării încălcărilor și deficiențelor depistate, perfecționării cadrului legislativ și normativ, recuperării pagubei materiale, sancționării disciplinare a persoanelor responsabile de încălcarea legislației.

1. Hotărârile adoptate de Curtea de Conturi pe marginea rapoartelor de control.

Pornind de la prevederile legii că hotărârile Curții de Conturi sînt executorii pentru toate autoritățile administrației publice și pentru toate persoanele juridice și fizice vizate, în anul 2005, hotărârile adoptate de Curtea de Conturi au fost remise pentru executare la 560 de entități controlate, fiind informate în același timp organele ierarhic superioare, în vederea întreprinderii măsurilor de lichidare a încălcărilor stabilite.

Despre încălcările depistate au fost informate organele financiare - 8 cazuri, Președintele Republicii Moldova - 22 de cazuri, Parlamentul - 29 de cazuri, Guvernul – 13 cazuri. Procuraturii Generale i-au fost expediate spre informare 15 hotărâri.

Hotărârile Curții de Conturi din perioada de referință conțin **792 de cerințe** și propuneri privind lichidarea încălcărilor și neajunsurilor depistate, perfecționarea cadrului legislativ și normativ, recuperarea pagubei materiale, sancționarea disciplinară a persoanelor care au comis încălcări. Conform situației la 01.01.2006, factorii de decizie au informat despre executarea a 634 (80 la sută) de cerințe și propuneri înaintate de Curtea de Conturi.

Asupra nivelului de executare a hotărârilor Curții de Conturi a influențat negativ faptul că în perioada anilor 2000-2004 au avut loc restructurări în administrația publică, fiind eliberate din funcție majoritatea persoanelor cu funcții de răspundere ale entităților supuse controlului, aceasta, la rîndul său, generînd tărăgănarea executării cerințelor.

2. Rezultatele executării cerințelor și recomandărilor hotărârilor Curții de Conturi.

În rezultatul executării hotărârilor Curții de Conturi, în anul 2005, în bugetul public național s-au încasat și restituit plăți suplimentare obligatorii **în sumă de 35,4 mil. lei**, în bugetele unităților administrative-teritoriale au fost încasate și restabilite venituri suplimentare și mijloace bugetare **în sumă de 1,6 mil. lei**.

Autoritățile administrației publice, în rezultatul acțiunilor întreprinse privind executarea hotărârilor Curții de Conturi, în condițiile legislației, au restabilit în evidența contabilă patrimoniu public **în valoare de 31,2 mil. lei**, inclusiv patrimoniul transmis în contul stingerii datoriilor istorice. S-au restabilit în evidența contabilă

cheltuielile efective la construcția gazoductelor în sumă totală de 32,3 mil lei, reflectate incorect la cheltuielile bugetare pentru întreținerea instituției, care au fost anulate la sfârșitul anului.

Conform hotărîrilor Curții de Conturi, pentru încălcarea legislației, au fost sancționate disciplinar **164 de persoane** cu funcții de răspundere, inclusiv destituite din funcție – 19 persoane.

Unele hotărîri ale Curții de Conturi au fost examinate în cadrul ședințelor Guvernului, fiind emise indicațiile de rigoare autorităților administrației publice conform competenței în vederea luării măsurilor de lichidare a încălcărilor depistate.

De asemenea, hotărîrile Curții de Conturi au fost examinate în cadrul ședințelor colegiilor ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice, consiliilor locale și raionale, în urma cărora au fost aprobate planuri de acțiuni privind lichidarea încălcărilor depistate.

3. Sinteza acțiunilor întreprinse de către Ministerul Finanțelor privind formarea și utilizarea resurselor bugetului de stat și de către Compania Națională de Asigurări în Medicină privind formarea și utilizarea resurselor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Întru executarea cerințelor hotărîrii Curții de Conturi adoptate în rezultatul controlului asupra executării bugetului de stat pe anul 2004 și al situației datoriei de stat, precum și asupra respectării garanțiilor guvernamentale pentru creditele externe și în scopul calculării și ținerii evidenței tuturor obligațiilor directe și condiționale ale Republicii Moldova, de la 01.01.2005, Ministerul Finanțelor a început să țină Registrul datoriei de stat în modul stabilit de legislație.

Ministerul Finanțelor a înregistrat în evidența contabilă datoriile pe titlurile executorii neachitate în anul de gestiune, a suspendat achitarea față de firma „Glassis Enterprises LLC” pînă la luarea deciziei definitive de către instanța judecătorească, a corectat cu 0,4 mil. lei datoriile și cheltuielile efective la compartimentul fondul de rezervă al Guvernului, datoriile agenților economici achitate organismelor internaționale din bugetul de stat și care urmau a fi restabilite.

În rezultatul controlului tematic asupra eficienței utilizării mijloacelor financiare la implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală, CNAM a stabilit cu banca deserventă condiții favorabile de achitare a dobînzii la soldurile conturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Prin ordinul comun al Ministerului Sănătății și Protecției Sociale și al CNAM, au fost aprobate formularele de evidență medicală primară, formularele rapoartelor despre executarea indicatorilor de calitate în asistența medicală urgentă la etapa prespitalicească și asistența primară, precum și alte formulare obligatorii de asistență medicală, cu punerea lor în aplicare de la 01.01.2005, au fost elaborate criteriile de contractare a serviciilor medico-sanitare în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală.

De asemenea, prin ordinul comun al Ministerului Sănătății și Protecției Sociale și al Ministerului Finanțelor au fost aprobate normativele stocurilor de valori materiale ale instituțiilor medico-sanitare și de învățămînt finanțate din contul bugetului, care au fost recomandate.

4. Sinteza acțiunilor întreprinse de către executorii de buget ai autorităților administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale.

Examinarea și adoptarea hotărârilor privind controalele asupra formării și utilizării resurselor bugetelor unităților administrative-teritoriale au dus la sporirea responsabilității executorilor de buget în teritoriu la încasarea veniturilor conform prevederilor legislației, oportunitatea și legalitatea angajării și utilizării alocațiilor bugetare, respectarea legislației la efectuarea achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile instituțiilor publice, integritatea bunurilor aflate în administrare. Unele autorități reprezentative și deliberative au aprobat Regulamentele privind modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale, mărimea taxelor la serviciile efectuate și prestate contra plată de instituțiile publice.

Prin controalele efectuate de Curtea de Conturi au fost stopate acțiunile nelegitime ale autorităților administrației publice locale la gestionarea mijloacelor materiale și financiare publice. Ca rezultat, nu s-a admis prejudicierea bugetelor respective. Primăriile Sîrma, Cazangic, Vozneseni (raionul Leova) au revizuit contractele de vânzare-cumpărare și de arendă a terenurilor proprietate publică, fiind introduse modificări la calculul prețului normativ al pământului și al plății pentru arendă în conformitate cu prevederile legislației, ceea ce va duce la acumularea mijloacelor suplimentare la bugetele respective.

Consiliul orașenesc Criuleni, pe cazul diminuării prețului pământului cu 453,7 mii lei, a întreprins acțiuni și a reziliat contractul de vânzare-cumpărare a terenului cu suprafața de 0,75 ha, situat în orașul Criuleni, cu retragerea ulterioară a acestuia în fondul de rezervă al primăriei.

La solicitarea președintelui raionului Leova referitor la executarea cerinței Curții de Conturi, Oficiul teritorial Hîncești al Aparatului Guvernului a efectuat controlul administrativ al actelor adoptate de autoritățile administrației publice locale: decizia consiliului local Tigheci privind acordarea înlesnirilor la pășuni și decizia consiliului local Tomai despre realizarea unor unități de transport aflate la balanța primăriei. Ca urmare a verificării legalității, de către consiliile locale respective actele menționate au fost abrogate ca fiind ilegale.

5. Sinteza acțiunilor întreprinse de către executorii de buget și de alți factori de decizie întru asigurarea respectării prevederilor legale ce țin de gestionarea patrimoniului public și resurselor naturale.

Prin controlul exercitat de Curtea de Conturi asupra utilizării legale și conform destinației a patrimoniului public, de către autoritățile administrației publice au fost realizate măsuri eficiente de asigurare a respectării prevederilor legale privind gestionarea patrimoniului statului, utilizarea veniturilor nerepartizate ca dividende, calcularea plății pentru locațiune/arendă.

Conform competențelor stabilite de legislație, unele autorități ale administrației publice au verificat și definitivat listele întreprinderilor transmise în administrare, capitalul social al cărora este integral sau parțial de stat, au precizat și aprobat valoarea patrimoniului, cotele-părți de proprietate și reprezentanții statului, au verificat listele obiectelor arendate, contractele de locațiune și de arendă și au determinat plata respectivă potrivit prevederilor legislației, fiind întreprinse acțiunile respective de lichidare a deficiențelor.

Totodată, Guvernul a atenționat autoritățile administrației publice centrale asupra respectării stricte a prevederilor Regulamentului cu privire la Registrul patrimoniului public.

În scopul sporirii responsabilității reprezentanților statului, Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin” a constituit Comisia de bilanț pentru examinarea activității economico-financiare și a programelor de activitate a întreprinderilor și societăților economice cu capital integral și preponderent de stat din ramura viticolă. În cadrul acesteia au fost atenționați reprezentanții statului și managerii întreprinderilor asupra neîndeplinirii unor indicatori economico-financiar, cu luarea măsurilor corespunzătoare.

Întru executarea hotărârii Curții de Conturi privind rezultatele controlului asupra gestionării unor resurse naturale, Agenția de Stat pentru Geologie „AGEOM” a elaborat și aprobat Regulamentul Fondului de Stat de informații privind subsolul, Regulile de folosire a documentelor geologice din Fondul de Stat de informații privind subsolul, a efectuat completări în Cadastrul zăcămintelor de substanțe minerale utile al Republicii Moldova, la care se elaborează și pașaportul zăcămintului.

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, în comun cu instituțiile interesate, au elaborat și aprobat Planul calendaristic de perfecționare a actelor legislative și normative ce țin de reglementarea relațiilor în domeniul folosirii subsolului. Organele teritoriale ale Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale au stopat activitatea unor agenți economici, în organele de drept fiind înaintate materialele despre extragerea ilicită a zăcămintelor naturale.

În vederea stopării activității de extragere a zăcămintelor naturale în lipsa licențelor, recultivării terenurilor utilizate anterior sub cariere, Consiliul municipal Chișinău a adoptat decizia nr.37/22 din 27.12.2005 „Cu privire la Cadastrul resurselor subsolului, evidența extragerii zăcămintelor, a prelucrării lor și evidența deșeurilor de pe urma prelucrării acestora”, care prevede întreprinderea unor măsuri de ameliorare a situației la utilizarea subsolului și resurselor naturale în hotarele administrative ale municipiului Chișinău și în localitățile din componența lui.

Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale au luat unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităților administrativ-teritoriale și a statului și, ca rezultat, la balanța autorităților respective au fost înregistrate bunuri imobile, inclusiv la balanța primăriei or. Strășeni - construcții, obiecte nefinalizate în valoare totală de 1203,5 mii lei, la balanța primăriei satului Dubăsarii Vechi a fost înregistrat conacul familiei Donici și necropola familiilor Donici și Macri, precum și școala nouă – obiect de construcție în stadiu de conservare. Unele autorități executive au înregistrat dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile, inclusiv asupra terenurilor unităților administrativ-teritoriale, au efectuat modificări și completări la contractele de locațiune a încăperilor proprietate publică, pentru stabilirea cuantumului plății potrivit prevederilor legislației.

6. Sinteza acțiunilor întreprinse privind executarea recomandărilor Curții de Conturi referitor la modificarea și completarea legislației.

Ministerul Finanțelor, la indicația Guvernului privind executarea propunerilor înaintate de Curtea de Conturi, a elaborat propunerile de modificare a Codului fiscal

în partea ce ține de abilitarea autorităților reprezentative ale administrației publice locale cu dreptul de acordare a facilităților fiscale la impozitul pe bunurile imobile, care ulterior au fost adoptate de Parlamentul Republicii Moldova conform Legii nr.235-XVI din 14.10.2005 „Pentru modificarea articolului 284 din titlul VI al Codului fiscal”.

În scopul asigurării disciplinei în ce privește evidența circulației patrimoniului, Guvernul, prin Hotărârea nr.305 din 23.03.2006, a aprobat modificări și completări în unele hotărâri ale sale ce reglementează aspectul în cauză: nr.379 din 03.07.1996 „Cu privire la organizarea evidenței proprietății publice a Republicii Moldova”, nr.833 din 04.09.1997 „Cu privire la delegarea funcțiilor de administrare a proprietății de stat organelor centrale de specialitate” și nr.1016 din 01.10.1998 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Registrul patrimoniului public”.

Ca urmare a examinării rezultatelor controlului asupra activității organelor de control nefinanciar și supraveghere, în cadrul ședințelor Guvernului a fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr.920 din 30.08.2005 „Cu privire la Nomenclatorul autorizațiilor, permisiunilor și certificatelor, eliberate de către autoritățile administrative centrale și organele subordonate acestora persoanelor fizice și juridice pentru practicarea activității antreprenoriale” și au fost întreprinse unele măsuri de reglementare a activității organelor de control nefinanciar și supraveghere și de lichidare a deficiențelor depistate.

În scopul perfectării actelor normative din domeniul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, prin Hotărârea Guvernului nr.720 din 18.07.2005 „Cu privire la aprobarea Modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului”, au fost operate modificări în Contractul-tip de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1636 din 18.12.2002, prin care Compania poate delega unele drepturi și obligațiuni ce reies din contract agențiilor sale teritoriale.

7. Acțiuni întreprinse de Banca Națională a Moldovei.

Conform acțiunilor întreprinse întru executarea hotărârii adoptate în baza rezultatelor reviziei financiare efectuate la Banca Națională a Moldovei și ale controlului asupra emisiunii banilor, utilizării resurselor creditare și valutare ale statului în perioada anilor 2003-2004, Consiliul de Administrație al BNM a operat modificări în Regulamentul cu privire la clasificarea creditelor acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei și formarea reducerilor pentru pierderi la credite, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al BNM din 16.07.1998, acesta fiind adus în concordanță cu noile prevederi ale Standardului Internațional de Raportare Financiară 39. De asemenea, BNM a transferat la bugetul de stat suma de 1418,1 mii lei din contul venitului net pentru anul 2006.

8. Acțiuni întreprinse de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat conform cerințelor Curții de Conturi.

Potrivit cerințelor din hotărârile Curții de Conturi, IFPS a efectuat controale tematiche, în rezultatul cărora au fost calculate suplimentar la buget impozite, penalități și aplicate sancțiuni fiscale aferente activității antreprenoriale în sumă

totală de 14,7 mil. lei, au fost diminuate pierderile fiscale cu 976,8 mii lei, s-a micșorat trecerea în cont a TVA cu 208,9 mii lei.

Întru executarea cerințelor hotărârii Curții de Conturi privind rezultatele controlului asupra elaborării și executării bugetului raionului Fălești pe anul 2004, IFS pe raionul Fălești a calculat suplimentar impozitul funciar la 16 primării în sumă totală de 153,6 mii lei, fiind aplicate măsuri de sancționare față de colaboratorii fiscali ce nu au asigurat exercitarea conformă a obligațiilor funcționale, precum și controlul asupra acordării neîntemeiate a înlesnirilor și asupra activității serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor.

Potrivit cerinței Curții de Conturi, IFPS, în rezultatul controlului tematic asupra activității de extragere a zăcămintelor naturale, a stabilit la unii agenți economici desfășurarea activității economice ilicite de exploatare a zăcămintelor minerale, precum și eschivarea de la calculul și de la plata taxei pentru dreptul de a extrage minerale utile. În urma controlului fiscal efectuat, la buget au fost calculate plăți și sancțiuni în sumă totală de 1072,0 mii lei.

9. Acțiuni întreprinse în procesul controalelor.

Pe parcursul controalelor exercitate ulterior, Curtea de Conturi și-a propus ca sarcină și întreprinderea măsurilor eficiente de lichidare a încălcărilor și deficiențelor stabilite în gestionarea mijloacelor materiale și financiare ale statului. Ca urmare a acțiunilor întreprinse de către factorii de decizie supuși controlului, Curtea de Conturi, la adoptarea unor hotărâri, a luat act de următoarele: Inspectoratul Principal de Stat pentru Carantină Fitosanitară a transferat la bugetul de stat venituri în sumă de 333,6 mii lei, obținute de la prestarea serviciilor fitosanitare, fără precizarea devizului de cheltuieli în ordinea stabilită; la bugetul de stat au fost încasate accize, impozite și sancțiuni în sumă totală de 41,7 mii lei; în bugetele raionale ale unor unități administrativ-teritoriale au fost încasate venituri în sumă totală de 75,5 mii lei; IFS pe raionul Fălești a restabilit diminuarea neîntemeiată a impozitului funciar la 4 primării ale raionului în sumă de 343,3 mii lei; au fost transferate de la contul special al primăriei mun. Bălți la contul bugetar veniturile din vânzarea proprietății municipale în sumă de 70,8 mii lei; a fost recuperat prejudiciul cauzat Spitalului raional Hîncești în sumă de 11,8 mii lei.

10. Conlucrarea Curții de Conturi cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și cu alte organe de drept.

Una din sarcinile importante ale Curții de Conturi este prevenirea cauzării prejudiciului statului și luarea de măsuri concrete și eficiente pentru recuperarea acestui prejudiciu, tragerea la răspundere a factorilor de decizie care au comis încălcări și nu-și onorează întocmai atribuțiile funcționale privind protejarea intereselor economice ale statului. Astfel, în scopul recuperării prejudiciilor cauzate statului și tragerii la răspundere a persoanelor vinovate, Curtea de Conturi, în perioada anului 2005, în conformitate cu prevederile art.28 lit.h) din Legea privind Curtea de Conturi, a remis Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției 28 de materiale.

În urma examinării materialelor Curții de Conturi, CCCEC a pornit 9 cauze penale în baza a 6 materiale. Pe 18 materiale s-a refuzat în pornirea urmăririi penale,

din care pe 2 - cu tragere la răspundere administrativă. Se află în curs de examinare 2 materiale.

În perioada de referință, au fost întocmite 4 procese-verbale administrative, în baza cărora, față de 2 persoane cu funcții de răspundere Curtea de Conturi a aplicat sancțiuni administrative în sumă totală de 6,8 mii lei.

În anul 2005, Curtea de Conturi s-a aflat în litigiu de judecată în ordine de contencios administrativ cu subiecții controlați pe 16 cauze, în urma examinării cărora 8 au fost soluționate în favoarea Curții de Conturi, pe 2 cauze instanțele de judecată au admis cererile de chemare în judecată în favoarea reclamantilor, iar 6 cauze continuă să se afle în curs de examinare.

Pentru încasarea penalităților de la agenții economici care au dezafectat mijloace bugetare, în perioada anului 2005, în urma înaintării a 6 acțiuni de către Curtea de Conturi, instanțele de judecată economice au decis încasarea în folosul statului a 50,0 mii lei.

În același timp, în perioada raportată, Curtea de Conturi a participat ca terță în instanțele de judecată economice pe 4 cauze.

În perioada de referință, în urma încheierii Acordurilor cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate, a sporit conlucrarea în domeniul combaterii încălcărilor legislației economico-financiare. Astfel, în temeiul Acordului dintre Curtea de Conturi și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, prin ordinul comun al Președintelui Curții de Conturi și directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, a fost instituit un Consiliu permanent, pentru o colaborare mai eficientă și studierea mai profundă a materialelor ce urmează a fi remise Centrului. Consiliul se întrunește, după caz, atunci când în procesul controalelor se depistează fraude economice.

Analiza conlucrării Curții de Conturi cu organele de ocrotire a ordinii de drept menționate denotă necesitatea întreprinderii unui șir de măsuri pentru sporirea acesteia, și anume:

- îmbunătățirea în continuare a calității controalelor efectuate de către Curtea de Conturi, sporirea conlucrării la etapa de control între Curtea de Conturi și organele de ocrotire a ordinii de drept și respectarea întocmai de către acestea a legislației procesual-penale și civile;
- implementarea practicii internaționale privind controlul la instituțiile care gestionează resursele financiare publice;
- efectuarea controalelor comune, precum și a altor acțiuni de prevenire, curmare și descoperire a delictelor ce țin de utilizarea ilegală a resurselor financiare publice.

11. Neexecutarea cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi.

Cu toate că autoritățile administrației publice au întreprins unele măsuri de lichidare a încălcărilor depistate de control, unele cerințe și recomandări în vederea lichidării încălcărilor și deficiențelor depistate n-au fost executate. Ca rezultat, în bugetul statului nu s-au restabilit mijloace financiare publice și în evidența contabilă nu sînt înregistrate toate bunurile imobile publice. Consiliul raional Taraclia și

Direcția generală finanțe din subordinea Consiliului raional Taraclia n-au întreprins măsurile respective pentru executarea cerințelor Hotărîrii Curții de Conturi. Pînă în prezent nu s-a înregistrat în evidența contabilă costul activelor materiale în curs de execuție în valoare de 10,2 mil. lei.

Prin ordinul Președintelui Curții de Conturi, în scopul urgentării executării de către factorii de decizie a hotărîrilor Curții de Conturi și monitorizării stricte a acestui proces, a fost instituit un grup de lucru, care a audiat și a examinat în cadrul ședințelor de lucru acțiunile întreprinse, pentru executarea integrală a cerințelor hotărîrilor Curții de Conturi. În rezultatul lucrului efectuat s-a stabilit că deși în condițiile legii hotărîrile Curții de Conturi sînt executorii din partea conducătorilor autorităților administrației publice și ai altor entități controlate lipsește controlul asupra procesului de executare a acestora, nu se respectă termenele stabilite de prezentare a informației despre acțiunile întreprinse și cerințele executate.

În scopul monitorizării stricte a executării cerințelor hotărîrilor Curții de Conturi și în vederea promovării responsabilității în activitatea personalului din administrația publică, Curtea de Conturi consideră oportun ca în cadrul ședințelor Guvernului să fie audiate sistematic rapoartele conducătorilor de ministere și ai altor autorități administrative despre activitatea desfășurată în vederea executării integrale a cerințelor și recomandărilor hotărîrilor adoptate de Curtea de Conturi.

CAPITOLUL IV. Alte acțiuni de control și activități

4.1. Acțiuni de control la solicitările fracțiunilor parlamentare

În conformitate cu art.5 (4) din Legea privind Curtea de Conturi, la cererea fracțiunii parlamentare a Partidului Comunistilor din Republica Moldova, au fost efectuate controalele asupra administrării resurselor financiare alocate de la buget de către Asociația Surzilor, Societatea Invalizilor și Societatea Orbilor în perioada anilor 2000-2005 (9 luni), având drept obiectiv verificarea corectitudinii și raționalității utilizării de către organizațiile și întreprinderile Asociației și ale Societăților menționate a mijloacelor bugetare și înlesnirilor acordate de stat.

La solicitarea fracțiunii parlamentare a Partidului Popular Creștin-Democrat, a fost exercitat controlul asupra activității economico-financiare a Instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” pe perioada anului 2004 și 9 luni ale anului 2005, care a avut drept obiectiv verificarea corectitudinii și raționalității utilizării mijloacelor bugetare, realizării veniturilor planificate, eficienței managementului activității economico-financiare.

În rezultatul controalelor efectuate, s-a stabilit că, în perioada supusă controlului, **Asociația Surzilor, Societatea Invalizilor și Societatea Orbilor** au beneficiat de mijloace de la bugetul de stat în sumă de 10,5 mil.lei și de la bugetul mun.Chișinău – în mărime de 0,6 mil.lei, care au fost utilizate: în scopuri de producție – 1,8 mil.lei; cultură, artă, sport – 2,0 mil.lei; investiții capitale la construcția spațiului locativ – 5,4 mil.lei; compensarea parțială a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii – 1,9 mil.lei. În afară de aceasta, întreprinderile Asociației și ale Societăților au beneficiat de scutirea de TVA la importul materiei prime și articolelor de completare necesare procesului de producție în sumă de 27,3 mil.lei; de vărsarea la buget a TVA la mărfurile produse și la serviciile prestate în sumă de 27,0 mil.lei; de vărsarea la buget a impozitului pe venit în sumă de 3,5 mil.lei, iar în anii 2000-2003 – de stabilirea diminuată a cotelor contribuțiilor de asigurări sociale de stat, diferența constituind 2,9 mil.lei.

Această susținere din partea statului a dat posibilitate întreprinderilor să majoreze volumele producției fabricate de la 18,2 mil.lei (anul 2000) până la 70,3 mil.lei (anul 2004), la un leu de înlesniri revenind 7,20 lei de producție fabricată.

Totodată, n-a fost atins unul din scopurile principale pentru care au fost acordate înlesnirile fiscale – majorarea numărului de invalizi încadrați în câmpul muncii, nefiind mărit nici numărul total al lucrărilor. Astfel, dacă în anul 2000 în muncă erau încadrați 944 de invalizi, atunci în anul 2005 – doar 814, sau cu 130 mai puțin.

Persoanele cu funcții de răspundere ale unor întreprinderi din cadrul Asociației și al Societăților nu în toate cazurile au utilizat eficient și rațional înlesnirile acordate. Astfel, deși întreprinderile Societății Invalizilor – S.R.L. „Bunătațe” și S.R.L. „Handi”, în afară de înlesnirile acordate de 1,2 mil.lei și, respectiv, de 1,3 mil.lei, au beneficiat și de mijloace alocate de la bugetul de stat în sumă de 1,0 mil.lei

și, respectiv, de 0,2 mil. lei, acestea n-au reușit să majoreze volumele producției fabricate, veniturile din vânzări, precum și să obțină o mărire a încadrării în câmpul muncii a persoanelor cu deficiențe, scop pentru care au fost alocate mijloacele. Volumul producției fabricate la S.R.L. „Bunătate” s-a micșorat de la 2,36 mil. lei (anul 2001) pînă la 2,31 mil. lei (anul 2004). Productivitatea muncii s-a micșorat de la 1,9 mii lei lunar pînă la 1,65 mii lei, pe cînd datoriile debitoare s-au majorat de la 292,0 mii lei pînă la 526,0 mii lei.

Urmare a managementului neadecvat, efectuării unor tranzacții iraționale și ineficiente s-a înrăutățit situația economico-financiară și la alte întreprinderi din cadrul Asociației și al Societăților.

Generalizînd cele expuse, Curtea de Conturi a concluzionat că mijloacele alocate de la buget și înlesnirile acordate de stat Asociației Surzilor, Societății Orbilor și Societății Invalizilor, precum și întreprinderilor fondate de acestea, în majoritate au fost folosite pentru mărirea volumului producției fabricate, precum și a salariului mediu la un lucrător. Totodată, în rezultatul nerespectării actelor normative, executării neadecvate de către unele persoane cu funcții de răspundere a funcțiilor atribuite, o parte din mijloacele bugetare și înlesnirile fiscale au fost folosite ineficient.

Controlul efectuat la Compania „Teleradio-Moldova” a stabilit că, în anul 2004 și 9 luni ale anului 2005, aceasta a beneficiat de mijloace financiare de la bugetul de stat în scopuri de producție, pentru anul 2004 – în sumă de 13,6 mil. lei, iar pentru 9 luni ale anului 2005 – în sumă de 29,3 mil. lei, realizînd venituri proprii în această perioadă de 2,1 mil. lei și, respectiv, 7,1 mil. lei.

Ca rezultat al controlului ineficient asupra modului de prestare a serviciilor de publicitate și neasigurării măsurilor corespunzătoare pentru încasarea legală a veniturilor, la 01.10.2005, Compania „Teleradio-Moldova” înregistra datorii debitoare și creditoare pentru serviciile de publicitate de 453,5 mii lei și, respectiv, 851,5 mii lei, din care datoria în sumă de 626,5 mii lei – legată de serviciile de publicitate pe perioada campaniilor electorale, iar suma totală a datoriilor debitoare constituia 668,7 mii lei și creditoare – 2052,9 mii lei.

În anul 2004, din activitatea operațională, Compania a înregistrat pierderi în sumă de 23,1 mil. lei, iar în perioada de 9 luni ale anului 2005, în urma activității economico-financiare, acestea au constituit 2,9 mil. lei.

La contractarea de mărfuri și servicii au fost admise cazuri de încălcare a prevederilor Legii achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului, evitîndu-se procedurile de achiziție stabilite de legislație.

Generalizînd cele expuse, Curtea de Conturi a concluzionat că încălcările, neajunsurile și abaterile constatate de control la Compania „Teleradio-Moldova” sînt o consecință a nerespectării întocmai de către persoanele responsabile ale acesteia a actelor legislative și normative în vigoare, a controlului ineficient, managementului neadecvat asupra activității în domeniu.

4.2. Avizarea unor proiecte de legi

Potrivit articolului 1 din legea sa organică, Curtea de Conturi efectuează controlul financiar extern ulterior. În acest context, controlul ulterior semnifică controlul operațiunilor economico-financiare deja realizate.

Concomitent, conform articolului 26 din lege, în atribuțiile Curții intră și avizarea proiectului Legii bugetului de stat, proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor de asigurări obligatorii în medicină pentru anul respectiv.

Întru realizarea atribuțiilor legale, Curtea de Conturi a examinat proiectele actelor legislative menționate, a aprobat și prezentat Parlamentului în termen avizele respective.

Ținând cont de faptul că avizarea proiectelor este mai mult un control preventiv și nu ulterior, în procesul examinării proiectelor de legi respective Curtea de Conturi s-a condus de principiile independenței și neutralității la adoptarea deciziilor politice.

Reieșind din aceste considerente, toate constatările, obiecțiile și propunerile expuse în avize convenționale pot fi grupate în 4 categorii:

I. Respectarea legislației și metodologiei privind elaborarea proiectelor de legi respective.

II. Excluderea contradicțiilor între actele legislative în vigoare și racordarea normelor propuse la cadrul existent.

III. Operarea modificărilor redacționale la unele articole în scopul excluderii unei administrări neadecvate și tratării duble.

IV. Propuneri ce țin de aplicarea actelor deja adoptate, realizarea cărora necesită finanțare din partea statului.

La proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2006 Curtea de Conturi a formulat 18 propuneri, din care 8 au fost acceptate. Pentru argumentarea poziției, conducerea Curții de Conturi a participat la două ședințe ale Comisiei parlamentare pentru politică economică, buget și finanțe.

Procedura de avizare a proiectului Legii bugetului de stat a fost efectuată după finalizarea procesului de planificare realizat de Guvern, fapt care n-a permis autorilor să țină cont de propunerile Curții de Conturi pînă la adoptarea proiectului în Guvern. Pe viitor Curtea de Conturi își propune să efectueze această activitate simultan cu Ministerul Finanțelor.

Prin avizul la proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2006, Curtea de Conturi a înaintat 12 propuneri, inclusiv 3 – la partea de venituri și 9 – la partea de cheltuieli. Ca și în cadrul avizului asupra proiectului Legii bugetului de stat, propunerile s-au referit la respectarea metodologiei de elaborare a bugetului și la îmbunătățirea textului în scopul asigurării unei administrări corecte.

Elaborarea proiectului Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2006 a fost efectuată ținându-se cont de recomandările propuse de Curtea de Conturi în urma controlului privind executarea acestor fonduri pentru perioada precedentă. Drept urmare, Curtea de Conturi a confirmat că estimările de venituri și cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2006 au fost determinate în funcție de obiectivul politicii realizate de Guvern în domeniul ocrotirii sănătății.

CAPITOLUL V. Organizarea și activitatea internă a Curții de Conturi

5.1. Activitatea organizatorico-metodologică

În anul de gestiune, Curtea de Conturi, conducându-se de legea organică, s-a ocupat de perfecționarea mecanismelor de funcționare, de îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, precum și de ridicarea nivelului de pregătire a personalului său.

Exercitându-și atribuțiile de control, Curtea de Conturi, în anul 2005, a programat efectuarea a 67 de controale, care s-au desfășurat pe parcursul anului.

Au fost convocate 57 de ședințe ale Curții, în cadrul cărora, în afară de rezultatele controalelor, suplimentar au fost examinate și chestiuni ce țin de activitatea organizatorico-metodologică. În cadrul ședințelor au fost adoptate 94 de hotărâri, din care:

- de examinare a materialelor primare de control – 55;
- cu privire la rezultatele controlului asupra executării hotărârilor precedente – 2;
- cu privire la contravențiile administrative – 4;
- de modificare a hotărârilor precedente ale Curții de Conturi – 4;
- referitor la organizarea internă a activității Curții de Conturi – 25;
- cu privire la aprobarea avizelor asupra proiectelor de legi – 4.

O latură importantă în activitatea de control a continuat să fie sporirea calității atât a controalelor, cât și a hotărârilor adoptate. Sub acest aspect al asigurării calității, o atenție deosebită s-a acordat și perfecționării normelor metodologice. În contextul modificărilor operate în legea organică, pe parcursul anului au fost perfecționate mai multe acte normative.

În vederea îmbunătățirii calității și obiectivității la etapa de planificare a controalelor, Curtea de Conturi în anul 2005 a început elaborarea Registrului Unic al entităților pasibile controlului de către Curtea de Conturi. Au fost înaintate demersuri către autoritățile publice centrale în vederea prezentării informației despre entitățile din subordine, cu specificarea cotei statului în acestea, genului de activitate, precum și a altei informații. Actualizarea permanentă a Registrului va contribui atât la perfecționarea activității de planificare a controalelor, cât și la monitorizarea executării cerințelor hotărârilor Curții de Conturi.

Pornind de la necesitatea dezvoltării capacităților analitice ale Curții de Conturi și aplicării celor mai bune practici din domeniul controlului financiar extern, o atenție sporită a fost acordată ridicării nivelului profesional al angajaților, prin organizarea unor seminare de instruire. În acest scop, a fost semnat un acord de colaborare cu Academia de Studii Economice din Moldova, iar în cadrul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova un grup de funcționari din 25 de persoane au urmat cursuri de perfecționare de o săptămână privind managementul controlului financiar.

În cadrul proiectului de susținere a Curții de Conturi, finanțat de către Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională, 15 angajați ai Curții au beneficiat de instruire profesională în domeniul auditului performanței și auditului riscului, iar 3 angajați au participat la lucrările seminarului regional cu tematica „Auditul eficacității utilizării mijloacelor statului” și „Depistarea fraudei la efectuarea controlului financiar” în cadrul

etapei II a Programului de instruire de lungă durată EUROSAI, desfășurat în or. Riga, Letonia.

Întru executarea prevederilor Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.421-XV din 16.12.2004, prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 68 din 12.07.2005, a fost aprobat Planul de măsuri pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției în cadrul Curții de Conturi pe anii 2005-2006. S-au întreprins un șir de măsuri pentru crearea unui sistem instituțional eficient de prevenire și combatere a corupției, reducere a riscurilor de corupție în cadrul activității sale. Începând cu luna decembrie 2005, în cadrul Planului de acțiuni nominalizat, la Curtea de Conturi se desfășoară seminare de instruire pentru 80 de angajați ai Curții. Activitatea de instruire a personalului se află permanent în atenția conducerii Curții de Conturi.

Anul 2005 poate fi considerat un an de început al dizolvării unor stereotipuri în activitatea Curții de Conturi. Un prim-pas în această direcție a fost optimizarea structurii Curții de Conturi la începutul anului 2005. În baza Hotărârii Parlamentului nr.1-XV din 17.02.2005 „Privind structura, numărul de personal al Curții de Conturi și condițiile de salarizare a membrilor și angajaților ei”, s-a aprobat o nouă structură a Curții de Conturi, în cadrul căreia funcționează departamente, direcții, secții, oficii teritoriale și alte subdiviziuni, cu un număr de personal de 150 de unități. În procesul de control (audit) sînt implicate direct 5 departamente, structurate în 8 direcții și 2 oficii teritoriale.

Au fost operate un șir de amendamente la Legea privind Curtea de Conturi, care au lărgit atât competențele și atribuțiile de control, cât și exigențele, cum ar fi:

- obligativitatea efectuării controlului asupra utilizării de către instituțiile publice a granturilor și a finanțelor alocate de către donatorii externi pentru realizarea programelor la care participă Republica Moldova;
- obligativitatea de a exercita controale la cererea fracțiunilor parlamentare, fără decizia Parlamentului;
- dreptul de a efectua controale (audite) ale performanței, bazate pe aprecierea economicității, eficienței și eficacității utilizării patrimoniului public;
- respectarea principiului legalității în desfășurarea activităților de control;
- independența;
- permisiunea de a folosi în procesul de efectuare a controalelor materialele controlului intern și ale altor organe de control. Această normă este utilizată în relațiile cu Serviciul Control Financiar și Revizie, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal, astfel încît să fie excluse dublările și asigurat un randament înalt al rezultatelor – scop final unic pentru toate aceste instituții;
- modificarea cerințelor față de raportul anual, acesta urmînd să reflecte modul de utilizare a finanțelor publice pentru exercițiul bugetar expirat și să fie prezentat de către Președintele Curții de Conturi în cadrul unei ședințe speciale a Parlamentului (anterior raportul anual reflecta modul de executare a bugetului și a patrimoniului de stat pentru perioadele verificate).

Curtea de Conturi a continuat să promoveze în activitatea sa principiul transparenței, lansînd pagină WEB, care familiarizează opinia publică cu hotărârile adoptate de Curtea de Conturi și cu alte activități ale ei, ceea ce contribuie, în mare măsură, la conștientizarea de către societate a rolului și locului Curții de Conturi ca

suport în susținerea principiilor democratice de confirmare a statalității și de dezvoltare a societății. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova au fost publicate 54 de hotărâri ale Curții de Conturi, adoptate în rezultatul examinării materialelor controalelor, inclusiv 9 – adoptate în anii precedenți.

S-au îmbunătățit puțin condițiile de lucru ale angajaților prin consolidarea bazei tehnico-materiale a sistemului informațional. Pe parcursul anului au fost procurate 16 computere, 6 faxuri și alt echipament în sumă de 243,5 mii lei, însă nivelul actual de dotare cu tehnică de calcul rămâne insuficient. S-au făcut și alte procurări și îmbunătățiri de ordin administrativ-gospodăresc.

După cum s-a menționat, controalele efectuate de către Curtea de Conturi au fost, în cea mai mare măsură, controale de legalitate, deși legea, prin ultimele sale modificări, a inclus printre atribuțiile Curții de Conturi urmărirea aplicării „principiilor de economicitate, raționalitate și eficiență în gestionarea mijloacelor materiale și financiare ale statului” (art. 21) și a detaliat apoi controlul (auditul) performanței în cadrul unui articol separat (art. 26). Deocamdată, însă, în procesul controalelor exercitate se folosesc doar unele elemente ale auditului performanței, accentul fiind pus totuși pe controlul financiar ulterior.

Această trecere treptată de la controlul financiar la auditul financiar impune o reformare și modernizare a instituției, a metodelor și procedurilor de control, care urmează a fi conformate normelor și standardelor internaționale de audit. Exigențele respective reies și din sarcinile asumate de țară în cadrul programelor naționale Planul de acțiuni „Republica Moldova – Uniunea Europeană”, „SCERS”, „Managementul Finanțelor Publice”, în care se pune accentul pe:

- crearea și funcționarea adecvată a unei instituții supreme de audit independente în conformitate cu standardele internaționale și ale UE privind cele mai avansate practici ale auditului extern (standardele INTOSAI – Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit);
- consolidarea controlului financiar în baza delimitării stricte a funcțiilor de control între diferite organe de control, precum și crearea unui sistem informațional integrat de management al finanțelor publice;
- reorganizarea controlului intern în audit intern, în raport cu ce se impune și reorganizarea controlului extern.

Reieșind din aceste sarcini, Curtea de Conturi a realizat încă în anul 2005 necesitatea elaborării unui Plan de dezvoltare strategică de perspectivă, care va contribui la consolidarea instituțională, dezvoltarea instituției în una independentă potrivit celor mai bune practici ale UE și standardelor INTOSAI, sporirea capacității de dezvoltare și crearea unei instituții moderne de audit. Acest plan a fost elaborat cu sprijinul Departamentului pentru Dezvoltare Internațională al Regatului Unit al Marii Britanii, iar pe 29 aprilie 2006 a avut loc lansarea lui. Implementarea Planului strategic va oferi multe beneficii directe și indirecte Guvernului, Parlamentului și cetățenilor Republicii Moldova. Anumite acțiuni prioritare, incluse în proiectul de asistență tehnică, vor începe în a doua jumătate a anului curent.

5.2. Activitatea pe plan internațional

Activitatea internațională a Curții de Conturi s-a desfășurat într-un ritm susținut și în anul 2005, vizibilitatea organului suprem de control financiar extern al Republicii Moldova la nivel european fiind deja o realitate recunoscută. În conformitate cu articolul 10 din Legea privind Curtea de Conturi a Republicii Moldova, cu prevederile Declarației de la Lima și în contextul Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, activitatea în plan internațional a fost marcată de o dinamică semnificativă, căpătând o extindere deosebită de dezvoltare în direcția stabilirii și fortificării relațiilor de colaborare cu instituțiile similare din statele membre ale Uniunii Europene și din țările candidate, precum și ale CSI, marcând, astfel, o nouă etapă de dezvoltare a lor – cea de trecere de la etapa declarativă la cea pragmatică.

Colaborarea cu organismele internaționale a sporit semnificativ, constituind o prioritate a Curții de Conturi. Fiind membru cu drepturi depline al două organizații internaționale INTOSAI și EUROSAI, Curtea de Conturi a fost solicitată la evenimentele de profil din străinătate: Congresul VI EUROSAI de la Bonn, Germania; seminarul de la Riga, Letonia, organizat sub egida IDI INTOSAI de către un grup de specialiști licențiați IDI EUROSAI; seminarul regional „ISA și controlul TI”, organizat sub egida EUROSAI la Vilnius, Lituania.

De asemenea, Curtea de Conturi a continuat să fie o prezență activă în cadrul activităților derulate de către Consiliul conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI, participarea delegației Curții la Conferința științifico-practică „Auditul performanței: aspecte teoretice și practice de implementare”, de la Astana, Kazahstan, fiind semnificativă în acest sens. Fructificând la maximum oportunitățile Consiliului, Curtea de Conturi a organizat la Chișinău, în perioada 13-14 septembrie 2005, Sesiunea a VI-ea a Consiliului conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI, la lucrările căreia au participat președinți și reprezentanți ai organelor supreme de control financiar din 9 state ale CSI, iar în calitate de oaspeți – delegația Inițiativei de Dezvoltare INTOSAI, președinți și reprezentanți ai instituțiilor similare din Bulgaria, Ungaria, Estonia, Letonia, Lituania și Polonia. În cadrul sesiunii, dreptul de președinție al Consiliului conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI, pentru o perioadă de un an, a fost transmis Președintelui Curții de Conturi a Republicii Moldova.

În ceea ce privește relațiile bilaterale, anul 2005 a fost marcat de o intensificare a relațiilor stabilite anterior și de dezvoltarea unor relații de colaborare cu organele supreme de audit din Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia și Ungaria, a fost semnat Acordul de colaborare bilaterală cu Camera de Control a Georgiei. Un moment semnificativ l-a constituit vizita de lucru la Curtea de Conturi a României, care a vizat, în special, schimbul de experiență, ridicarea nivelului profesional și stabilirea principalelor direcții de colaborare între cele două instituții, inclusiv semnarea în anul 2006 a unui acord de cooperare. Programul vizitei de lucru la București a inclus, de asemenea, vizita de documentare la Camera de Conturi Sibiu, în cadrul căreia s-a decis de a stabili relații directe între Camera de Conturi Sibiu și Departamentul control al utilizării finanțelor publice în teritoriu, fiind purtate discuții referitor la pregătirea profesională a colaboratorilor Curții de Conturi a Republicii Moldova la centrele de pregătire profesională din România.

Curtea de Conturi a beneficiat de asistență tehnică și sprijin financiar în cadrul proiectului finanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională (SIDA).

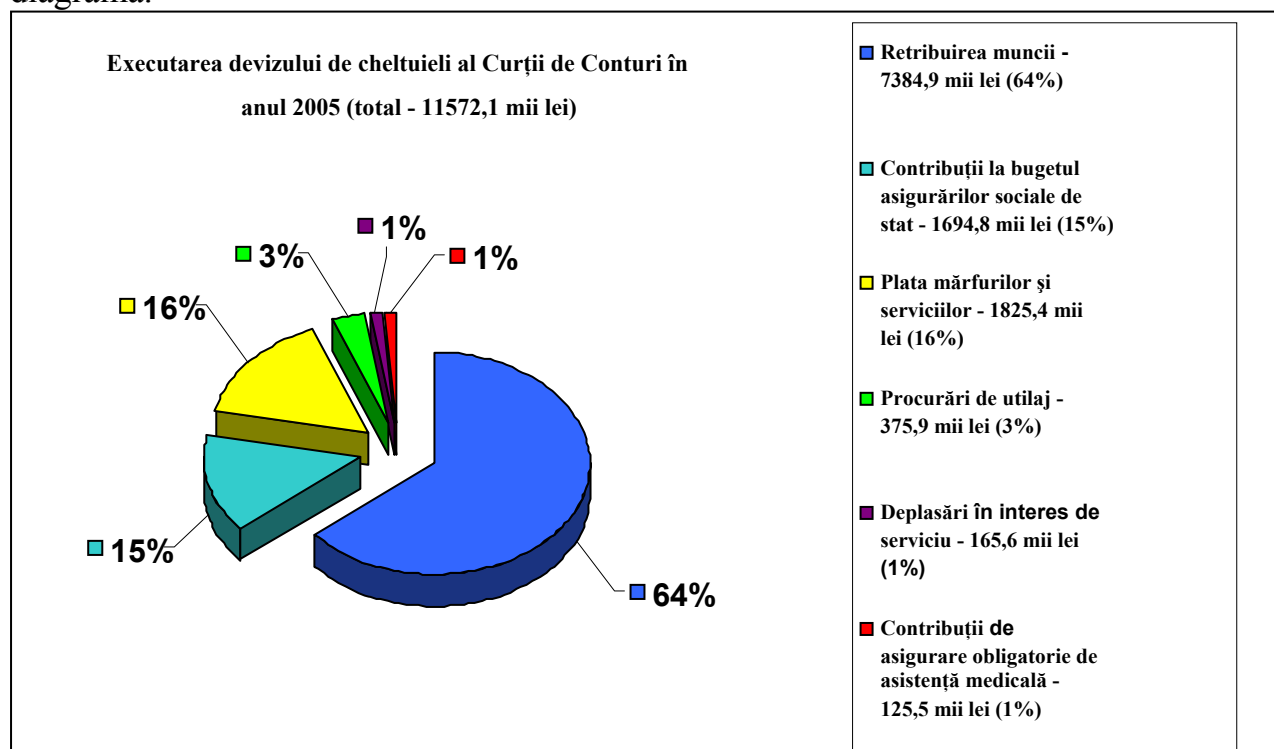
O realizare a anului 2005 a fost stabilirea unor relații productive de colaborare cu Banca Mondială, care a confirmat disponibilitatea de a susține Curtea de Conturi a Republicii Moldova în elaborarea și promovarea unui plan de dezvoltare strategică prin intermediul donatorilor din Marea Britanie.

5.3. Executarea devizului de cheltuieli de către Curtea de Conturi în anul 2005

În conformitate cu articolul 8 din legea sa organică, Curtea de Conturi are buget propriu, care se prevede distinct în bugetul de stat și este în drept să încaseze lunar de la contul Trezoreriei de Stat mijloace financiare în limita devizului aprobat. Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2005, pentru activitatea Curții de Conturi au fost aprobate alocații, inclusiv cu precizări pe perioada de gestiune în sumă de 12250,0 mii lei. Cheltuielile de casă au constituit 11546,8 mii lei, sau 94,3 la sută din volumul mijloacelor aprobate, iar cheltuielile efective - 11572,1 mii lei.

La 01.01.2006, datoriile debitoare au alcătuit 88,0 mii lei (formate în rezultatul contractării mărfurilor în decembrie anul 2005 și livrării în ianuarie 2006), iar cele creditoare - 630,3 mii lei, ce constituie decontările cu personalul privind retribuirea muncii, decontările privind contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale de stat (formate în decembrie 2005). Conform art.18(1) din Legea bugetului de stat pe anul 2005, datoriile creditoare ale instituției existente la 1 ianuarie 2005 au fost achitate din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate în anul 2005.

Cheltuielile au fost efectuate conform destinației și în limita mijloacelor preconizate. Executarea devizului de cheltuieli în anul 2005 este reflectată în următoarea diagramă.

În structura cheltuielilor predomină cele aferente retribuirii muncii, contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, care în totalul cheltuielilor au constituit 9122,4 mii lei.

Prin Hotărârea Parlamentului „Privind structura, numărul de personal al Curții de Conturi și condițiile de salarizare a membrilor și angajaților ei”, a fost aprobată structura Curții de Conturi, condițiile de salarizare a membrilor și angajaților și numărul de personal de 150 de unități.

În anul 2005, instituția a achitat persoanelor care s-au eliberat din funcție, în rezultatul reorganizării Curții de Conturi, mijloace bugetare în sumă de 641,3 mii lei, inclusiv indemnizații de eliberare din serviciu – 451,7 mii lei, ajutoare materiale – 47,6 mii lei, indemnizație unică în proporție de 50% din salariul funcției deținute pentru fiecare an de activitate – 70,6 mii lei și indemnizații de concediu pentru zilele lucrate – 71,4 mii lei.

În perioada 13-15 septembrie 2005, la Chișinău și-a desfășurat lucrările Sesiunea a VI-ea a Consiliului conducătorilor instituțiilor supreme de control financiar din statele membre ale CSI, pentru care au fost cheltuiți în limita devizului aprobat 225,6 mii lei.

În anul 2005, alocațiile pentru procurarea mijloacelor fixe față de perioada precedentă de gestiune au înregistrat o creștere de 4,4 ori, sau cu 298,3 mii lei, ceea ce a permis îmbunătățirea dotării instituției cu tehnică de calcul performantă și mobilier, precum și a condițiilor de muncă ale angajaților.

Achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile instituției, efectuate de către grupul de lucru al Curții de Conturi, creat în baza Ordinului Președintelui Curții de Conturi, se efectuează în conformitate cu prevederile legislației și ale altor acte normative ce țin de domeniul achizițiilor publice.

Pe parcursul anului 2005, la balanța Curții de Conturi se aflau 18 unități de transport, valoarea lor inițială constituind 1182,4 mii lei. La momentul actual, câteva unități sînt uzate și urmează a fi casate.

În procesul controlului au fost stabilite unele nereguli la ținerea documentației tehnice.

Limitele de cheltuieli la convorbirile telefonice, pentru fiecare abonat al aparatului central, stabilite potrivit pct.2 al ordinului Președintelui Curții de Conturi, au fost depășite în anul 2005 cu 11,0 mii lei.

Inventarierea la gestionarii Curții de Conturi au stabilit bunuri aflate în gestiune în sumă totală de 5,6 mil. lei, inclusiv bunuri uzate și deteriorate în sumă de 389,3 mii lei, care urmează a fi trecute la pierderi în baza actelor corespunzătoare. Inventarierea a stabilit lipsuri de bunuri materiale la unul din gestionari în sumă de 3,5 mii lei.

În conformitate cu rezultatele controlului, Curtea de Conturi a emis ordin, prin care au fost aplicate un șir de sancțiuni disciplinare și întreprinse măsuri întru lichidarea neregulilor stabilite.

De menționat că raportul dintre rezultatele obținute de Curtea de Conturi în perioada de gestiune și resursele utilizate pentru întreținerea Curții de Conturi constituie 5,9 lei, iar la un angajat revin în medie 242,0 mii lei mijloace restabilite la buget.

Încheiere

Controalele efectuate de Curtea de Conturi asupra modului de formare și întrebuințare a resurselor financiare publice în exercițiul bugetar 2005 denotă:

1. O îmbunătățire a managementului financiar, care se exprimă prin micșorarea încălcărilor și lacunelor depistate, fapt care se datorează perfecționării sistemului trezorerial, administrării fiscale, realizării recomandărilor elaborate de Curtea de Conturi. În același timp, Curtea de Conturi consideră că responsabilitatea privind regularitatea, economicitatea, eficiența și eficacitatea utilizării patrimoniului public trebuie să revină pe deplin executorilor primari și secundari de buget. În acest context, Curtea de Conturi susține implementarea proiectului Managementul Finanțelor Publice, care printre obiective include și reorganizarea controlului intern în audit intern. Acest proces impune ca și Curtea de Conturi să-și revadă conceptual rolul, funcțiile și metodele, ajustându-le la cele mai bune practici europene și standarde internaționale. Un astfel de Plan de dezvoltare strategică este elaborat și implementarea lui, cu susținerea donatorilor externi, va începe în semestrul II al anului 2006.
2. De rînd cu insuficiența banilor publici pentru finanțarea unor proiecte și programe, în anul 2005 nu s-au utilizat toate mijloacele alocate. Aceasta impune executorii de bugete să consolideze capacitatea de planificare strategică, în caz contrar Parlamentul ar trebui să redistribuie soldurile disponibile.
3. Multitudinea planurilor de conturi utilizate în sectorul public, diferite de sectorul privat, complică contabilizarea operațiunilor economice, procedurile de monitorizare și control, limitează transparența și compatibilitatea. Trecerea la Clasificația bugetară conform standardelor internaționale este un pas care va asigura o îmbunătățire a managementului finanțelor publice.
4. Majoritatea actelor legislative care stabilesc diferite fonduri speciale nu reglementează modul de administrare a veniturilor respective. Ca consecință, la buget nu sînt încasate sume semnificative, fapt pentru care nu poartă responsabilitate nici contribuabilii și nici organul de administrare. Drept urmare se impune necesitatea elaborării unui act legislativ care să stabilească cadrul juridic de administrare a veniturilor în fondurile speciale, inclusiv responsabilitățile subiectelor acestor relații, modalitățile de executare silită etc.
5. Practicarea de către Guvern a finanțării unor acțiuni neprevăzute de legea bugetară din contul devizului general, cu rectificarea ulterioară a Legii bugetului, care arată necesitatea unei flexibilități financiare majore. În același timp, aceasta diminuează din importanța planificării strategice pe termen mediu cu ajustarea anuală, creînd riscuri de utilizare a mijloacelor contrar destinației. Situația respectivă ar putea fi soluționată legal, prin delegare de către Parlament Guvernului a competenței de finanțare pe parcursul anului

bugetar a unor cheltuieli din contul veniturilor generale într-o limită concretă, cu rectificarea ulterioară a legii bugetare.

6. Volumele de investiții capitale finanțate de la bugetul public național cresc din an în an. Aceasta impune un control mai riguros în domeniu, începând cu etapele de planificare, proiectare și finalizând cu etapa dării în exploatare a obiectelor. La acest compartiment, Curtea de Conturi constată că în prezent în structura Guvernului nu există vreo entitate abilitată cu dreptul de control în construcții, fapt care trebuie corectat.
7. Bugetele unor autorități publice au fost fundamentate pe programe și performanțe. Numărul acestor bugete crește. Curtea de Conturi consideră că la momentul actual este necesar de trecut de la dezvoltarea extensivă a acestui segment din procesul bugetar la o dezvoltare intensivă, având în vedere completarea programelor și performanțelor cu indicatori măsurabili, analiza cărora ar permite de a verifica economicitatea, eficiența și economia.
8. Lipsa unei evidențe depline și veridice a patrimoniului statului nu permite să constatăm cu certitudine care este quantumul acestuia. Crearea unor societăți pe acțiuni cu încălcarea legislației din domeniul respectiv duce la pierderea neîntemeiată a dreptului statului asupra bunurilor publice. În această ordine de idei, Guvernul a adoptat un șir de acte normative, care însă nu se execută pe deplin.
9. Numirea și activitatea reprezentanților statului în societățile pe acțiuni din numărul funcționarilor publici din cadrul ministerelor și serviciilor este inefficientă. Curtea de Conturi consideră că Guvernul trebuie să elaboreze o modalitate eficientă de reprezentare a intereselor statului în organele de conducere și comisiile de cenzori ale societăților pe acțiuni în capitalul social al cărora statul deține o cotă, care să asigure un management profesionist și transparent.
10. Autoritățile administrației publice locale nu asigură un nivel adecvat transparenței procesului de formare și utilizare a banilor publici. Drept urmare, reprezentantul Guvernului în teritoriu urmează să țină la control procesul bugetar, asigurând respectarea legislației la acest compartiment.
11. Disciplina executorie în ministere, celelalte autorități administrative centrale și alte entități supuse controlului a sporit în comparație cu anii precedenți. Totodată, în scopul promovării responsabilității în activitatea personalului din administrația publică de executarea hotărârilor Curții de Conturi, Curtea de Conturi consideră oportun ca în cadrul ședințelor Guvernului să fie audiate sistematic rapoartele conducătorilor de ministere și ai altor autorități administrative despre activitatea desfășurată, în vederea executării integrale a cerințelor și recomandărilor hotărârilor adoptate de către Curtea de Conturi.

Prin acțiunile sale, Curtea de Conturi va asigura și în continuare realizarea obiectivului de a facilita contribuabilii, ca fiind patroni finali ai proiectelor sectorului public, să se asigure că banii lor sînt folosiți în întregime în mod legal, eficient și eficace.

Anexe

Anexa nr.1

Dinamica realizării veniturilor Fondului Ecologic Național după surse, în perioada anilor 2003 – 2005

mii lei

Tipurile de venituri	Executat 2003	Executat 2004	Aprobat 2005	Executat 2005		Devieri față de veniturile aprobate în a.2005 (+, -)	Realizarea veniturilor în a.2005 față de aprobat (%)
				Venituri de casă	Venituri efective		
1	2	3	4	5	6	7	8
Venituri – total:	20582,7	34769,3	35130,0	42184,7	42175,7	+7054,7	120,1%
1.Mijloacele transferate de către fondurile ecologice locale, din care:	1487,4	1143,4	2130,0	1611,5	1611,5	- 518,5	75,7%
- 30% din veniturile totale ale fondurilor ecologice locale	-	1122,2	2080,0	1602,0	1602,0	- 478,0	77,0%
-mijloacele destinate compensării cauzate rezervelor de pește	7,6	21,2	50,0	9,5	9,5	- 40,5	19,0%
2.Plăți pentru emisiile de poluanți din sursele mobile care folosesc benzină (etilată, neetilată), carburant pentru motoare de avion sau motorină.	12381,9	18214,2	25110,0	28757,9	28755,2	+ 3647,9	114,5%
3. Plata pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului	2373,4	5096	7890,0	9569,9	9563,4	+ 1679,9	121,2%
4. Dobânzi	-	-	-	2245,4	2245,4	+ 2245,4	-
Soldul la începutul perioadei	4332,4	10315,4	11470,6	11470,6	27930,6	+16460,0	243,5%
Soldul la sfârșitul perioadei	-	11470,6	-	29834,3		+18363,7	260,1%

Dinamica executării cheltuielilor din Fondului Ecologic Național după compartimente în perioada anilor 2003-2005

mii lei

Nr. d/o	Tipuri de finanțare	Anul 2003 (Plan) Executat	Anul 2004 (Plan) Executat	Aprobat 2005	Executat 2005		Devieri față de cheltuielile aprobate a.2005	
					Cheltuieli de casă	Ponderea cheltuielilor pe structură	Mărimea absolută	Procent. (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Cheltuieli, total	(20500,0) 10267,3	(30415,4) 23298,7	46600,6	23821,0	100 %	-22779,6	51,1
I.	Finanțarea proiectelor pentru implementarea strategiilor, programelor și planurilor naționale de protecție a mediului, standardelor și normativelor, a proiectelor pentru construcția și participarea prin cote-părți în construcția obiectivelor de protecție a mediului.	(14700,0) 7417,2	(24665,0) 19473,3	30732,1	16210,1	68,1%	-14522,0	51,7
II.	Extinderea și protecția fondului forestier și a ariilor naturale protejate de stat	-	-	3000,0	2623,9	11,0%	- 376,1	87,5
III.	Investigații științifice în domeniul protecției mediului efectuate la comanda MERN; participarea prin cote-părți la lucrările de cercetare, dezvoltare etc.	(1400,0) 1034,2	(24665,0) 965,8	4500,0	1301,5	5,5%	- 3198,5	28,9
IV.	Organizarea și gestionarea sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice	(500,0) 323,8	(600,0) 600,0	1130,0	671,7	2,8%	- 458,3	59,4
V.	Premierea specialiștilor indiferent de apartenența departamentală (până la 1% din FEN), achitarea cheltuielilor pentru crearea bazei tehnico-materiale și pentru ținerea evidenței statistice a FEN	1(700,0) 340,5	(550,0) 442,2	1008,5	662,7	2,8%	-	-
VI.	Colaborarea internațională în domeniul protecției mediului etc.	(2000,0) 514,2	(1300,0) 743,3	2790,0	1217,3	5,1%	-1572,7	43,6
VII.	Lichidarea consecințelor calamităților naturale, accidentelor în producție, a altor situații ce pot aduce prejudicii mediului	(900,0) 430,3	(1400,0) 859,7	2700,0	842,4	3,5%	- 1857,6	31,2
VIII.	Acordarea de sprijin financiar organizațiilor ecologiste neguvernamentale în baza unui program special de granturi pentru proiectele destinate protecției mediului	(300,0) 207,1	(300,0) 214,4	740,0	291,4	1,2%	- 448,6	39,4
	Soldul la începutul perioadei	4332,4	10315,4	11470,6	11470,6	27930,6	-	-
	Soldul la sfârșitul perioadei		11470,6	-	29834,3		-	-

Contractarea fondului pentru achitarea serviciilor medicale curente pe tipuri de asistență medicală, prevăzute de Programul unic

mil. lei

Tipurile de asistență medicală	Repartizarea aprobată în Criteriile de contractare a prestărilor de servicii medicale în cadrul FAOAM p/u a. 2005	Contractat inițial de CNAM (fără modific. criteriilor aprob.)	Modificările prin acorduri adiționale la contractele inițiale	Contractarea precizată la 31.12.2005	Contract adițional 01.01.06-31.03.06 p/u volumele efectuate în a. 2005	Contract p/u volumele efectuate în a. 2005, la 31.03.2005
a) asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească	129,0 (10,3%)	113,0	+1,5	114,5	+5,1	119,6
b) asistență medicală primară, inclusiv:	371,8 (29,8%)	371,4	+1,3	372,7	-0,5	372,2
- medicamente compensate	81,4	81,4	-	81,4	-	81,4
c) asistență medicală specializată de ambulator	64,6 (5,2%)	58,8	+2,1	+60,9	+0,5	61,4
d) investigații de laborator și instrumentale costisitoare	19,6 (1,6%)	3,5	+5,7	9,3	-	9,3
e) asistență spitalicească	661,6 (53,1%)	609,6	+20,5	630,1	+1,7	631,8
TOTAL:	1246,6	1156,3	+31,1	1187,5	+6,8	1194,3
Aprobat prin L. nr.385-XV din 25.11.2004	1246,6	1246,6	-	1246,6	-	1246,6
		-90,3		-59,1		-52,3

**Sinteza executării fondurilor asigurării obligatorii
de asistență medicală pe anul 2005**

mii lei

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor	Planul anual	Executat	Nivelul executării	
				%	Devieri (-,+)
I	Venit total, inclusiv:		1321464,7		
1.	Soldul mijloacelor disponibile la conturile CNAM la 01.01.05		39803,5		
	- Banca de Economii	-	14688,0		
	- TT Chișinău – buget de stat	-	4979,1		
	- plasate în contul de depozit	-	20000,0		
	- conturile AT ale CNAM	-	136,4		
2.	Veniturile în anul curent, din care:	1319798,9	1281661,2	97,1	-38137,5
	- transferuri de la bugetul de stat	839498,9	839498,9	100	-
II	Cheltuieli total, inclusiv:	1319798,9	1108007,5	83,9	-211791,4
1.	- Fondul pentru achitarea serviciilor medicale (de bază-94%)	1246598,9	1075292,2	86,2	-171306,7
2.	- Fondul măsurilor de profilaxie (2%)	26400,0	6448,1	24,4	-19951,9
3.	- Fondul de rezervă (2%)	26400,0	9077,1	34,4	-17322,9
4.	- Cheltuieli de gestiune (pînă la 2%)	20400,0	17190,1	84,3	-3209,9
	Soldul mijloacelor disponibile la conturile CNAM la 01.01.06, din care:		213457,2		
	- la Banca de Economii	-	213429,0		
	- TT Chișinău – buget de stat	-	-		
	- Trezoreria Centrală	-	-		
	- plasate în contul de depozit	-	-		
	- la conturile Agențiilor teritoriale ale CNAM		28,2		
	Soldul la Trezoreria Centrală la 01.01.05-01.01.06	-	368,3		